

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

YÜKSEK
LİSANS
TEZİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI EĞİTİMİYLE İLGİLİ
ÇALIŞMALARIN ANALİZİ: BİR META-SENTEZ
ÇALIŞMASI

SEVİNÇ ULAŞ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI EĞİTİMİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Antalya, 2020

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI EĞİTİMİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI EĞİTİMİYLE İLGİLİ
ÇALIŞMALARIN ANALİZİ: BİR META-SENTEZ ÇALIŞMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEVİNÇ ULAŞ

ANTALYA 2020

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI EĞİTİMİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI EĞİTİMİYLE İLGİLİ
ÇALIŞMALARIN ANALİZİ: BİR META-SENTEZ ÇALIŞMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEVİNÇ ULAŞ

**DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Adile YILMAZ**

ANTALYA 2020

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullandışımda alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm

Sevinç ULAş

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

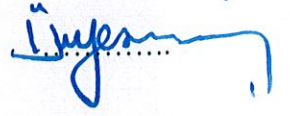
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Sevinç ULAŞ'ın bu çalışması 06.01.2020 tarihinde jürimiz tarafından **Türkçe ve Sosyal Bilimler** Anabilim Dalı **Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi** Tezli Yüksek Lisans Programında **Yüksek Lisans Tezi** olarak ~~oy birliği/oy çokluğu~~ ile kabul edilmiştir

İMZA

Başkan

: Dr. Öğr. Üyesi Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL
Akdeniz Üniv. Edebiyat Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Böl.

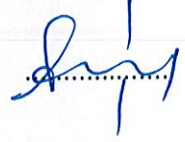
Üye

: Dr. Öğr. Üyesi Melek KÜLCÜ
Çanakkale Onsekiz Mart Üniv. Eğitim Fak. Türk Dili ve Edb. Böl.

Üye (Danışman) :

Dr. Öğr. Üyesi Adile YILMAZ
Akdeniz Üniv. Eğitim Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI: Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimiyle İlgili Çalışmaların Analizi: Bir Meta-Sentez Çalışması

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun tarihli ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Ramazan KARATAŞ

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimine başladığım günden itibaren samimiyeti, hoşgörüsüyle ve sevgisiyle bana her anımda destek veren değerli fikir ve tecrübesiyle katkı sağlayan beni her zaman cesaretlendiren yoluma ışık tutan sevgili hocam, danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Adile Yılmaz'a şükranlarımı sunuyorum.

Tez çalışmamda büyük emeği olan, sabrıyla, hoşgörüsüyle bu süreçte yoluma ışık tutan, bilgilerine sıkça başvurduğum Dr. Mazhar Bal'a yardımları ve bana göstermiş olduğu sabır için çok teşekkür ederim.

Eğitim hayatımın her anında bana destek olan bana mükemmel bir çalışma ortamı sağlayan anneme, tez yazma aşamasında bana sağladığı kolaylıklar için kız kardeşime, son olarak bana inancını ve güvenini hiçbir zaman kaybetmeyen beni bu süreçte asla yalnız bırakmayan babama teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Sevinç ULAŞ

ÖZET

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI EĞİTİMİYLE İLGİLİ ÇALIŞMALARIN ANALİZİ: BİR META-SENTEZ ÇALIŞMASI

Ulaş, Sevinç

Yüksek Lisans, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Adile Yılmaz

Ocak 2020, 110 Sayfa

Bu çalışmanın amacı Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018) uygulamaya geçtikten sonra yapılan lisansüstü tezlerinin (doktora) programın amaçlarına yönelik edebiyat öğretimine ne yönden hizmet ettiğini ortaya koymaktır. Araştırma da bu amaca uygun meta-sentez yöntemine göre gerçekleştirilmiş ve doktora tezlerinin Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına uygunluğunu araştırmak için bu yöntem kullanılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubu belirlenirken Ulusal (YÖK) Tez Merkezi veri tabanından Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Anabilim Dalı ve Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı'nda tarama yapılmıştır. Detaylı tarama izinli verilen, durumu onaylanan, 2015-2018 yılları arasında yazılan doktora tezleri şeklinde yapılmış ve 5 doktora tezine ulaşılmıştır.

Bu çalışmada doküman olarak Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018) 5 tane doktora tezi incelenmiştir. Doktora tezlerinin Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018) uygunluğuna bakılmıştır. Veri toplama tekniği olarak doküman incelenmesinden yararlanılmıştır. Araştırma amacıyla ilgili yazılı materyallerin incelenmesi için bu teknik kullanılmıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018) ve 5 tane doktora tezi araştırma dokümanlarıdır. Verilerden hareketle bir sentez bulunmaya çalışılmış bunun için de dokümanlar incelenmiştir.

Araştırmanın bulgularını genel bir çerçevede toplarsak bulgularımız Murathan Mungan romanlarında eğitsel unsurlar, Nazariyyât-ı Edebiyye adlı ders kitabı, akademik yazma, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının yetiştirilmesidir. Yapılan çalışmada doktora tezlerinin genelinde öğretim programını merkeze alıp çalışılmadığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018), meta-sentez, edebiyat öğretimi.*

ABSTRACT

AN ANALYSIS OF SECONDARY EDUCATION TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE COURSE WITH REGARDS TO THE 21st CENTURY SKILLS

Ulaş, Sevinç

Masters, Turkish Language and Literature

Thesis Advisor: Faculty Member Dr. Adile Yılmaz

January 2020, 110 Pages

The aim of this study is to reveal how the graduate theses (doctorate) made after the Turkish Language and Literature Curriculum (2018) has been put into practice serves the literature teaching for the purposes of the program. The research was carried out according to the meta-synthesis method suitable for this purpose and this method was used to investigate the suitability of doctoral theses to the Turkish Language and Literature Curriculum.

While determining the study group of the research, the Turkish Language and Literature Teaching Department and Turkish Language and Literature Education Department were scanned from the National (YÖK) Thesis Center database. It was made in the form of doctoral dissertations written between 2015-2018, the status of which was approved by detailed screening permission, and 5 doctoral dissertations were reached.

In this study, 5 doctoral dissertations were examined in Turkish Language and Literature Curriculum (2018) as documents. The appropriateness of doctoral theses in the Turkish Language and Literature Curriculum (2018) was examined. Document analysis was used as the data collection technique. For the purpose of research, this technique was used to examine the related written materials. Turkish Language and Literature Course Curriculum (2018) and 5 doctoral thesis are research documents. Based on the data, a synthesis was tried to be found and documents were examined for this.

If we gather the findings of the research in a general framework, our findings are educational elements in Murathan Mungan novels, a textbook titled Nazariyât-1 Edebiyye, academic writing, teaching Turkish as a foreign language, and training Turkish language and literature prospective teachers. In the study, it was concluded whether the curriculum is centered on or not across the doctoral theses.

Keywords: Turkish Language and Literature Course Curriculum (2018), meta-synthesis, teaching literature.

İÇİNDEKİLER

ÖN BÖLÜM

TEŞEKKÜR METNİ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ	vi
KISALTMALAR	vii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1 Problem durumu	3
1.2 Araştırmanın Amacı ve Problemleri	4
1.3 Araştırmanın Önemi	4
1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.5 Tanımlar	6

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Edebiyat Öğretimi	7
2.1.1 Edebiyat Öğretimi	7
2.1.2 Edebiyat Öğretiminin Tanımı	7
2.1.3 Edebiyat Öğretiminin Kapsamı	8
2.2 Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programları	10
2.3 Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018)	13
2.4 Meta-Sentez	14
2.5 Konuyla İlgili Türkiye’de Yapılmış Çalışmalar	15
2.6 Konuyla İlgili Türkiye Dışındaki Ülkelerde Yapılmış Çalışmalar	19

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1	Araştırma Modeli.....	22
3.2	Çalışma Grubu.....	22
3.3	Veri Toplama Araçları.....	23
3.4	Uygulama/Verilerin Toplanması.....	23
3.5	Verilerin Analizi.....	23

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1	İncelenen doktora tezlerinin araştırma amacı ile ilgili bulgular ve yorum	24
4.2	İncelenen doktora tezlerinin araştırma sorusu ile ilgili bulgular ve yorum	28
4.3	Bulgularına göre meta-sentez bulguları.....	32

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1	Araştırma Amacına Yönelik Sonuç ve Tartışma	71
5.2	Araştırma Sorusuna Yönelik Sonuç ve Tartışma	73
5.3	Bulgulara Yönelik Sonuç ve Tartışma	74
5.4	Öneriler.....	83

KAYNAKÇA	85
-----------------------	----

ÖZGEÇMİŞ	98
-----------------------	----

İNTİHAL RAPORU	99
-----------------------------	----

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Meta-Sentez Çalışmasına Dâhil Edilen Programlar	22
Tablo 2. Araştırma Amacına Göre Meta-Sentez Bulguları	24
Tablo 3. Araştırma Sorusuna Göre Meta-Sentez Bulguları	28
Tablo 4. Bulgularına Göre Meta-Sentez Bulguları.....	32

KISALTMALAR LİSTESİ

TDEDÖP: Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı

YÖK: Ulusal Tez Merkezi

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Edebiyat öğretiminin öğretim programıyla doğrudan bir ilişkisi vardır. Alanyazında yapılan çalışmalara bakıldığında edebiyat dersinin daha ilgi çekici olması için günümüz edebiyatına daha fazla yer verilmesini ve öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılaması gerektiğini dile getirmişlerdir (Oral ve Aşılıoğlu, 2014). Alanyazında yapılan bir diğer çalışmaya göre ise edebiyat dersinin öğretimindeki eksiklikleri belirlemek için zümre toplantılarına önem verilmesini bu toplantılarda karşılaşılan sorunlara program değişiklikleriyle çözüm bulunmasını dile getirmişlerdir (Erdem, 2017). Yapılan çalışmalara bakıldığında öğretim programını değiştirip daha güncel konulara yer verilirse ve zümre toplantı tutanaklarındaki eksiklikler programla giderilirse Türk dili ve edebiyatı dersinin daha dikkatle ve istekle dinleneceğini dile getirebiliriz.

Öğretim programları ülkemizde sıkça değişmektedir. Bunun sebebi olarak da dilin özensiz kullanılması, değerlerin zamanla öğrenciler arasında önemini kaybetmesi, öğrencilerin dil öğrenirken onların kültürlerini benimsemeleri ve kendi kültürlerini benimsememeleri olarak göstermiştir (Kavcar,2003). Yine farklı bir çalışmada ise değişimin nedeni olarak ideolojilerin değişmesi, öğretilmesi istenen konuların değişmesi, toplumdaki sosyal yapının değişmesi olarak ele alabiliriz (Aylar, 2018). Yapılan çalışmalara bakıldığında insan değiştikçe toplum, toplum değiştikçe de öğretim programlarının değiştiğini ele alabiliriz.

Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018) hazırlanma aşamasını şu şekilde dile getirebiliriz. 2015 yılında taslak hâlinde yayınlanan 2017 de askıya alınan program, 2018 yılında son hâline kavuşmuş ve yayınlanmıştır (Aylar, 2018). Bu programda dil bilgisi konuları başlık hâlinde verilmiştir fakat bu konular detaylı bir şekilde anlatılmayacak sadece metinler üzerinden konuyla ilgili örnekler verilecektir. Aruz ölçüsünün ayrıntılı bir şekilde anlatılmamasına karar verilmiştir. Öğretim programı; kültürün çalışmada belirlenen tanımına göre, kültürün eğitimsel işlevini her boyutu ile bir bilinçle taşımaktadır. 2018 öğretim programı kültürün belli inanç, değerlere göre yapılan tanımına göre işlev yüklenmiştir denilebilir. 2017 de yapılan değişikliklerle ideal insan yapısında herhangi bir değişim olmamıştır. 2017 dil ve edebiyat dersi öğretim programında ilk defa değerler eğitimi kavramına yer verilmiştir. Öğretim programında toplam on tane değere yer verilmiştir: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik (Çelik 2018). Üniteler sırasıyla okuma, yazma ve sözlü iletişim şeklinde düzenlenmiştir.

Öğretim programında kazanımları “Okuma”, “Yazma” ve “Sözlü İletişim” olmak üzere incelenmiştir. Öğretim programı eki öğretim programlarından farklı olarak türlere göre bölümlere ayrılmıştır. Okuma bölümü, “Şiir”, “Öyküleyici (Anlatmaya Bağlı) Edebi Metinler”, “Tiyatro” ve “Bilgilendirici (Öğretici) Metinler” şeklinde dört başlık altında ele alınmıştır. Sözlü iletişim ise Konuşma ve Dinleme olarak iki kısımda incelenmiştir.

Alanyazına bakıldığında akademik çalışmaların büyük bir çoğunluğu Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programını merkeze alarak çalışma yapılmadığını görüyoruz. Yapılan çalışmalar Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programını merkeze alarak yapılmalıdır. Çünkü programın getirdiği yeniliklerin çalışmalarda ne derece yansıdığını, programın uygulanabilirliği ve ne derece kullanışlı olup olmadığını dile getirebiliriz.

1.1 Problem Durumu

Liselerde edebiyat öğretimi öğrencilerde okuduğunu yorumlama ve eleştiri, hayal gücünü, kültür seviyesini, sanat ve toplum arasındaki ilişkiyi kavrama gibi özellikleri geliştirilecekleri öğretim planını da gerekli kılmıştır. 1924 öğretim programından günümüze kadar 1926, 1927, 1928, 1929, 1934, 1950,1957, 1976, 1992, 1995, 2005, 2015, 2017, 2018 tarihlerinde program değişikliği olmuştur. Tarihsel süreç içerisinde ilk başta edebiyat öğretimi sanat ve dil eğitimi iken zamanla edebiyat tarihine son zamanlarda dil ve sanat eğitimine dönmüştür.

Ulusal Tez Merkezine girip bakıldığında 1924 ve 2018 yılları arasındaki Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalında 33 tane yüksek lisans tezi 56 tane doktora tezi yazılmıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Anabilim Dalında 9 tane yüksek lisans 1 tane doktora tezi yazılmıştır.

Yukarıdaki tezlerle ilgili çalışmaların yanı sıra akademik yayınlara bakıldığında çalışma sayısı çok fazladır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı ile ilgili çalışmaların içeriğine baktığımızda ders kitaplarıyla (Demir, 2010; Türkyılmaz, Can ve Karadeniz, 2010), programın uygulanmasıyla (Bozkırlı ve Er, 2018; Erdem, 2017; Oral ve Aşlıoğlu, 2014; Arseven, Konür ve Yavuzkılıç, 2017) ilgilidir. Ders işlenişi ile ilgili (Göçer, 2016; Kana ve Saygılı 2016; Gücüyeter, 2009; Kavcar, 2003; Çevirme, 2018; Kurudayıoğlu ve Çelik, 2009) ile ilgilidir. Kazanımlarla ilgili (Tahaoğlu, 2014; Kurtoğlu, 2017) ile ilgilidir. Değerler eğitimi ile ilgili (Kurudayıoğlu ve Çakıcı, 2013; Eskimen, 2018) dir. Programın karşılaştırılmasıyla ilgili olanlar (Calp ve Aslan, 2019; Pilav, 2016) dır. Divan edebiyatıyla ilgili olanlar (Veyis ve Kayar, 2019) dır.

Yapılan çalışmalara ve yapılan tezlere bakıldığında Türk dili ve edebiyatı eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü tezlerin ve akademik çalışmaların programı ne derece karşıladığı ve programın amaçlarını ne derece hizmet ettiğiyle ilgili somut bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu yüzden de alanyazın da özellikle programlarla yapılan çalışmaların programların içeriğini ne derece de yansıttığının bir eksiklik olduğu düşünülmektedir. Yapılan bu çalışma ile doğrudan lisansüstü tezlerin programı karşılayıp karşılamadığını, karşılıyorsa ne açıdan karşıladığını karşılamıyorsa ne gibi eksiklikleri olduğu üzerine eğinileceğinden ve araştırılacağından dolayı bu çalışmanın alanyazına katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Ayrıca Türk dili ve edebiyatı eğitimi ile ilgili yapılan doktora tezlerinin Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018) açısından benzerlik ve farklılıkları ortaya

koyulacaktır. Böylece bu bulgulardan hareketle Türk dili ve edebiyatı eğitimiyle ilgili yapılan doktora tezlerine ilişkin gereklilikler ortaya koyulacaktır.

1.2 Araştırmanın Amacı ve Problemleri

Bu çalışmanın amacı Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018) uygulamaya geçtikten sonra yapılan lisansüstü tezlerinin (doktora) programın amaçlarına yönelik edebiyat öğretimine ne yönden hizmet ettiğini ortaya koymaktır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- a) Araştırma kapsamına alınan doktora tezlerinin araştırma amacı Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018) içeriğiyle benzer ve farklı yönleri nelerdir?
- b) Araştırma kapsamına alınan doktora tezlerinin araştırma soruları Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018) içeriğiyle benzer ve farklı yönleri nelerdir?
- c) Araştırma kapsamına alınan doktora tezlerinin bulguları Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018) içeriğiyle benzer ve farklı yönleri nelerdir?

1.3 Araştırmanın Önemi

Yapılan çalışmalara ve yapılan tezlere bakıldığında ders kitaplarıyla ilgili: (Demir, 2010; Türkyılmaz, Can ve Karadeniz, 2010), programın uygulanmasıyla (Bozkırlı ve Er, 2018; Erdem, 2017; Oral ve Aşılıoğlu, 2014; Arseven, Konür ve Yavuzkılıç, 2017) ilgilidir. Ders işlenişi ile ilgili (Göçer, 2016; Kana ve Saygılı 2016; Gücüyeter, 2009; Kavcar, 2003; Çevirme, 2018; Kurudayıoğlu ve Çelik, 2009) ile ilgilidir. Kazanımlarla ilgili (Tahaoğlu, 2014; Kurtoğlu, 2017) ile ilgilidir. Değerler eğitimi ile ilgili (Kurudayıoğlu ve Çakıcı, 2013; Eskimen,2018) dir. Programın karşılaştırılmasıyla ilgili olanlar (Calp ve Aslan, 2019; Pilav, 2016) dir. Divan edebiyatıyla ilgili olanlar (Veyis ve Kayar, 2019) dir. Türk dili ve edebiyatı eğitimiyle ilgili yapılan lisansüstü tezlerin ve akademik çalışmaların programı ne derece karşıladığı ve programın amaçlarına ne derece hizmet ettiğiyle ilgili somut bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu yüzden de alanyazında özellikle programlarla yapılan çalışmaların programların içeriğini ne derece de yansıttığının bir eksiklik olduğu düşünülmektedir. Yapılan bu meta-sentez çalışması ile doğrudan lisansüstü tezlerin programı karşılayıp karşılamadığını,

karşılıyorsa ne açıdan karşıladığını karşılamıyorsa ne gibi eksiklikleri olduğu üzerine eğileceğinden ve araştırılacağından dolayı bu çalışmanın alanyazına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Meta-sentez kavramı, nitel alanlarda yapılan çalışmaların benzerliklerini ve farklılıklarını belirlediği bir yöntem olarak dile getirilmiştir (Çalık ve Sözbilir, 2014). Meta-sentez çalışmaları nitel bir alanda yapılan çalışmalarda elde edilen verilerin yorumlanmasını, benzer ve farklı yönlerinin ortaya çıkmasını ve yeni bilgilerin geliştirilmesini amaçlayan çalışmalardır (Polat ve Ay 2016). Bu çalışmada meta-sentez yöntemiyle incelenen doktora tezlerinden yola çıkarak öğretim programıyla benzerlikleri ve farklılıkları bulunmaya çalışılmıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına yönelik yapılan doktora tezlerinin edebiyat programının içeriğine, amacına ne derece hizmet ettiği somut olarak bu çalışmayla ortaya koyulmuştur.

Bunların yanı sıra yapılan tezlerin içeriklerinin edebiyat öğretimi açısından uygunluğu ortaya koyulmuştur. İncelenen doktora tezlerin içeriklerinde ise yabancılara Türkçe öğretiminde, akademik yazma, Tanzimat döneminden kalma bir edebiyat kitabı tercümesi, postmodernizm ve edebiyat öğretim programındaki halk edebiyatına ait kazanımlardır. Yapılan incelemeler ve ortaya çıkan eksikliklerden hareketle bu çalışma sonucundan bundan sonra yapılacak lisansüstü tezlerin Türk Dili ve Edebiyat Öğretim Programına daha somut bir şekilde hizmet edebileceği konusunda yardımcı olacağı düşünülmektedir.

1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın ana sınırlılığı Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nın (2018) yayımlanma tarihidir. Programın 2015 yılında önceki programa göre birçok farklı yönüyle yayımlandığı bilinmektedir. 2015 yılında taslak olarak sunulan Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018) aşamalı olarak uygulanmaya başlanmıştır. Alanyazında 2015 yılı itibariyle yapılan lisansüstü çalışmaların programın içeriğiyle ilişkisinin belirlenmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu yüzden Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nın (2018) yayımlanma tarihi ile ilişkili olarak 2015 ve 2018 yılları metasentez için sınırlılık olarak belirlenmiştir. Buna ek olarak araştırmanın diğer sınırlılıkları şunlardır:

- a) Çalışma sadece Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018) ile sınırlandırılmıştır.

- b) Çalışma Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi / Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği alanında yapılan doktora tezleriyle sınırlandırılmıştır. Doktora tezlerinin seçilme sebebi, akademik olarak en üst derece kabul edilen tezler olmasıdır. Ayrıca çalışmanın nitel araştırma ile desenlenmesi ve meta-sentezin alanyazında var olan tüm çalışmaları ve tezleri içine alacak şekilde geniş bir veri havuzu ile çalışmaya uygun bir desen olmaması da diğer bir sebeptir.
- c) Çalışma kapsamına giren doktora tezleri programın taslak olarak uygulanmaya başlandığı 2015 yılından itibaren seçilmiştir. Tezler seçilirken Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi üzerinden sınırlılıklar gözetilerek arama yapılmıştır. Aramalar sırasında sadece erişim izni olan doktora tezleri araştırmada kullanılmıştır.
- d) Çalışmanın bulguları; ele alınan doktora tezlerinin amacı, araştırma sorusu ve bulgularıyla sınırlıdır.

1.5 Tanımlar

Öğretim programı: Okulda ya da okul dışında öğrencilere kazandırılması düşünülen bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan kazanımları içine alan programdır (Demirel, 2002). Bu çalışmada öğretim programı olarak Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018) temel alınmıştır.

Edebiyat öğretimi: Edebiyat öğretimiyle bireyler sanatsal yönlerini güçlendirir. Edebiyat öğretimi, edebî metinlerle, öğrenciyi dilin imkânlarıyla, güzellikleriyle, incelikleriyle dili hem sevmesini hem de güvenle kullanmasını sağlamaktır (Aslan, 2017). Bu çalışmada edebiyat öğretimi Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı amacı ve içeriği kapsamında ele alınmıştır.

Meta-Sentez: Meta-sentez çalışmaları nitel bir alanda yapılan çalışmalarda elde edilen verilerin yorumlanmasını, benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya çıkmasını ve yeni bilgilerin çıkmasını amaçlayan çalışmalardır (Polat ve Ay 2016). Bu çalışmada meta-sentezden Türk dili ve edebiyatı eğitimine yönelik yapılan doktora tezlerini analiz edilmesinde yararlanılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Edebiyat Öğretimi

2.1.1 Edebiyatın Tanımı

Edebiyat, bir toplumun kültürel birikimini ortaya koyan bilim dallarından biridir. Bu konuda yapılan tanımlardan birkaçını verebiliriz. Edebiyat insanlara hoş vakit geçiren, insanları eğlendiren, insanların ruhlarına canlılık veren, hayatı keşfetmesine yardımcı olan işitsel bir sanat dalıdır (Oğuzkan, 2001). Edebiyat ve eğitim, malzemesi insan olan birbirleriyle doğrudan ilişkisi olan bilim dallarıdır. Her ikisinin konusu da insandır. İnsanoğlunun dünyadaki yaşamı edebiyatın konusunu oluşturur. İnsanlar arasındaki köprüyü edebiyat kurar (Kavcar, 1982). Edebiyatın toplum hayatına karşı sorumlu olup olmadığını bizde ve Batı dünyasında sürekli tartışılmıştır. Edebiyatın ahlâkla ilgili olmadığını söyleyerek güzel sanatlar içine alanlar olduğu gibi edebiyatın ahlâkla ilgili olduğunu savunanlar da olmuştur (Bilgegil, 1997). Bunun yanı sıra Namık Kemal'e göre edebiyatsız millet, dilsiz bir insana benzer. İnsanların birleşmesinde edebiyat önemli bir rol oynar. Yüzyıllar boyunca edebiyat insanların düşüncelerine hizmet etmiştir. Namık Kemal, edebiyat sayesinde insanların olgunlaşacağı görüşündedir (Karataş, 2011).

Edebiyat, insanların iç dünyalarını konu alan bir sanat dalıdır. Bu yüzden de toplumsal değişimlere bağlı edebiyat da değişir. Bir yandan sosyolojiden etkilenen edebiyat bir yandan da sosyolojiyi de etkiler. Edebî metinler sadece yaşamı yansıtmaz yaşamı da şekillendirir (Kavcar, 1982). Yapılan açıklamalardan hareketle edebiyat malzemesi insan, insanlar arasında köprü kuran, insanların düşüncelerine hizmet eden, toplumsal değişimlerden etkilenen, insanların olgunlaşmasını sağlayan bir bilim dalıdır.

2.1.2 Edebiyat Öğretiminin Tanımı

Edebiyat öğretimiyle bireyler sanatsal yönlerini güçlendirir. Edebiyat öğretimi, edebî metinlerle, öğrenciyi dilin imkânlarıyla, güzellikleriyle, incelikleriyle dili hem sevmesini hem de güvenle kullanmasını sağlamaktır (Aslan, 2017). Öğrencilerin davranışında istenilen değişiklikleri yakalamak amacıyla yapılan sistemli programa öğretim programı denir (Tekin, 2014).

Ataç ise edebiyat öğretimi için edebiyatla beslenmeyen insanların empati duygusundan eksik kalacaklarını dile getirmiştir. Ona göre, başkalarının dertlerini kendisininmiş gibi sahiplenilmesi, o dertlere ortak olmamızı sağlayan yazısıdır:

“Bencildir insanoğlu, bencil olduğu için yalnız kendi dertlerini düşünür, yalnız onlara inanır, başkalarında gördüğü dertleri kendisinininkiler gibi kavrayamaz.(...) Bizi bencilikten edebiyat kurtarır, şiirler, hikâyeler, romanlar, tiyatro eserleri, denemeler kurtarır. Öteki insanların içlerini bize onlar açar, bize başkalarını onlar duyurur. Bir toplumda ahlakın irdelenmesini, düzelmesini istiyor musunuz? O toplumda edebiyat, sanat merakı uyandırmaya, geliştirmeye çalışın. Çocuklara, gençlere şiirler, hikâyeler, romanlar okuturun, onları tiyatrolara, sinemalara gönderin. O hikâyelerin, romanların, oyunların insanlarıyla tanışsınlar, onların hayatlarını hayallerinde yaşasınlar, öğrensinler onların içlerini, böylece gerçekteki insanları da daha iyi anlarlar. Çocuğunuz büyüyünce ne olacaksa olsun, küçükken siz ona edebiyatı sevdirmeye bakın; ilim, bilgi sonradan gelecektir; önce insanlığını kurmak, hayalini işletmek gerekir” (Ataç, 1991: 187-188).

Edebiyat öğretiminin neden gerektiği üzerine farklı düşünceler dile getirilmiştir. Bu düşünceler edebiyatın kültürü, sanatı ve yaşamı yansıttığı bilgisinden doğar. Edebiyatın öğretilmek istenmesi, edebiyata ne tür anlamlar yüklendiğiyle de ilişkilendirilebilir. Jean Paul Sartre, “Edebiyat Nedir?” sorusuna yanıt aradığı ünlü kitabını yazdıktan sonra 1969’da Barthes, Sartre’in sorusuna “Edebiyat, öğretilen bir şeydir, bir görünüştür, hepsi bu,” diye cevap verdiğini dile getirir (Fraisie, 2012).

Edebiyattan beklentiler, onun öğretim biçimini de etkiler. Bir ülkenin ayrılmaz iki unsuru edebiyat ve kültür kavramlarıdır (Mlcakova, 2013) Aynı zamanda eğitim politikalarının devletin ideolojisini yansıttığı; bu ideolojin edebî metin seçimlerine kadar yansıdığı da söylenebilir (Gücüyeter ve Yılmaz, 2012).

2.1.3 Edebiyat öğretiminin kapsamı

Edebiyat öğretiminin temelinde insan odaklı yaklaşım vardır. Edebî eserleri incelediğimizde işledikleri her şey edebiyatın konusunu, kullanılan üslup ve tür (roman, tiyatro, masal, fıkra, deneme vb.) ise edebiyatın içeriğini oluşturur. Cumhuriyet döneminin

Türk dili ve edebiyatı eğitimi için yeni bir başlangıç olduğunu dile getirmiş; bundan önce bu amaçla gerçekleştirilen çalışmaların ise bireysel çabalarla sınırlı olduğunu söylemiştir (Keklik ve Savran, 2015). Türk dili ve edebiyatı eğitiminde 1924'te okullarında okutulacak dersler ve bu derslerin içeriği belirlenmiş her ders için komisyonlar oluşturularak çağın ihtiyaçlarına uygun öğretim programları hazırlanmaya başlanmıştır (Göğüş, 1978). Türk dili ve edebiyat öğretimi Cumhuriyetin ilk yıllarında bir dil ve sanat eğitimi olarak öğretilirken, daha sonraki yıllarda ağırlıklı olarak edebiyat tarihi öğretimi olarak öğretilmiştir. Son yıllarda ise yeniden dil ve sanat eğitimi sürecine dönülmeye çalışıldığı görülmektedir (Çelik, 2018).

“Kantemir, edebiyat öğretiminin amaçlarını Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin önerileri ışığında sıralamıştır (1994, s. 37). Kantemir’e göre Türk dili ve edebiyatı dersini gören öğrenci,

- Okuma, anlama ve eleştirme zevki kazanır.*
- Düşünme ve yorum gücünü geliştirir. Düşüncelerine yön verir.*
- Duygu ve hayal gücünü geliştirir.*
- Zihinsel ve ruhsal uyarılar kazanır.*
- Atatürkçü görüşle yetişir ve edebiyatla bilim arasında bağlantı kurar.*
- Kültürel seviyesini yükseltir.*
- Millî dil anlayışını geliştirir.*
- Millî kültürünü öğrenir, tanır, tanıtır ve yabancı akımlardan korur.*
- Edebî şahsiyetlerin gerçek çehrelerini öğrenir.*
- Güzel konuşma ve yazma yeteneğini geliştirir.*
- Sanatla toplum olayları arasında ilişki kurar.*
- İnsanlık, sevgi ve saygı kavramlarını öğrenir.*
- Ahlâkî ve eğitsel değer taşıyan eserler okuyarak davranışlarını düzenler.*
- Güven ve kişilik kazanır. Türk ulusuna mensup olmanın gururunu duyar*
- Yaratıcı gücünü geliştirir.*
- Metinlerden, yazarın özelliklerine iner.*
- Eleştiri ve takdir becerisi kazanır”*

Sonuç olarak edebiyat öğretimi için temelinde insan olduğunu, insanların kendilerini gerçekleştirebilme, gizli güçlerini ortaya koyma, kendisiyle ve içinde bulunduğu toplumla barışık olmasını sağlayan millî değerlere sahip kendisini yazılı ve sözlü iyi ifade edebilen bireyler yetiştirmesine hizmette bulunur.

Edebiyat öğretiminin en temel amacı okuduğunu anlayabilen ve anladığını ifade edebilen iyi bir birey yetiştirmektir. Geçmişte ortaya çıkartılan eserleri öğrencilere tanıtırken; edebiyat bilgisi, edebiyat sevgisini öğrencilere kazandırılması gerekir.

Kültürümüzün manevi öğeleri dil ve edebiyattır. Bu nedenle kültürel kodların gelecek nesillere aktarılmasında edebiyat öğretiminin payı büyüktür. Çünkü dil, millet olmanın ve kültür birlikteliğinin önemli bir paçasıdır. Kültür birliğinin temel değeri yazındır (Sever, 1986).

Türk dili ve edebiyatı dersleri bireyleri yalnız yükseköğretime geçiş dersi olarak değerlendirilmemelidir. Birey dilinin sınırlarının edebiyatla farkına varır. Sonuç olarak birey kendisini edebiyatla tanır. Karakterini, ulusal değerini birey olabilmeyi edebiyatla öğrenir (Yetiş, 1997).

Kişinin hayata bakışına estetik sağlamak edebiyatın temel amacıdır. Kişinin dört temel dil beceri yeteneklerini geliştirmek için edebiyat bir yol olarak görülmüştür (Güzel, 2006). Edebiyat öğretirken; öğrencilerin bakış açılarını geliştirmek, bilgi, hayal güçlerini ve problem çözme becerilerini geliştirmektir. Öğrencilerin millî bilinç düzeyini geliştirmek, edebiyat eğitimi, tarih bilincini pekiştirmek, evrensel değerleri öğrenmek, öğrencilere kütüphane kullanma alışkanlığını kazandırmak, öğrencilere dergi okuma alışkanlığını kazandırmak amaçları arasındadır. (Güzel, 2006)

Sonuç olarak ortaöğretimde edebiyat dersleri, bireylere öğretirken çok yönlü düşünmeyi, estetik bakış açısını kazandırmayı, problem çözme becerilerini geliştirmeyi, millî bilinç düzeyini geliştiren, yeteneklerin gelişmesini sağlayan bir bilim dalıdır. Öğrenciler edebiyat aracılığıyla toplum içinde kendilerini kolayca ifade edebilirler.

2.2 Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programları

Türk Dili ve Edebiyatının programlı öğretimi ilk defa Tevhîd-i Tedrîsat Kanunu ile açıklamıştır. Türkçe eğitim dili olarak kabul edilmiştir. Ankara’da düzenlenen I. Heyet-i İlmiye’de alınan kararlara göre sultanîlerin adı lise olarak değiştirilmiş ve tüm ülkede okuma-yazma seferberliği gerçekleştirilmesine karar alınmıştır (Göğüş, 1978; Karakuş, 2002).

Ankara’da düzenlenen II. Heyet-i İlmiye’de alınan kararlara göre ortaöğretim iki bölüme ayrılmıştır. Her bölümde üç yıllık eğitim verileceği, lise 3. sınıfların şubelere ayrılması, ibtidaiyelerin adı ilköğretim olarak değiştirilmesi kararları alınmıştır (Göğüş, 1978; Karakuş, 2002). Toplantıda edebiyat öğretimi için ilk program hazırlanmış “Lise Müfredat

Programlarının Esbab-ı Mucibe Lâyhısı” adlı kitapçıkta programdan bahsedilmiştir. (Göğüş, 1978; Karakuş, 2002). Kitapçıkta ilkeler tespit dilmiş, Türkçe öğretiminin nasıl yapılması gerektiği dile getirilmiştir (Göğüş, 1978; Karakuş, 2002).

1924 öğretim programında şekil ve tür bilgisine lise birinci sınıfta, edebiyat tarihine ise diğer sınıflarda ağırlık verilmiştir (Göğüş, 1978; Karakuş, 2002). Edebî metinlere lise son sınıfta ayrı bir ders saati verilmiş ayrıca Divan edebiyatının ve Tanzimat edebiyatının da bu sınıfta anlatılacağı kararı alınmıştır (Göğüş, 1978; Karakuş, 2002).

1927 öğretim programında bazı değişiklikler yapılmış, öğrencilerin okudukları metinleri inceleyebilmeleri; kültürel zenginliğin gelişmesi için Batı edebiyatı eserleriyle kendi eserlerimizi karşılaştırılması, kendilerini yazılı ve sözlü olarak ifade etme alışkanlığı kazanmaları için kararlar alınmıştır (Karakuş, 2002).

1.11.1928 tarihinde yeni Türk alfabesinin kabul edilmesiyle yeni Türk harfleriyle Türkçedeki kelimelerin nasıl yazılacağını gösteren bir “İmlâ Lugati” çıkarılmıştır (Dursunoğlu, 2006).

1924 programını esas alarak yapılan 1929 Programı, daha önceki programlardan yöntem olarak ayırır. Türkçe öğretiminin amaçları, ilkeleri programla tespit edilmiş, programda öğrencilerin düşünme, yazma ve konuşma becerilerinin geliştirilmesi için bilgiler dile getirilmiştir (Göğüş, 1978; Karakuş, 2002).

1934 yılında öğretim programı değişiklik yapılmış, eski programlardan pek farklı olmayıp yalnızca Türkçe dersinin ortaokulda edebiyat dersinin ise lisede verilen derslerin ismi olarak karar alındığını dile getirmiştir (Dursunoğlu, 2006)

1936 yılında Atatürk’ün incelemeleri sonucu okullardan dil bilgisi öğretiminin kaldırıldığını söyleyebiliriz (Göğüş, 1978).

1934 programından fazla bir farkı olmasa da 1938 yılında lise edebiyat programında ders ödevleriyle ilgili bazı açıklamalar yapıldığını ifade edebiliriz (Öztürk, 1968; Karakuş, 2002).

1940 yılında Millî Eğitim Bakanlığı liselerde dil bilgisi öğretimini tekrar başlatmıştır, dil bilgisi öğretimine ayrı bir saat ayrılmamış ders içerisinde verilmesine karar alınmıştır (Göğüş, 1978).

1949 yılında lise 1. sınıflar için yeni bir program yayımlanmış ilk defa “Türk Dili ve Edebiyatı” ismi derslere verilmiş, Lise 1 ve 2. sınıflar için ilk defa dil bilgisi dersi konulmuş, 2 saat Okuma ve Edebiyat, 1 saat Dil Bilgisi, 2 saat Kompozisyon dersi verileceği dile getirilmiştir (Karakuş, 2002; Göğüş, 1978). 1949 öğretim programında yapılan değişiklik ile

lise 2. Sınıflar için 1950 yılından 2 saatlik kompozisyon dersi 1 saate düşmüştür. (Karakuş, 2002).

1950 yılında yapılan değişiklik ile Lise 3. sınıflara haftada 2 saat Edebiyat ve Okuma, 2 saat Kompozisyon dersi verileceği dile getirmiştir (Karakuş, 2002).

Program iki yıl sonra tekrar değişmiştir. Liselerde okutulan derslerin Okuma ve Edebiyat, Kompozisyon ve Dil Bilgisi olmasına karar verilmiştir (Karakuş, 2002).

1954 yılında liseler tekrar üç yıla düşürülmüş, Türk Dili ve Edebiyatı dersinin lise birinci sınıfta 2 saat Kompozisyon, 3 saat Okuma; ikinci sınıfta 1 saat Kompozisyon, 3 saat Okuma,; üçüncü sınıf Edebiyat bölümünde 1 saat Kompozisyon ve 5 saat Okuma, , Fen bölümünde 1 saat Kompozisyon ve 2 saat Okuma, şeklinde verilmesine karar alınmıştır (Karakuş, 2002).

1956 Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programının bazı kısımlarında değişiklik yapılmış ve 1957’de Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programı uygulamaya başlanmıştır (Karakuş, 2002). Bu programda dersler Okuma ve Kompozisyon olarak iki ayrı bölüme ayrılmıştır. Dil Bilgisi dersinin de bu Okuma ve Kompozisyon dersleriyle birlikte verilmesi kararı alınmıştır (Karakuş, 2002).

1957 Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programı, ders isimlerinin değişmesi dışında 1976 yılı hariç 1991 yılına kadar toplam 33 sene uygulanmıştır (Dursunoğlu, 2006).

1957 yılı öğretim programı, öğretmenlere esneklik tanımış fakat yöntem ve teknikler konusunda zayıf bir öğretim programıdır. 1957 yılı öğretim programında dil ve edebiyat dersleri Okuma ve Kompozisyon, Türk dili ve edebiyatı adı altında iki farklı şekilde okutulmuştur. (Çelik, 2018)

Türk Dili ve Edebiyatı öğretim programı 1976 yılında tekrar yayımlanmıştır. Programın diğer programlara göre farkı millî kimlik değeri ön planda tutulmuş ve daha uygulanabilir bir program olduğunu söyleyebiliriz (Karakuş, 2002). Programda “Türk Edebiyatı”, “Türk Dili” ve “Türkçe Kompozisyon” derslerine yer verilmiş ve yöntemler ayrıntılı bir şekilde anlatıldığı ifade edebiliriz (Karakuş, 2002). 1976 Türk Dili ve Edebiyatı öğretim programı sadece bir yıl uygulanmıştır. 1977 yılında bu program kaldırılmış 1957 programı tekrar uygulanmaya başlanmıştır.

1991-1992 öğretim yılı başına kadar 1957 Programı uygulamada kalmış; Ders Geçme Sistemi değişince yeni bir programa geçildiğini dile getirebiliriz (Dursunoğlu, 2006).

Türk Edebiyatı, Dil Bilgisi ve Kompozisyon dersleri 1992 öğretim programında üç ayrı ders olarak kabul edilmiş ve programları da teker teker hazırlanmış; 1992-1993 öğretim

yılında dersler birleştirilmiştir. Derslere ayrı notlar verilse de dönem sonunda Türk Dili ve Edebiyatı dersi için bir not verilmiştir (Karakuş, 2002). Sınıf geçme sistemi (Dursunoğlu, 2006).

2005-2006 öğretim yılından itibaren liselerde aşamalı olarak yapılandırıcı yaklaşım esas alınmıştır. Öğrenci odaklı olan bu yaklaşımda öğrencilerin metinleri yorumlaması beklenir (İşilsalan, 2011). 2005 yılında yürürlüğe giren öğretim programları, “Dil ve anlatım” ve “Türk edebiyatı” olarak iki ayrı ders biçiminde ayrılmıştır (Çelik, 2018). 2005 yılında düzenlenen dil ve edebiyat öğretim programı; öğrenci merkezlidir (Çelik, 2018). Öğretici metinleri dersin temel amacı görür (Çelik, 2018). Bu öğretim programı geleneksel eğitimden uzaklaşmak için atılmış önemli bir adım olarak görülür (Çelik, 2018). 2005 yılı Türk edebiyatı öğretim programında belirlenen amaçlarından biri de öğrencilere kitap okuma alışkanlığı kazandırmaktır (Çelik, 2018).

2.3 Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018)

2015 yılında taslak program hazırlanmıştır. Programa göre kazanımlar okuma, yazma ve sözlü iletişim olmak üzere üç başlıkta incelenmiştir. 2015 yılında yazma çalışmalarının nasıl yapılacağına dair bir yöntem sunulmamıştır. Öğrencilere yılda en az iki kitap okumaları için öneride bulunmuştur. Tür ve beceri odaklı geliştirilen 2015 dil ve edebiyat dersi öğretim programında ünitelerin konusunu metin türleri belirlemiştir ve kazanımlar yazma, okuma ve sözlü iletişim becerileri adı altında belirlenmiştir. Ancak öğretmenlere uygulama için örnek eğitim durumları ya da yöntem uygulama örnekleri sunmamıştır. 2015 öğretim programında ise dil bilgisi öğreniminin metinlerle verilmesi kararı alınmıştır (Çelik, 2018).

2017 dil ve edebiyat öğretimi, üst düzey düşünme becerileriyle birlikte dört temel dil becerisini edindirmeyi önceleyen; edebiyat tarihine daha az yer veren ama edebiyat tarihinden vaz geçmeyen bir yapıdadır. 2017 de yapılan değişikliklerle ideal insan yapısında herhangi bir değişim olmamıştır. 2017 dil ve edebiyat dersi öğretim programında ilk defa değerler eğitimi kavramına yer verilmiştir. Öğretim programında toplam on tane değere yer verilmiştir: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik(Çelik, 2018).

2015 yılında taslak program hâlinde hazırlanan ve 2017 yılında üzerinde değişiklikler yapılarak 2018 öğretim programı hazır hâle gelmiştir.

Öğretim programında kazanımlar “Okuma”, “Yazma” ve “Sözlü İletişim” olmak üzere incelenmiştir. Öğretim programı eki öğretim programlarından farklı olarak türlere göre bölümlere ayrılmıştır. Okuma bölümü, “Şiir”, “Öyküleyici (Anlatmaya Bağlı) Edebi Metinler”, “Tiyatro” ve “Bilgilendirici (Öğretici) Metinler” şeklinde dört başlık altında ele alınmıştır. Sözlü iletişim ise Konuşma ve Dinleme olarak iki kısımda incelenmiştir.

Üniteler sırasıyla okuma, yazma ve sözlü iletişim şeklinde düzenlenmiştir.

Okuma bölümünde derslerde öğretilecek konular ve bu konulara ilgili kısa açıklamalar verilmiştir. Yazma ve Sözlü İletişim bölümlerinde ise konu ve metinlerle ilişkili kısa açıklamalı bilgiler verilmiştir. Etkinlikler ünite sonunda yapılmalıdır gibi.

Dil bilgisi konuları başlık hâlinde verilmiştir fakat bu konular detaylı bir şekilde anlatılmayacak sadece metinler üzerinden konuyla ilgili örnekler verilecektir. Öğretim programı; kültürün çalışmada belirlenen tanımına göre, kültürün eğitimsel işlevini her boyutu ile taşımaktadır. 2018 öğretim programı kültürün belli inanç, değerlere göre yapılan tanımına göre işlev yüklenmiştir denilebilir.

2018 öğretim programında ekin üzerinde fazla durulmuştur. Kültürü tüm unsurlarıyla ele almıştır. Öğretim programı bireyde millî, manevi ve kültürel değerlerini benimsemiş, evrensel değerlere saygılı, sosyal ve kültürel çeşitliliğe saygılı, kültürel deneyimlerini, toplumsal birikimlerini taşıyan sosyal ve kültürel katılımı olan kişilik gelişimini planlamıştır(Çevirme, 2018).

2.4 Meta-Sentez

Meta-sentez, nitel alanlarda yapılan çalışmalarda kullanılan bir analiz tekniğidir. Meta- sentez kavramı ilk başta Noblit ve Hare(1988) tarafından meta-etnografi ismi verilmiştir. Bu araştırma yöntemini “meta etnografi” şeklinde adlandırmışlardır. Meta- sentez kavramını sonraki yıllarda DeWitt-Brinks ve Rhodes (1992) nitelin meta-analizi ismi vermiştir. Daha sonraki yıllarda meta-analizi ve meta-sentezi birleştirip meta- çalışmalar adı verilmiştir (Paterson ve Canam 2001). 2008 yılında bu yöntemi tematik sentezleme olarak alan kişiler ise Thomas ve Harden (2008)’dir.

Çalık ve Sözbilir (2014) meta etnografi, meta-analiz ve meta çalışmalar, tematik sentezleme kavramları yerine meta-sentez kavramını kullanmışlardır. Nitel alanlarda yapılan çalışmaların benzerliklerini ve farklılıklarını belirlediği bir yöntem olarak dile getirilmiştir (Çalık ve Sözbilir, 2014).

Meta-sentez çalışmaları ilk başlarda hemşirelik alanında daha çok kullanılırken sonraki yıllarda eğitim alanında kullanılmaya başlanmıştır(Polat ve Ay 2016). Meta-sentez çalışmalarında amaç incelenen araştırmaların yerine geçmek değil, sentezlenen bilgileri doğrultusunda yeni bakış açıları geliştirmek olduğunu dile getirebiliriz (Saraçoğlu, 2015).

Bu yönüyle betimsel analizle karıştırılabilmektedir. Fakat iki analiz türü arasında şöyle farklar bulunmaktadır: Meta- sentez betimsel içerik analiz yöntemine göre daha az çalışmayla ve derinlemesine bir inceleme yapar (Polat ve Ay, 2016). Sadece nitel çalışmaları ya da karma çalışmaların nitel boyutlarını meta-sentez ele alırken hem nitel hem de nicel çalışmalar değerlendirmesini betimsel içerik analiz yapar. Çalışmaları meta-sentez derinlemesine incelerken genel hatlarıyla betimsel içerik analizi inceler (Polat ve Ay, 2016). Meta-sentez çalışmasında verilerden yola çıkarak ana tema ve alt temaların üretildiği bir süreç olarak da bahsedilebilir (Deniz, 2018).

Nitel bir araştırmada meta sentez şu aşamalara göre gerçekleştirilir:

- (1) Araştırma sorularının belirlenmesi.
- (2) Çalışmaya uygun anahtar kelimeler belirlenmesi ve literatür araştırılması yapılması
- (3) Kaynakların gözden geçirilmesi, isimlendirilmesi ve değerlendirilmesi
- (4) Araştırmaya dâhil edilen makalelerin isimlerinin tablo şeklinde verilmesi.
- (5) Kodların, kategorilerin ve ana temaların içerik çözümleme yöntemiyle oluşturulması. Temaların sentezlenerek çıkarımda bulunması
- (6) Verilerin analiz edilme süreci ve bulgulara yönelik açıklamalar (Aspfors ve Fransson, 2015'den aktaran Polat ve Ay, 2016).

2.5 Konuyla İlgili Türkiye’de Yapılmış Çalışmalar

Bu bölümde Türkiye’de Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı ile ilgili yapılmış akademik çalışmalar incelenerek sıralanmıştır.

Tahaoglu (2014) çalışmasında Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı kazanımlarını içerik analizi yöntemiyle bilişsel açıdan incelemiştir. Kazanımları Bloom’un Taksonomisi ’ne göre sınıflandırılmıştır. Sınıflandırmada da üst düzey bilişsel becerilerin uygulama ve sentez basamaklarına ait kazanımların daha az bulunduğu tespit edilmiştir.

Erdem (2017) çalışmasında edebiyat dersi 2009-2014 yılları arasında Anakara ili zümre toplantı tutanaklarından hareketle programın uygulanmasında ortaya çıkan sorunları ve bu sorunları çözmek için öğretmen merkezli çözüm önerilerini ortaya koymuştur.

Kavcar (2003) çalışmasında tüm öğretim kademelerinde anlama, sözlü ve yazılı anlatım yetersizlikleri olduğunu söyler. Sonuç olarak, okullarda Türkçe eğitiminin yetersiz kaldığını dile getiriyor. Bu yüzden Talim Terbiye Kurulunun Türk Dili ve Edebiyatı Komisyonu kurduğunu dile getirmiştir. Komisyon ilk başta mevcut programın aksaklıklarını dile getirmiştir daha sonra aksaklıkları yok etmek için programa yenilik ve köklü değişikliklerin getirildiğini söylemiştir.

Oral ve Aşılıoğlu (2014) çalışmasında Diyarbakır, Gaziantep, Siirt illerinde merkezde çalışan toplam 110 edebiyat öğretmenin görüşleri alınarak Türk Dili ve Edebiyatı Programı değerlendirilmiştir. Araştırma grubunun yarısından fazlasın göre derse ilgi orta düzeydedir. Öğretmenler ise programın içeriği öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kaldığını dile getirmiştir.

Göçer (2016) çalışmasında Türk Dili ve Edebiyatı dersinin öğrenci merkezli işlenmesinin önemi dile getirilmiştir. Öğretmenlerin bu süreçte metin çalışmalarında kullanacakları yöntem ve teknikler dile getirilmiştir. Öğrencileri derste aktif tutmanın öneminden bahsetmiştir. Sonuç olarak derslerde öğretmenler tarafından öğrencilerin özgün düşünceler üretmelerine imkân verilmesine, bütünleyici etkinliklerle yeniden yaratma çalışmaları yapmaları gerektiği savunulmuştur.

Kana ve Saygılı (2016) çalışmasında EBA kullanımıyla ilgili lise öğrencilerinin görüşlerinden yola çıkarak Eğitim Bilişim Ağı'nın dersi görsel ve işitsel içeriklerle eğlenceli hale getirerek öğrenmeyi kalıcı hale getirdiği sonucuna varılmıştır.

Kurtoğlu (2017) çalışmasında Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programında Halk Edebiyatına ait kazanımlarla ilgili öğretmen görüşlerinin çeşitli değişkenlere göre değişip değişmediği incelenmiştir. Öğretmenler kazanım sayısını fazla, ders saatlerini ise az bulmuştur. Kazanımların öğrenciye görelilik ilkesine uygun olmadığı belirtmiş ve kitapların ise yetersiz bulunduğunu dile getirmiştir.

Kurudayıoğlu ve Çelik (2009) çalışmalarında 2005 yılında yürürlüğe giren yeni öğretim programında Türk edebiyatı derslerinin eleştirel düşünme becerisi açısından değerlendirilmesi yapılmıştır. Değerlendirme sonucunda yeni öğretim programıyla eleştirel düşünme yetisinin olumlu etkilendiğini, programda bu beceriden bahsedildiğini ve programın öğrenci merkezli olduğu söylenmiştir.

Kurudayıoğlu ve Çakıcı (2013) çalışmasında ders içinde değerleri öğretmek için yapılacak yöntem ve teknikleri anlatmışlardır. Ama öğretim programlarında değerlere çokça yer verilmemiştir. Verilen değerlerin sınıf düzeylerine göre sınıflandırılmadığından bahsetmişlerdir.

Arseven, Konür ve Yavuzkılıç (2017) çalışmalarında, ortaöğretimde tüm sınıf kademelerinde 2011 öğretim programının genel amaçlarına ulaşılma seviyesini öğretmen göre incelemiştir. Sivas ve Amasya'da görev yapan yirmi beş tane edebiyat öğretmeniyle görüşmüş, kitaplarda yer alan metinlerin bilgi fazlalığına yol açtığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim programının yoğunluğundan dolayı genel amaçlarının tam olarak gerçekleşmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Çevirme (2018) çalışmasında 2018'deki öğretim programının kültür işlevini incelemiştir. Kültürün eğitimsel işlevi ve bunu öğrencilere nasıl aktarımı yapılacağını makalenin konusudur. Kültürün eğitimsel işlevini öğrencilere aktarımı değerlerle sağlanmıştır. 2018 öğretim programına göre öğrenciler maddi ve manevi kültürel unsurları benimsemiş, değerlere saygı duyan, günümüz teknolojisini bilinçli kullanabilen bireylerin yetişmesini istemektedir sonucuna ulaşılmıştır.

Demir (2010) çalışmasında ders kitaplarını öğretim programına uyumlu olup olmadığını 494 edebiyat öğretmeniyle görüşmüş. Görüşlerin cinsiyet, mezun oldukları eğitim programı, meslekî kıdem, görevli oldukları okul türü, haftalık ders saati sayısı, Türk Edebiyatı dersini okuttukları sınıflar, kurs ya da seminer gibi hizmet içi eğitim alıp almadıklarına göre değişip değişmediğine bakmıştır. Betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Türk edebiyatı ders kitaplarını genel olarak programa uygun bulmamışlardır. Değişkenler arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Sadece meslek lisesinde çalışan öğretmenlerle genel lisede çalışan öğretmenler arasında bir farklılık görüldüğü ve ders kitaplarının öğretim programına uygun hazırlanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Türkyılmaz, Can ve Karadeniz (2010) çalışmasında Türk edebiyatı ders kitaplarındaki metinleri öğrencilerin görüşlerine dayanarak değerlendirmişlerdir. Çalışmanın ilk aşamasında kitaplarda bulunan metinlerin hangi özelliklere sahip olması gerektiğine bakılmıştır. Likert tipi bir anket Kırşehir'de bulunan 571 tane lise öğrencilerine uygulanmıştır. Sonuç olarak lise öğrencilerine göre kitaplarda bulunan metinlerin uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

Eskimen (2018) çalışmasında 2018 öğretim programını değerler eğitimi açısından incelemiştir. 9 ve 10. sınıfta okutulan ders kitabındaki değerleri incelemiştir. Öğretim programında yer alan değerlerin ders kitaplarında hangi sıklıkla incelendiğine bakılmış. En

çok işlenen değerlerin sevgi, sorumluluk ve vatanseverlik olduğunu en az işlenen değer ise sabır olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim programında yer almayan Atatürk, barış ve hoşgörü değerlerinin ise ders kitaplarında mevcut olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bozkırlı ve Er (2018) çalışmasında Kars ilinde bulunan 23 tane Türk dili ve edebiyatı öğretmeniyle programın uygulanıp uygulanmayacağına dair görüşme gerçekleştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış. İçerik analiz yöntemi kullanılmış. Öğretmenler, öğrencilerin yetersizliğinden dolayı programın amaçlarına ulaşamadıklarını dile getirmişlerdir.

Veyis ve Kayar (2019) çalışmasında öğrencilerin divan edebiyatını daha zor öğrendiklerini bu yüzden de zamanla öğretim programlarında zamanla divan edebiyatı konuları ya zamanla kaldırılmış ya da daha basit hale getirilmiştir. Öğrencilerin divan edebiyatını yeterince bilmediklerini sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada 1922 öğretim programında divan edebiyatına ne kadar yer verildiği tespit edilmiştir. Divan edebiyatına 1922 öğretim programında ayrıntılı bir şekilde yer verilirken daha sonraki programlarda divan edebiyatı konuları zamanla azalmıştır. Divan edebiyatının öğrenilmesi ve öğretilmesindeki eksiklikleri tespit edip, çözüme kavuşturacak etkinlikler yapılmasını ve öğrencilerin edebiyat tarihini bir bütün olarak öğrenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Pilav (2016) çalışmasında 1922 öğretim programının eleştirisinden yola çıkarak 2005 öğretim programının bu eleştirilerden nasıl etkilediği sonucuna ulaşmaya çalışmıştır. 1922 öğretim programında eleştirilen konular 2005 ve 2015 öğretim programında istenilen hedeflere gelinmiştir. 2005 öğretim programında ise Türk dili ve edebiyatı dersi dil ve anlatım, Türk edebiyatı olmak üzere ikiye ayrılmıştır. 2015 öğretim programında ise dersler tek çatı altında toplanmış Türk dili ve edebiyatı olarak liselerde okutulmaya başlanmıştır. 2005 ve 2015 öğretim programında öğrencilere; estetik bakış açısı, kendilerini iyi bir şekilde ifade etmeleri, tarihi dönemleri ve türler hakkında yeterince bilgi kazanmaları için hedefler olduğu sonucuna varılmıştır.

Calp ve Aslan (2019) çalışmasında 2011 öğretim programıyla 2018 öğretim programını karşılaştırmış ve değerlendirmesini yapmıştır. Programların benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya koymak istemişlerdir. Doküman analizi tekniğiyle yapılan araştırmada her iki programının hedeflerinin ve işlevlerinin aynı olduğunu görülmüştür. 2011 öğretim programında beş öğrenme alanı üzerine kurulmuştur. Bunlar; dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma, görsel sunu. 2018 öğretim planı ise üç öğrenme alanı üzerine kurulmuştur. Bunlar sözlü iletişim, okuma ve yazmadır. 2018 öğretim planı tür odaklı iken,

2011 öğretim planı öğrenci merkezli ve yapılandırıcı bir yaklaşımla yazılmıştır. 2018 öğretim planında dil bilgisi konularının sezdirerek ya da uygulamalarla verilmiştir. 2011 öğretim planında ise dil bilgisi konuları her sınıf kademesinde anlatılmıştır. 2018 öğretim planında değerlerimiz ve yetkinliklerimiz başlığı altında ayrıca bu konulara yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

2.6 Konuyla İlgili Türkiye Dışındaki Ülkelerde Yapılmış Çalışmalar

Zamyatina, Volodina ve Paraeva (2015) anadili Rusça olmayan kişilerin Rus edebiyatını öğrenmeleri için uygun yöntem ve tekniklerden bahsetmiştir. 2014-2015 eğitim öğretim yılı sonunda öğrencilere anket düzenlenmiştir. Anket verilerine göre öğrenciler edebiyat dersinden beklentileri ve hazırbulunuşluk seviyelerine göre analiz edilmiştir. Rus edebiyatını üniversite öncesi gören yabancı vatandaşların eğitim profilini çalışma programının federal bileşenleri üzerine ait bir çalışmadır. Çalışmada hazırlık okuyan öğrencilerin insan profilini oluşturmak için özellikleri saptanmıştır. Öğrencilerin Rus edebiyatı dersinden beklentileri ve hazırbulunuşluk seviyeleri saptanmıştır. Rus edebiyatı üniversite öğrencilerine bölümlerde yabancı dil öğretim tekniğiyle öğretilmiştir. Eğitim programının içeriği azalmasına rağmen yazarları ve eserlerini incelemenin dilsel ve zihinsel zorluklarla birleştirildiği dile getirilmiştir. Bu dersleri almak için öğrencilerin A1 seviyesine sahip gruplar olması gerekiyor. Ayrıca eski Rus edebiyatını, folklorunu ve 20. yüzyıla kadar akademik edebiyat derslerinden de başarılı olmaları gerektiğini belirtmektedir. Bu kursta yabancı dil olarak Rusçanın öğretimini temel ilkelerine uygun ders verildiğini, bu sayede öğrencilere daha fazla çalışma ödevi verildiğini ve ödevlerin kısa sürede değerlendirildiğine dikkat çekmişlerdir.

Choo (2016) çalışmasında İngiliz edebiyatının çok önceden ulusal bir yapıya sahipken İngilizce konuşan diğer devletlerle birlikte bir düşünüşe uğradığını dile getirmiştir. Singapur gibi sömürgeleştirilmiş ülkelerde bu düşünüşün görüldüğü dile getirilmiştir. Bu makalede ise çok uluslu devletlerde edebiyat öğretiminin yeniden biçimlendirilmesini ele almıştır. 1990'dan 2016'ya kadar müfredat sınav belgelerinin analizi yapılmıştır. Kozmopolitizm ilkelerinin Singapur'daki millî edebiyat öğretimini nasıl etkilediğini açıklamıştır. Ayrıca makalede Singapur'da ortaöğretim okullarında görev yapan dört edebiyat öğretmenin kozmopolit ilkelerini benimsemeleri için kullandıkları bir örnek olay incelemesi yapılmıştır. Sonuç olarak edebiyat eğitimini kozmopolit eğitimle mücadele alanı için düşünülmüştür.

Allan ve Driscoll (2014) çalışmasında ABD’ de üniversite okuyan öğrencilere akademik yazı yazma çalışması yapılmış ve bunun değerlendirilmesi anlatılmıştır. Öğrencilerin akademik yazı yazmalarında literatür taramalarına, düşünceleri derinlemesine incelemelerine ve onları analiz edebilme seviyelerine bakılmıştır. İlk yıl aldıkları öğrenciler için yansıtıcı yazma modeli geliştirilmiş ve ilk yıl yapılan zorunlu yazı yazma ve genel müfredat birleştirilerek birleşik bir yazı yazma modeli geliştirilmiştir. Yansıma modeli sayesinde öğrencilerde akademik yazı öğretiminin gelişmesinde fayda sağlandığını dile getirmiştir.

Geoghegan (2019) çalışmasında yasaklanmış edebiyat eserlerini eylül ayının son haftasında her yıl incelendiğini ele alır. “Yasak Kitaplar Haftası” ele alınan bu hafta birçok öğretmen, öğrenci, halk, kütüphaneci ve eğitimciler bir araya gelerek diğer vatandaşlara kitapların neden yasaklandığı hakkında eğitim verdiklerini ele alır. İngiliz Dil Sanatları öğretmenlerinin müfredatlarına dâhil ettikleri veya edebilecekleri metinleri seçerken bu seçim aşamasını etkileyen unsurları da inceler. Bu incelemeyi yapmak için Massachusetts, Connecticut ve Rhode Island’da kamu ve özel sektörde çalışan öğretmenlere anket uygulanmıştır. Bu anket sonuçları incelendikten sonra dokuz öğretmenle yarı yapılandırılmış gözlem formuyla daha derinlemesine bir görüşme yapılmıştır. Yapılan araştırmalardan sonra öğretmenlerin metin seçerken özerk olduklarını düşündükleri sonucuna varılmıştır.

Dijk (2019) çalışmasında grafik romanlarını ele almıştır. Edebiyat çevresinde grafik romanlarının yeni olduğunu derslerde materyal olarak kullanılıp kullanılmaması hakkında bir araştırmayı ele almıştır. Grafik romanları derslerde materyal olarak kullanılırsa ne gibi yararları ya da ne gibi zararları olduğuna bakılmıştır. Hollanda’da İngiliz edebiyatı derslerinde grafik romanlarının kullanıldığını dile getirmiştir. Buradaki öğretmenlere materyal olarak grafik roman kullandıkları zaman ve öncesi hakkında sorular sorulduğunu dile getirmiştir. Araştırma da edebiyat derslerinde grafik romanlar kullanmaya hevesli ve tereddütlü öğretmenler için bir başlangıç noktası sağlayabilecek öğretmenler için bir rehber hazırlandığını dile getirmiştir.

Ni (2019) çalışmasında Çin’deki eğitim sistemini ele alır. Üniversitelerin özellikle bilgi uygulama becerisine önem verdiğini dile getirmiştir. Eski edebiyatı ise kolejlerde ve üniversitelerde ders olarak vermişlerdir. Eski edebiyatı öğretirken asıl amaç öğrencilere kültürel mirası aşılmasıdır. Eski edebiyat öğretilirken hümanist anlayış ve estetik yetenekler de öğrencilere aktarılır ve bu yetenekleri geliştirilir. Eski edebiyatın öğretilmesinde sorunlar yaşandığını üniversitelerde ve kolejlerde edebiyat öğretim reformunun gerçekleşmesi

gerektiğini söylemiştir. Öğrencilerin eski edebiyatın yanı sıra modern edebiyatı ve kültürel okuryazarlıklarını da geliştirmeleri gerektiğini dile getirmiştir.

Li (2019) çalışmasında okullarda Çin Antik Edebiyatını dersinin öğretiminde ortaya çıkan sorunları ve bu sorunların yaşanmaması için alınan önlemleri incelemiştir. Bu sorunlar ise; sıkıcı içerik, tek öğretim yöntemiyle ders anlatılmasıdır. Bu sorunları çözmek için öğretmenlerin öğretim yöntemlerini çeşitlendirmesi gerektiğini, öğretim metodunu değiştirmesi gerektiğini, öğretmenlerin akademik okuryazarlığını geliştirmesi ve öğretim kavramlarını günümüze uyarlamaları gerektiğini dile getirmiştir.

Cuthberth (2019) çalışmasında edebiyat eğitiminde sanatın ve estetik bilginin merkez alınması için bu çalışmasını yaptığını dile getirmiştir. İngiliz edebiyatı öğretim programında savaştan dolayı değişen kültürel ve politik çevre edebî metinleri de özgün kılmıştır. Öğretim programında estetik bilgi ve estetik bakış açısının büyük ölçüde eksikliğini dile getirmiştir. Çalışma üç ana kısımda ele alınmıştır. Birinci bölümde kültürel ve politik düşüncelerin değişmesini, ikinci kısımda müfredatın yeniden nasıl yapılandırılacağını ve son kısımda ise değişikliklerin ana temelinde var olan önemini açıklamıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizine ilişkin kullanılan yöntemler yer almaktadır.

3.1 Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel araştırma yöntemiyle desenlenmiş, meta-sentez ile gerçekleştirilmiştir. Meta-sentezin seçilmesinin sebebi, incelenen doktora tezlerinin benzerliklerini ve farklılıklarını incelemektir. Ayrıca incelenen doktora tezlerinin Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına uygunluğunu incelemek için bu yöntem kullanılmıştır. Böylece Türk Dili ve Edebiyatı öğretimi alanyazınında var olan eğilim ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

3.2 Çalışma Grubu

Ulusal (YÖK) Tez Merkezi veri tabanından Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Anabilim Dalı ve Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı'nda tarama yapılmıştır. Detaylı tarama izinli verilen, durumu onaylanan, 2015-2018 yılları arasında yazılan doktora tezleri şeklinde yapılmıştır. Tarama sonucu 5 tane doktora tezi belirlenmiş ve çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Meta-sentez çalışmasına dâhil edilen doktora tezleri Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Meta-Senteze Dâhil Edilen Doktora Tezleri

Kod	Yıl	Araştırma	Yazar
Z1	2015	Murathan Mungan'ın Kurmaca Eserlerinin (Öykü-Roman) Postmodern Unsurlar Ve Eğitsel Değerler Açısından İncelenmesi	Yusuf AYDOĞDU
Z2	2015	Türk Dili Ve Edebiyatı Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitiminde Yansıtıcı Öğretim Uygulamalarının Akademik Yazma Becerilerine Etkisi	Gülnur AYDIN
Z3	2015	Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Halk Edebiyatı Konularıyla İlgili Kazanımlara İlişkin Öğretmen Görüşleri (Ankara İli Örneği)	Fatma Süreyya KURTOĞLU
Z4	2016	Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Duygu Durumlarını Yansıtan Kısa Filmlerin Oluşturulması Ve Öğrenci Başarısına Etkisi	Şeyda YEŞİLYURT
Z5	2016	Bir Ders Kitabı Olarak Ahmed Reşid Rey'in Nazariyyât-ı Edebiyyesi	Nuray ODACI

3.3 Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, veri toplama aracı olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmanın dokümanlarını, Türk Dili ve Edebiyatı öğretimi ile ilgili yapılan 5 doktora tezi oluşturmaktadır. Araştırmanın bulgular bölümünde, öğretim programına ve doktora tezlerine gerekli görüldüğü yerlerde doğrudan atıflarda bulunulmuştur. Araştırmada verilerin benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya koymak için meta-sentezden yararlanılmıştır.

3.4 Uygulama/Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasına Mart 2019 da başlanmış, Haziran 2019 da tamamlanmıştır. Veriler toplanırken ilk başta araştırma soruları hazırlanmıştır. Daha sonra belirlenen ölçütlere göre alanyazın taraması yapıldı. Araştırmaya dâhil edilecek araştırmalar belirlenmiştir. Elde edilen veriler kodlanmış, kodların benzerlik ve farklılıkları incelenerek temalara belirlenmiştir. Son aşamada ise temalar sentezlenmiş ve genel sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır.

3.5 Verilerin Analizi

Araştırma bulguları, içerik analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. İçerik analizinin kullanılma sebebi, meta-sentez analizinin gereği olarak bağımsız kodlar ve temalar oluşturmak içindir. Analiz süreci sonunda üç farklı temaya ulaşılmıştır. Bu temalar şu şekildedir: “Araştırma amacına yönelik meta-sentez, araştırma sorusuna yönelik meta-sentez, bulgulara yönelik meta-sentez.”

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için farklı işlemler yapılmıştır. Öncelikle verilerin analizinde alan uzmanı iki kişiden yardım alınmıştır. Kodlayıcılar arası güvenilirlik katsayısı, %90 düzeyinde (Miles ve Huberman, 1994:64) belirlenmiştir. Araştırmanın iç geçerliği, ilgili doktora tezlerinden doğrudan alıntılarla somutlaştırılarak sağlanmaya çalışılmıştır. Nitel araştırmanın genelleme gibi bir kaygısı olmadığı bilindiği için dış geçerlik, tez yazımına ilişkin tüm süreç detaylı ve aşamalı bir şekilde sunulularak sağlanmaya çalışılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde çalışmanın bulgular ve yorumlarına yer verilmiştir. Bu bölüm, üç başlık altında ele alınmıştır. Birinci bölümde, araştırma amacı ile bulgular ve yorumlara; ikinci bölümde araştırma sorusu ile ilgili bulgular ve yorumlara; son bölümde ise incelenen doktora tezlerinin bulgular kısmı ile ilgili bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1 İncelenen doktora tezlerinin araştırma amacı ile ilgili Bulgular ve Yorum

Çalışmanın bu bölümünde ele alınan doktora tezleri ile ilgili meta-sentez bulgularına yer verilmiştir. Bu bulgular Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018) yılına dayandırılarak yorumlanmıştır. Tablo 2’de incelenen doktora tezlerinin meta-sentez bulgularına ilişkin içerik analiz yer almaktadır.

Tablo 2. Araştırma Amacına Göre Meta-Sentez Bulguları

Tema	Kategori	Kod	<i>f</i>
Araştırma amacına yönelik meta-sentez	Edebiyat bilgisi	Murathan Mungan’ın eserlerinde amaç	1
		Murathan Mungan ve postmodernizm	1
		Murathan Mungan eserlerinde değerler eğitimi	1
	Edebiyat öğretim	Türk dili ve edebiyatı eğitimi	2
		Akademik yazma eğitimi	1
	Türkçe öğretimi	Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde materyal eksikliği	1
		Kısa filmlerle kalıp ifadelerin öğretimi	1

Tablo 2’de görüldüğü üzere araştırma amacına yönelik meta-sentez bulguları üç farklı kategoriden oluşmaktadır. Bu kategorileri sıklık düzeyi açısından sırasıyla “edebiyat bilgisi” ($f = 3$), “edebiyat öğretimi” ($f = 3$) ve “Türkçe öğretimi” ($f = 2$)’dir. Bu kategorilerin her biri kendi içerisinde farklı kodlardan oluşmaktadır. Edebiyat bilgisi kategorisi ile ilgili ilk kod

“Murathan Mungan‘ın eserlerinde amaç” tır. Bu koda ilişkin bulguya Aydoğdu‘da (2015: 15) Şu Şekilde yer verilmiştir.

“Murathan Mungan‘ın öykü ve romanlarından yola çıkarak, onun eserlerindeki estetik değeri ortaya çıkarmak, postmodern unsurları belirlemek ve incelemek, yazarın bu eserler üzerinden topluma ne tür değerler aktarmaya çalıştığı, hangi mesajları vermeyi amaçladığına saptamaya çalışmaktır.”

Aydoğdu‘nun bu çalışmasında Murathan Mungan‘ın eserlerinde amaç estetik değeri ortaya çıkarmak, postmodern unsurları belirlemek ve incelemek, yazarın bu eserler üzerinde topluma ne tür değerler aktarmaya, hangi mesajları vermeyi amaçladığını saptamaya çalışmıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında da bulunduğu gibi eğitimin temel amacı, yetkinliklerle değerlerimizi benimsemiş beceri, bilgi ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 2‘de görüldüğü üzere “Murathan Mungan ve Postmodernizm”dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Böylece ortaya çıkacak verilerle, bireylerin postmodernizmle ve bu anlayıŐın edebiyata getirdiği unsurlarla ilgili temel kavramları anlaması, Murathan Mungan‘ın eserlerinin bu sanat anlayışı ile ilişkisi ortaya çıkarılacaktır” (Aydoğdu, 2015:15).

Yukarıdaki amaç cümlesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu(2015) çalışmasında postmodernizm ve unsurlarını kendi eserlerindeki sanat anlayışı ile ilişkisini anlatmıŐtır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında Öyküleyici Edebî Metinlerde bulunan A.2.12 kazanımında yer aldığı gibi metin mensup olduğu edebî dönem, akım, gelenek ve topluluk açısından etkileŐimleri belirlenmesi sağlanır (TDEDÖP,2018). Bu açıdan Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programıyla örtüŐür.

Tablo 2‘ye bakıldığında edebiyat bilgisi kategorisi ile ilgili son kod “ Murathan Mungan eserlerinde değerler eğitimi” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği Şekildedir:

“Ayrıca, Murathan Mungan‘ın öykü ve romanlarını okuyan bireylerin, yazarın eserleri yoluyla aktarmaya çalıştığı çeşitli mesajların ve değerlerin neler olduğunu görmeleri sağlanacaktır” (Aydoğdu, 2015:15).

Murathan Mungan‘ın eserlerinde değerler eğitimi adlı koda ilişkin araştırma amaç ifadesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu, Murathan Mungan‘ın öykü ve romanlarından yola çıkarak yazarı tanıtmıŐ daha sonra postmodernizm kavramını açıklamıştır. Postmodern unsurları açıklar ve eserlerinden örnekler verir. Ayrıca bu eserler üzerinden topluma hangi

değerleri aktarmaya çalıştığını söyler. Türk Dili ve Edebiyat Öğretim Programında Değerlerimiz bölümünde yer aldığı gibi eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini eğitim programıyla yerine getirir (TDEDÖP, 2018). İfadesiyle kısmen de olsa örtüştürebiliriz.

Araştırma amacına yönelik içerik analizinde Tablo 2’ de görüldüğü üzere edebiyat bilgisi kategorisinden sonra sıklık değeri açısından “edebiyat öğretimi” ($f = 3$)kategorisi gelmektedir. Bu kategori, iki koddan oluşmaktadır. “Türk Dili ve Edebiyatı eğitimi” ($f = 2$) adlı bu koda ilişkin bulgular şu şekildedir:

“Nazariyyât-ı Edebiyye Mekteb-i Sultanî için 1328’de hazırlanan yeni program gereği yazılmış edebiyat kitabıdır. Bir ders kitabı olarak eser, kendisinden öncekilerle ve kendi dönemiyle karşılaştırarak değerlendirilmiştir. Programla olan uyumu, dönemin ihtiyaçlarına cevap vermesi ve Batılı anlamda yazılmaya başlayan Mebâni’ül-inşa, Talîm-i Edebiyyat gibi kitapların olgunlaşmış ve tamamlanmış hali olarak değerinin ortaya konulması çalışmamızın amaçları arasındadır. Böylelikle hem ders kitabı olarak getirdiği yenilikler hem de edebiyat tarihimiz açısından getirdiği yenilikler hem dönemini hem de yapılacak yeni çalışmaların yolunu aydınlatacaktır”(Odacı, 2016:4).

“Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı”nda hedeflenen kazanımlardan halk edebiyatı konularıyla ilgili olanlarının gerçekleşme düzeylerine ilişkin Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin görüşlerini tespit etmek ve öğretmen görüşleriyle bu kazanımların daha etkili bir şekilde nasıl gerçekleştirilebileceği sorusuna cevap bulmaktır” (Kurtoğlu,2015:3).

Odacı bu çalışmasında Nazariyyât-ı Edebiyye adlı kitabın öğrenciler için ve o dönemde verilen Türk Dili ve Edebiyatı dersi için yeterli olup olmadığına bakmıştır. Kurtoğlu ise bu çalışmasında halk edebiyatı konularıyla ilgili kazanımların gerçekleşme düzeylerini öğretmen görüşlerini ve bu kazanımların daha vurgulu şekilde nasıl gerçekleştirilebileceği sorusuna yanıt aramıştır. Her iki eseri karşılaştırdığımızda Kurtoğlu’nun çalışması Türk Dili ve Edebiyat Dersi Öğretim Programına hizmet edecek şekilde yapılmıştır (TDEDÖP, 2018). Kazanımların neden gerçekleşip gerçekleşmediğine bakarak nasıl gerçekleştirileceğine dair bir yol aramıştır. Odacı’nın yaptığı çalışması ise daha çok edebiyat tarihiyle ilgilidir.

Edebiyat öğretimi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 2’de görüldüğü üzere “akademik yazma öğretimi” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır.

“Yansıtıcı öğretim uygulamalarına dayalı akademik yazma öğretiminin Türk dili ve edebiyatı öğretmeni adaylarının akademik başarı ve görüşlerine etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

- 1. Yansıtıcı öğretim uygulamaları öncesi ve sonrasında öğretmen adaylarının akademik yazma becerisi başarıları hangi düzeydedir?*
- 2. Yansıtıcı öğretim uygulamaları öncesi ve sonrasında öğretmen adaylarının akademik yazma becerisi başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?*
- 3. Akademik yazma becerilerinin geliştirilmesi doğrultusunda yansıtıcı öğretime dayalı hazırlanan programa yönelik Türk dili ve edebiyatı öğretmeni adaylarının yansıtıcı günlüklerinde yer alan görüşleri nelerdir?*
- 4. Akademik yazma becerilerinin geliştirilmesi doğrultusunda yansıtıcı öğretime dayalı hazırlanan programı uygulayan araştırmacının sürece dair gözlemleri nelerdir?” (Aydın, 2015:11).*

Aydın bu çalışmasında, Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının akademik yazma öğretiminde yansıtıcı eğitiminin etkisini belirlemek istenmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında yer aldığı gibi öğrenciler yazdıkları eseri yüksek sesle okur, panoda sergiler ya da yarışmalara yollar. Bu yolla yazdığı metni başkalarıyla paylaşır gerekirse eleştirilere açık olur, eleştirilere cevap verir (TDEDÖP, 2018).

Araştırma amacına yönelik içerik analizinde Tablo 2’ de görüldüğü üzere edebiyat öğretimi kategorisinden sonra sıklık değeri açısından “Türkçe öğretimi” ($f = 2$) kategorisi gelmektedir. Bu kategori, iki koddan oluşmaktadır. Türkçe öğretimi kategorisi ile ilgili ilk kod “Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde materyal eksikliği” dir. Bu koda ilişkin bulguya şu şekilde yer verilmiştir.

“Bu çalışmayla dil öğretimi için önem arz eden bu iki konunun birleşimi olan duygu durumlarını yansıtan kısa filmlerin oluşturulmasıyla Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ihtiyaç duyulan materyal eksikliğinin giderilmesi ve bu materyalin öğrenci başarısına etkisinin ölçülmesi amaçlanmıştır”(Yeşilyurt, 2016:5).

Yukarıdaki amaç cümlesinden anlaşılacağı üzere Yeşilyurt bu çalışmasında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kısa filmlerden yararlanarak materyal eksikliğinin giderilmesi ve öğrenci başarısına etkisini incelemiştir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında yer almamaktadır (TDEDÖP, 2018).

Tablo 2’ye bakıldığında Türkçe öğretimi kategorisi ile ilgili son kod “kısa filmlerle kalıp ifadelerin öğretimi” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği şekildedir.

“Yaptığımız çalışmanın; öğrencilerin anlama, dinleme, konuşma, yazma becerileri için özgün ve etkin bir materyal olacağı düşünülmektedir. İzletilen kısa filmlerdeki duygu durumlarına bağlı kalıp ifadelerin, hangi durumda nasıl kullanılacağına dair öğrenci bilgi sahibi olacak, telaffuzunu da öğrenecektir” (Yeşilyurt, 2016:6).

Yeşilyurt bu çalışmasında kısa filmlerde yer alan kalıp ifadelerle öğrenciler hem kalıp ifadelerin nasıl kullanılacağına dair bilgi sahibi olacak hem de telaffuzlarını öğretecektir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programda yer almaz lâkin Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında yer aldığı gibi derste kelimelerin telaffuzlarına yönelik etkinlikler yapılması için yargılar vardır kısmen de olsa bu yargıyla örtüşmektedir (TDEDÖP, 2018).

4.2 İncelenen Doktora Tezlerinin Araştırma Sorusu İle İlgili Bulgular Ve Yorum

Çalışmanın bu bölümünde ele alınan doktora tezleri ile ilgili meta-sentez bulgularına yer verilmiştir. Bu bulgular Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018) yılına dayandırılarak yorumlanmıştır. Tablo 3’te incelenen doktora tezlerinin meta-sentez bulgularına ilişkin içerik analizi yer almaktadır.

Tablo 3. Araştırma Sorusuna Göre Meta-Sentez Bulguları

Tema	Kategori	Kod	f
Araştırma sorusuna yönelik meta-sentez	Edebiyat öğretimi	Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının eğitimi	1
		İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı Adlı ünitenin öğretiminde öğretmen farklılıkları	1
	Türkçe öğretimi	Tanzimat Döneminde yazılan edebiyat teorisi kitabı	1
		Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi	1
	Edebiyat bilgisi	Murathan Mungan’ın eserlerinde postmodernizm	1

Tablo 3'te görüldüğü üzere araştırma sorusuna yönelik meta-sentez bulguları üç farklı kategoriden oluşmaktadır. Bu kategoriler sıklık düzeyi açısından sırasıyla “edebiyat öğretimi” ($f = 3$), “Türkçe öğretimi” ($f = 1$) ve “edebiyat bilgisi” ($f = 1$)’dir. Bu kategorilerin her biri kendi içerisinde farklı kodlardan oluşmaktadır. Edebiyat öğretimi kategorisi ile ilgili kod “Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının eğitimi” dir. Bu koda ilişkin bulguya Aydın (2015:4) şu şekilde yer vermiştir.

“Bu çalışmanın tasarlanmasındaki ana nedenleri üç başlık altında toplamak mümkündür:

- a) Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının yazılı anlatımlarında karşılaştıkları sorunların analizine duyulan ihtiyaç;*
- b) Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının yazılı anlatım becerilerinin gelişmesine katkı sağlayacak yöntemlere duyulan ihtiyaç;*
- c) Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik etkinliklere ve ileri düzey yazma eğitimi programına; daha da özelden akademik yazma eğitimine duyulan ihtiyaç.”*

Aydın bu çalışmasında araştırma sorusu olarak Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının yazılı anlatımda karşılaştıkları sorunlar ve onların analizi, anlatım becerilerinin yazılı gelişmesine katkı sağlayacak yöntemler, etkinlikler, ileri düzey yazma eğitimi akademik yazma eğitimine duyulan ihtiyaç olarak belirlemiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında da yer verildiği gibi öğrencilere ünitelerde verilen etkinliklerde yazma çalışmalarını nasıl yürütecekleri açıklanır, yazı çalışması yapılır (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat Öğretimi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 3'te görüldüğü üzere “İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı Adlı ünitenin öğretiminde öğretmen farklılıkları”dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır.

“Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nın “İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı” ünitesindeki konusuna ilişkin kazanımlarının gerçekleşmesine ilişkin Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin görüşleri arasında mezuniyet, cinsiyet, görev yapılan okul türü ve meslek kıdemi değişkenleri açısından anlamlı fark var mıdır?

Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nın uygulanmasında karşılaşılan sorunların neler olduğu konusunda öğretmen görüşleri arasında nasıl bir dağılım vardır.

Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'ndaki "İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı" ünitesindeki kazanımların gerçekleşmesinde karşılaşılan sıkıntılar nelerdir?

Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'ndaki "İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı" ünitesindeki kazanımların gerçekleştirilebilmesi için neler yapılabilir?

Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'ndaki "İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı" ünitesindeki kazanımların gerçekleştirilmesine yönelik bir hizmet içi eğitime ihtiyaç var mıdır?" (Kurtoğlu, 2015:2).

Yukarıdaki araştırma sorusu cümlesinden anlaşılacağı üzere Kurtoğlu (2015) bu çalışmasında İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı ünitesindeki kazanımları gerçekleştirirken Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin görüşlerini alarak öğretmenler açısından mezuniyet, cinsiyet, okul türü, meslek kıdemleri gibi değişkenler arasında bir farklılık var mıdır diye bakmıştır. Ayrıca öğretim programı uygulanmasında karşılaşılan sorunlar nelerdir, İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı ünitesindeki kazanımların gerçekleştirilmesi için neler yapılmalıdır, kazanımların gerçekleştirilmesinde karşılaşılan sıkıntılar nelerdir ve kazanımların gerçekleşmesi için hizmet içi eğitime ihtiyaç olup olmadığı sorularına yanıt aranmıştır.

Tablo 3'e bakıldığında edebiyat öğretimiyle ilgili son kod "Tanzimat Döneminde yazılan edebiyat teorisi kitabı" dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği şekildedir:

"II. Meşrutiyet döneminde yayımlanan diğer edebiyat teorisi kitapları ile karşılaştırıldığında eserin getirdiği yenilikler nelerdir? Yine bu dönemde edebiyat teorisi niteliğindeki eserlerde ve ders kitaplarında metin seçiminin hangi dikkatlere bağlı olduğu da cevaplanması gereken sorulardan biridir. II. Meşrutiyet dönemi sonrası eğitim amaç ve anlayışına uygun bir ders kitabı mıdır? Bir ders kitabı olarak nasıl bir hüviyet taşımaktadır? gibi sorulara bu çalışmada cevaplar aranacaktır." (Odacı, 2016: 3).

Tanzimat Döneminde yazılan edebiyat teorisi kitabı adlı koda ilişkin araştırma soru ifadesinden anlaşılacağı üzere Odacı bu çalışmasında Nazariyyât-ı Edebiyye adlı kitabı diğer edebiyat kitaplarıyla karşılaştırarak getirdiği yenilikleri tespit etmeyi, metin seçerken nelere dikkat edilmesi gerektiğini, eğitim amaç ve anlayışına uygun bir ders kitabı olup olmadığını ve bir ders kitabının nasıl özelliklere sahip olması gerektiğini araştırmıştır. Türk Dili ve

Edebiyatı Dersi Öğretim Programında 2.3.1. Ders Kitabı Yazımında Dikkat Edilecek Hususlar adlı başlık altında bu konu incelenmiştir (TDEDÖP, 2018: 14).

Araştırma sorusuna yönelik içerik analizinde Tablo 3'te görüldüğü üzere edebiyat öğretimi kategorisinden sonra “Türkçe öğretimi” ($f = 1$) kategorisi gelmektedir. Bu kategori tek koddan oluşmaktadır.” Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi” ($f = 1$) adlı bu koda ilişkin bulgu şu şekildedir:

“Duygu durumlarına uygun kalıp ifadelerin yer aldığı kısa filmlerin; Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, öğrencilerin başarılarını arttırmada bir etkisi var mıdır? olarak belirlenmiştir” (Yeşilyurt, 2016:4).

Yeşilyurt bu çalışmasının araştırma sorusu olarak duygu durumlarına uygun kalıp ifadelerin yer aldığı filmlerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öğrencilerin başarısının etkisine bakmıştır.

Araştırma sorusuna yönelik içerik analizinde Tablo 3'te görüldüğü üzere Türkçe öğretimi kategorisinden sonra “edebiyat bilgisi” ($f = 1$) kategorisi gelmektedir. Bu kategori tek koddan oluşmaktadır. “Murathan Mungan’ın eserlerinde postmodernizm” ($f = 1$) adlı bu koda ilişkin bulgu şu şekildedir:

“Postmodernizm eğitime ne tür yenilikler getirmektedir?”

Modern eğitim modeli ile postmodern eğitim modeli arasında ne tür farklılıklar söz konusudur?

Postmodern eğitim modeli, topluma ne tür değerler aşılamaı amaçlamaktadır?

Bir postmodern yazar olan Murathan Mungan’ın öykü ve romanları eğitsel değerler açısından ne tür özellikler taşımaktadırlar?

Murathan Mungan’ın eserlerinde topluma, kadına, çocuklara, tarihe ve doğaya yönelik ne tür değerler işlenmektedir?” (Aydoğdu, 2015: 12).

Murathan Munga’ın eserlerinde araştırma sorusu ifadesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu bu çalışmasında postmodernizmin eğitime ne tür yenilikler getirdiğine, modern eğitim ile postmodern eğitim modeli arasındaki farklılıkları incelemiştir. Postmodern eğitim modelinin topluma hangi değerleri aşılamaı çalıştığını Murathan Mungan’ın öykü ve romanlarını eğitsel değerler açısından ne tür özellikler taşıdığını ve topluma, kadına, çocuklara, tarihe ve doğaya yönelik hangi değerleri işlediğini araştırmıştır.

4.3 İncelenen Doktora Tezlerinin Bulguları İle İlgili Bulgular Ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde ele alınan doktora tezlerinin bulgular bölümü ile ilgili meta-sentez bulgularına yer verilmiştir. Bu bulgular Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018) yılına dayandırılarak yorumlanmıştır. Tablo 4’te incelenen doktora tezlerinin meta-sentez bulgularına ilişkin içerik analizi yer almaktadır.

Tablo 4. Bulgularına Göre Meta-Sentez Bulguları

Tema	Kategori	Kod	<i>f</i>
Bulgularına yönelik meta-sentez	Edebiyat bilgisi	Modernizm	1
		Postmodernizm	1
		Postmodernizmin içeriği	1
		Türk Edebiyatında postmodernizm	1
		Murathan Mungan	1
		Murathan Mungan’ın öykülerinde postmodern unsurlar	1
		Murathan Mungan’ın romanlarında postmodern unsurlar	1
		Toplumsal değerler	1
		Toplumda kadın algısı	1
		Edebiyat sosyoloji ilişkisi	1
		Yanlış kadın algısına edebiyatta çözüm	1
		Toplumsal değerlerin kadına olumsuz etkisi	1
		Kadınların olumsuz farkındalığı	1
		Erkeklerin gözünde kadın	1
		Kadının eğitim sorunu	1
		Kadın ve kültürel birikim	1
		Modern hayatta kadın	1
		İdeal kadın tipi	1
M. Mungan romanlarında aile	1		

Değerlerde çağdaşlaşma	1
Değer aktarımı	1
Çocuk eğitimi	1
Çağdaş çocuk eğitimi	1
Çocuk eğitiminde popüler	1
Kültürün etkisi	1
Murathan Mungan romanlarında	1
çok kültürlülük	1
Hoşgörü	1
Tarih kavramının değişmesi	1
Yeni tarihselcilik	1
Mungan romanlarında tarih	1
deyimler ve atasözleri	1
Geleneksel anlatılar	1
Metinlerarasılık	1
Geleneksel anlatının zamana	1
direnmesi	1
M. Mungan romanlarında ideal	1
insan	1
Evrensel değerlerin birleştiriciliği	1
Evrensel değerlerin vurgulanması	1
Sevgi, arkadaşlık, bağlılık, aşk	1
Gibi manevi değerler	1
Törelere katılığı	1
İnsanî değerlerin önemi	1
Sadakat	1
Değerlerin üstünlüğü	1
Edebiyat yoluyla insanların	1
olgunlaşması	1
Toplumsal gelişme için edebiyat	1
Sanat ve sanat unsurlarına övgü	1
Edebiyat yoluyla doğa ile ilgili	1
değerler	1

	Nazariyyât-1 Edebiyye'nin çeviri yazımı	1
	Nazariyyât-1 Edebiyye'nin Talîm-i Edebiyat, Nazariyyât-1 Edebiyye Dersleri, Islahat-1 Edebiyye ve Edebiyat adlı ders kitapları ile karşılaştırılması	1
	Nazariyyât-1 Edebiyye'nin diğer ders kitaplarıyla içindekiler bakımından karşılaştırılması	1
	Nazariyyât-1 Edebiyye'nin diğer ders kitaplarıyla içerik olarak karşılaştırılması	1
	Meânî	1
	Üslûb	1
	Şiir	1
Edebiyat öğretimi	Nazariyyât-1 Edebiyye'nin bir ders kitabı olarak eğitim bilimleri açısından değerlendirilmesi	1
	Diğer ders kitaplarıyla karşılaştırılması	1
	Nazariyyât-1 Edebiyye'nin bir ders kitabı olarak eksiklikleri	1
	Öğrenciye görelilik ilkesinin göz önünde bulundurulmaması	1
	Öğretmen adaylarının makalelerinin değerlendirmesinden elde edilen bulgular	1
	Öğretmen eğitiminde yansıtıcılık Araştırmacı günlüğünden (video kayıtları/araştırmacı gözlem formu) elde edilen bulgular	1

	Akademik yazmada ön bilgi eksikliği	1
	Akademik yazma eğitiminde eylem planı	1
	Mikro öğretim	1
	Makalenin bölümlerinin yazımında adaylarının eksiklikleri	1
	Dinî-Tasavvufî Türk Şiiri, Anonim Halk Şiiri, Öğretici	
	Metinler, Anlatmaya Bağlı Edebî	1
	Metinlerin öğretiminde öğretmen faktörü	
	Coşku ve Heyecanı Dile Getiren	
	Metinlerin Öğretiminde öğretmen faktörü	1
	Olay Çevresinde Oluşan Edebî	
	Metinlerin öğretiminde öğretmen faktörü	1
	Âşık Tarzı Halk Şiiri öğretiminde öğretmen faktörü	1
	Türk edebiyatı dersi kazanım öğretimindeki süre yetersizliği	1
	Türk edebiyatı dersi kitapları ve süresi	1
	Kültür ve kalıp ifade ilişkisi	1
	Türkçe öğretiminde kalıp ifadelerinin etkisi	1
	Yabancı öğrencilerin kalıp ifadelerine ilişkin hazırbulunuşlukları	1
	Uygulama öncesi öğrencilerin kalıp ifadeleri bilme seviyesi	1
	kalıp ifadelerine ilişkin öğretimin	1

Türkçe öğretimi

olumlu etkisi	
Kalıp ifade öğretiminde kısa filmler	1
Kalıp ifadelerle ilişkin öğrencilerin başarısızlıkları	1
Kontrol ve deney grubundaki kişilerin bilgi düzeyindeki eşitliği	1
Kısa filmlerin kalıp ifade öğretimindeki pozitif etkisi	1
Kalıp ifade öğretiminde dil sayısı	1
Bireysel farklılıkların nötr etkisi	1
Farklı duyulara hitap eden kısa filmlerin etkisi	1
Materyal seçimi	1
Deney grubunda dersten sorumlu öğretim elemanlarının kısa filmlere yönelik olumlu görüşleri	1
Deney grubundaki öğrencilerin kalıp ifadelerin öğretime ve kısa filmlere yönelik olumlu görüşleri	1
Kontrol grubundaki öğrencilerin kalıp ifadelerin öğretime yönelik olumlu görüşleri	1

Tablo 4’te görüldüğü üzere bulgulara yönelik meta-sentez bulguları kategoriden üç farklı kategoriden oluşmaktadır. Bu kategoriler sıklık düzeyi açısından sırasıyla “edebiyat bilgisi” ($f = 45$), “edebiyat öğretimi” ($f = 24$), “Türkçe öğretimi” ($f = 16$)’dır. Bu kategorilerin her biri kendi içerisinde farklı kodlardan oluşmaktadır. Edebiyat bilgisi kategorisi ile ilgili ilk kod “Modernizm”dir. Bu koda ilişkin bulguya Aydoğdu (2015: 28) şu şekilde yer vermiştir.

“Modernizm, tanrı merkezli bir düşünce sistemi yerine tamamen birey odaklı bir bakış açısını benimser ve bunu önceler. Bu düşünceye göre; modern olmak düne ait olmayan, şimdiki ve geleceği işaret eden, hayatı ve onun getirdiği değerleri aklın yöntemleriyle çözmeye çalışmaktır.”

Yukarıdaki bulgu cümlesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu çalışmasında modernizm kavramını açıklamıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında yer aldığı gibi 12. sınıf öğrencilerine bu kavram anlatılmıştır. Bu yönüyle modernizm kavramı programa hizmet etmektedir (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “Postmodernizm”dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Postmodernizm kavramı, modernizme bir tepki olarak ortaya çıkan, 1950’lerden itibaren etkisini göstermeye başlayan, 1980’lerin başlarından itibaren yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanan bir kavramdır” (Aydoğdu, 2015: 32).

Aydoğdu bu çalışmasında postmodernizm kavramını açıklamıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında yer aldığı gibi 12. sınıf öğrencilerine bu kavram anlatılmıştır. Bu açıdan da postmodernizm kavramının programa hizmet ettiği düşünülmektedir (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 3’de görüldüğü üzere “Postmodernizmin İçeriği”dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Bakış Açısı, Anlatıcı, Zaman, Mekân, Kişiler kadrosu, Kurgu, Dil Kurgusu, Tematik kurgu, Üstkurmaca, Oyun Kavramı, Oyunlaştırma, Yabancılaşma, Yabancılaştırma, Metinlerarasılık, Biçimsel Yolla Yapılan Metinlerarasılık, Alıntı, Altmetin, Anametin, Anıştırma, Aşırma, Amaçsal açıdan yapılan metinlerarasılık, Parodi, Pastiş, İroni, Tarihe bakış, Yönelme, Kolaj, Çokkültürlülük, Çoğulculuk” (Aydoğdu, 2015).

Yukarıdaki bulgu cümlesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu çalışmasında postmodernizmin içerik unsurlarını açıklamıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında 12. sınıf öğrencilerine bu kavram anlatılmaktadır.

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “Türk Edebiyatında Postmodernizm ”dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Türk Romanında Postmodernizm, Türk Öykücülüğünde Postmodernizm” (Aydoğdu, 2015)

Aydoğdu bu çalışmasında Türk edebiyatında postmodernizmi açıklamıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında da 12. sınıf konusu olarak yer almaktadır (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “Murathan Mungan” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Hayatı, Edebi kişiliği, Eserleri, Murathan Mungan’ın öykülerine genel bir bakış” (Aydoğdu, 2015).

Aydoğdu çalışmasında Murathan Mungan’ı tanıtmıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında da 12. sınıf öğrencilerine bu konu anlatılmaktadır (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin sıradaki kod, Tablo 3’te görüldüğü üzere “Murathan Mungan öykülerinde postmodern unsurlar” dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“ *Anlatıcı, Bakış açısı, Meddah anlatıcılar, Çoklu anlatıcılar, Kurgu, Karmaşık olay öyküleri ve iç içe geçmiş anlatılar, Oyun kavramı, Oyunlaştırma, Küçürek Öyküler, Dil kurgusu, Geleneksel söylem, İronik ve mizahi söylem, Politik ve eleştirel söylem, Egemen kimliğe karşı baskılanan kimlik söylemi, Öykülerde kullanılan deyimler, atasözleri, Tematik kurgu, Geleneksel değerlere ve topuma karşı bireyin savunusu, Erkek egemen kimliğe karşı baskılanan kimliğin savunusu, Modern ve postmodern dünyada yozlaşan değerleri yüceltme, Gerçekçi karakterler, Kurmaca karakterler, Masalsı /ütopik karakterler, Zaman kurgusu, Belirsiz zaman / masal zamanı kurgusu, Keyfi zaman kurgusu, Döngüsel zaman kurgusu, Mekan kurgusu, Masalsı / belirsiz mekanlar, gerçekçi mekanlar, kurmaca mekanlar, üstkurmaca, İç içe geçmiş alıntılara dayanan üstkurmaca, var olan bir eserin yeniden yazmaya dayalı üstkurmaca, Yazarın anlatının bir parçası olmasına dayalı üstkurmaca, Geriye dönüş ve iç monolog tekniğine dayalı üstkurmaca, metinlerarasılık, biçimsel yolla yapılan metinlerarasılık, doğrudan alıntı, anametin yoluyla yapılan alıntı, Anıştırma, Amaçsal açıdan yapılan metinlerarasılık, Parodi, Pastiş, İroni, Yabancılaşma/ Yabancılaştırma, Tarihe bakış/ yönelme, Çok kültürlülük/Çoğulculuk, Sayılar, Semboller, Objeler, Ayna sembolü, Kapı sembolü, Kapı sembolü, Kırmızı bere, Başlık sembolü, Geyik sembolü, yılan sembolü, sayılar” (Aydoğdu, 2015).*

Murathan Mungan’ın eserlerinde postmodern unsurlar adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu çalışmasında Murathan Mungan’ın öykülerinde postmodern unsurları açıklamıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında 12. sınıf konuları içerisinde bu kadar ayrıntılı verilmese de yer almaktadır (TDEDÖP, 2018). Bu yönüyle Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına kısmen hizmet etmiştir.

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin sıradaki kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “Murathan Mungan romanlarında postmodern unsurlar” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Anlatıcı/bakış açısı, kurgu, dil kurgusu, politik ve eleştirel söylem, ironik söylem, kullanılan deyimler ve atasözleri, tematik kurgu, kişiler, gerçekçi kişiler, zaman kurgusu, belirli/gerçek/ zaman kurgusu, mekân kurgusu, gerçekçi mekânlar, metinlerarasılık, biçimsel yolla yapılan metinlerarasılık, doğrudan alıntı, anıştırma, yabancılaşma, ironi ve eleştiri”

“Çador; romanın tanıtımı ve özeti, anlatıcı/ bakış açısı, kurgu, dil kurgusu, kullanılan deyimler, tematik kurgu, kişiler, zaman, mekan, yabancılaştırma, ironi ve eleştiri”

“Şairin romanı; romanın tanıtımı ve özeti, anlatıcı / bakış açısı, kurgu, dil kurgusu, şiirler ilgili genellemeler, saptamalar, aforizmalar, kullanılan deyimler ve atasözleri, tematik kurgu, kişiler, masalsı / ütopyik karakterler zaman, mekan, üstkurmaca, metinlerarasılık” (Aydoğdu, 2015).

Yukarıdaki bulgu cümlesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu çalışmasında Murathan Mungan’ın romanlarında postmodern unsurları açıklamıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında 12. sınıf konularında bu kadar ayrıntılı verilmesi de bu konuya yer verilmiştir (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “toplumsal değerler” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Var olan geleneksel ve toplumsal değerlerin değişmesi gerektiğini, bu değerlerin bireyin özgürleşmesi önünde engeller barındırdığını belirtir” (Aydoğdu, 2015:389).

Aydoğdu çalışmasında toplumsal değerleri; değişmesi gerektiğini, bireyin özgürleşmesi önünde engeller olarak nitelemiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında amaçlar kısmında ise liseyi bitiren öğrencilerin, millî ve manevi değerleri benimseyip hayat şekline dönüştürmüş bireyler olmasını sağlamak ifadesi yer alır (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “toplumda kadın algısı” dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Toplumda çeşitli özellikleri yüzünden dışlanmış kadınlar, farklı kimliklere sahip oldukları için hor görülen bireylerin dünyasına eğilen yazar, onların hikâyeleri üzerinden çeşitli toplumsal mesajlar verir. M. Mungan, toplumdaki kadın algısının yanlışlığına, kadının uğradığı şiddete, dışlanmışlığa karşı çıkar. Egemen erkek kimliğinin kadının toplumsal hayattaki varlığından rahatsız olmasını eleştirir” (Aydoğdu, 2015:389).

Yukarıdaki koddan anlaşılacağı üzere Aydoğdu çalışmasında toplumda kadın algısını incelemiştir. Toplumda kadın algısının yanlışlığına, uğradığı şiddeti, dışlanmışlığı ele alır. Toplumdaki baskın egemen erkek kimliğini eleştirir. Bu yönüyle Türk dili ve edebiyatı dersi öğretim programının temelini oluşturan değerlerle ilişkili olduğu söylenebilir; fakat programda kadın algısını ayrıca ele alan bir değer atfedilmemiştir (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “edebiyat sosyoloji ilişkisi” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Murathan Mungan, ayrıca sorumlu bir sanatçı duyarlılığıyla toplumu çeşitli yönlerden etkilemiş, toplumsal hafızada yer alan çeşitli acı olaylara da edebiyat yoluyla değinmeye çalışır” (Aydoğdu, 2015:389).

Murathan Mungan eserlerinde edebiyat sosyoloji ilişkisi bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu çalışmasında Murathan Mungan edebiyat sosyoloji ilişkisinden örnekler göstermiştir. 9. sınıf 1. ünite de edebiyatın diğer bilimlerle ilişkisine yer verilmektedir (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin sıradaki kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “yanlış kadın algısına edebiyatta çözüm” dür. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Onların toplumdaki, konumlarına, geleneksel değerlere karşı verdikleri mücadeleye, yalnızlıklarına, yaşadıkları türlü sıkıntılara değinerek, bu sorunları hikâye yoluyla aktararak, toplumda var olan yanlış algıların düzelmesine edebiyat yoluyla çözüm bulmaya çalışır” (Aydoğdu, 2015:390).

Aydoğdu çalışmasında Murathan Mungan’ın eserlerinde kadın kavramını geleneksel değerlere karşı verdikleri mücadeleye ele alır. Onların yalnızlıklarına ve yaşadıkları sıkıntılara değinerek bunları hikâye yoluyla aktarmış toplumda var olan yanlış algıların düzelmesine edebiyat yoluyla çözüm bulmaya çalışmıştır. Bu açıdan Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında yer alan değerlerle ilişkilendirilebilir. Kadına neden değer verilmediğini anlatmış. Alt metinde ise kadına değer verilmesi gerektiğini açıklamıştır. Fakat öte yandan manevî değerlerle örtüşmemektedir. Program manevî değerleri olumlu yönde açıklarken (TDEDÖP, 2018) Mungan, manevî değerleri olumsuz yönde ifade etmiştir.

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin sıradaki kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “toplumsal değerlerin kadına olumsuz etkisi” dür. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Yazarın hemen her eserinde karşımıza çıkan kadın karakterlerinin neredeyse hepsinin mutsuz olması, toplumun yerleşik değerlerine başkaldırmaları, isyan etmeleri, içinde yaşadıkları ortama ayak uyduramamalarının altında toplumsal değerlerin rolü vardır” (Aydoğdu, 2015:390).

Murathan Mungan eserlerinde toplumsal değerlerin kadına olumsuz etkisi adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu çalışmasında Murathan Mungan eserlerinde toplumsal değerlerin kadınları nasıl olumsuz etkilediğini dile getirmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında değer kavramıyla ilişkilendirilebilir. Kadına neden değer verilmediğini anlatmış. Alt metinde ise kadına değer verilmesi gerektiğini açıklamıştır. Fakat bu açıklamalar öte yandan toplumsal değerlerle örtüşmemektedir. Program toplumsal değerleri olumlu yönde açıklarken (TDEDÖP, 2018) Mungan toplumsal değerleri olumsuz yönde ifade etmiştir.

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin sıradaki kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “kadınların olumsuz farkındalığı” dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Diğer taraftan yazar, Yüksek Topuklar adlı romanında da kadının dünyasına eğilir. Ancak bu eserde tüketim kültürünün bir parçası olmuş, kendi konumunu erkekler üzerinden şekillendiren, birer cinsel objeye dönüştürülmüş kadınları ve onların dünyasını eleştirerek, bu kadınlar üzerinden çeşitli mesajlar verir” (Aydoğdu, 2015:390).

Yukarıdaki bulgu cümlesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu çalışmasında Murathan Mungan’ın eserlerinde kadın dünyasına eğilir. Tüketim dünyasının parçası olmuş kendi konumunu erkekler üzerinden şekillendiren birer cinsel objeye dönüştürülmüş kadını ele alır, kadınların dünyasını eleştirir ve onlar üzerinden çeşitli mesajlar verir. Bununla ilişkili olarak Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programının amaçları arasında millî ve manevi değerleri benimsemiş hayat tarzına dönüştürmüş aktif ve üretken vatandaşlar yetiştirmeye değinilmektedir (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin sıradaki kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “erkeklerin gözünde kadın” dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Ayrıca aynı eserde kadın kimliğinin sürekli erkeklerin gözünden, onların değer yargıları üzerinden değerlendirilmesine karşı çıkar” (Aydoğdu, 2015:390).

Aydoğdu çalışmasında kadın kimliğinin erkeklerin gözünden onların değer yargılarıyla ele alınmasını eleştirmiştir. Eğitim sisteminin de bir amacı kişilere doğru ahlaki kararlar alma

ve bu kararlar davranışlarında sergileme becerisi kazandırma amacıyla hareket etmesidir (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin sıradaki kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “kadının eğitim sorunu” dur. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Mungan’ın eserlerinde zaman zaman kadının eğitim sorununa da değinilir. Özellikle Kadından Kentler ve Yüksek Topuklar’da yer alan çeşitli karakterler üzerinden kadının eğitim sorunu ele alınır” (Aydoğdu, 2015:391).

Yukarıdaki bulgudan anlaşılacağı üzere Aydoğdu çalışmasında kadının eğitim sorununu ele almıştır. Öğretim programının ana unsuru eğitimidir.

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “kadın ve kültürel birikim” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Diğer taraftan romandaki temizlikçi Gurbet Hanım okuma yazma bilmez. Buna rağmen eğitilmiş İstanbul kadınlarından daha donanımlı, engin görüşlü, alçakgönüllü bir karakter olarak aktarılır. Yazar, bunu Anadolu’nun sahip olduğu kültürel birikimin yansımalarına bağlar” (Aydoğdu, 2015:391).

Yukarıdaki bulgudan anlaşılacağı üzere Aydoğdu çalışmasında kadınların donanımlı olmasını eğitilmiş olmalarıyla ilgisinin olmadığını açıklamıştır. Eğitimsiz bir kadının İstanbullu kadınlardan daha donanımlı olduğunu belirtmiştir, bunu da Anadolu’nun sahip olduğu kültürel birikime bağlamıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programının Yeterlilikler çerçevesinde Öğrenmeyi Öğrenme başlığı altındaki birey önceki öğrenmelerden ve hayat tecrübesinden faydalanmalı ibaresiyle ilişkilendirilebilir (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “modern hayatta kadın” dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Çador romanında ise, çadora zorlanan kadınların yaşadıkları üzerinden, kadının toplumsal hayattaki eksikliğine, erkeğin egemen olduğu düzene ve ülkedeki geleneksel değerlere çeşitli eleştiriler getiren yazar, kadının çağdaşlaşması, toplumun bir parçası olması, onların erkeklerle aynı haklara sahip olması gerektiğini belirterek, var olan değerlere karşılık modern, çağdaş değerleri ön plana çıkarır” (Aydoğdu, 2015:391).

Modern hayatta kadın bulgusundan anlaşılacağı üzere Aydoğdu, kadının toplumsal hayattaki eksikliğine baskın olan erkek egemen düzeni ve geleneksel değerleri eleştirmiştir. Bunun değişmesi içinde kadının çağdaşlaşması, toplumun bir parçası olması, erkeklerle aynı

haklara sahip olması gerektiğini belirtmiştir. Geleneksel değerleri eleştirmiş, modern değerleri ön plana çıkarmıştır (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4’te bakıldığında edebiyat bilgisi ile ilgili sıradaki kod “ideal kadın tipi” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Çador romanı, geleneksel değerlerin yerine çağdaş değerleri öneren, kadının bir birey olarak temel insani haklara sahip olması gerektiği, toplumun önemli bir parçası olduğu gibi çeşitli mesajlar veren, belli bir amaç ve tezle yazılmış bir eserdir” (Aydoğdu, 2015:391).

Aydoğdu, bu çalışmasında Murathan Mungan’ın Çador adlı romanında ideal kadın tipini anlatır. Mungan’a göre kadın; geleneksel değerler yerine çağdaş değerleri benimseyen, insani haklara sahip, toplumun önemli bir parçasıdır.

Tablo 4’te bakıldığında edebiyat bilgisi ile ilgili sıradaki kod “Murathan Mungan romanlarında aile” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“M. Mungan’ın eserlerinde aile kavramı; gelenek-modernite, zenginlik-yoksulluk, baskı-özgürlük gibi zıt kavramlar üzerinden ele alınmıştır” (Aydoğdu, 2015:392).

Aydoğdu bu çalışmasında Murathan Mungan’ın romanlarında aile kavramını gelenek-modernite, zenginlik-yoksulluk, baskı-özgürlük gibi zıt kavramlar üzerinden ele almıştır. Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler çerçevesinde ilişkilendirilebilir (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “değerlerde çağdaşlaşma” dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Aşk, sevgi, mutluluk gibi değerlerin gelenek ve göreneklerden daha değerli olduğu mesajını verir. Örneğin, Üç Aynalı Kırk Oda adlı eserde yer alan “Gece Elbisesi” adlı öyküde geleneksel bir aile yapısıyla karşılaşırız. Yazar, hikâye yoluyla; aile sevgisi, çocuk eğitimi, geleneksel değerler, çağdaşlaşma gibi konular üzerinden çeşitli mesajlar verir” (Aydoğdu, 2015:392).

Murathan Mungan eserlerinde değerlerde çağdaşlaşma adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu bu çalışmasında Murathan Mungan’ın burada aşk, sevgi, mutluluk gibi değerlerin gelenek ve göreneklerden daha üstün olduğunu söyler. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında hangi değerler daha değerli olduğu konusuna değinilmemiştir. Ama değerler konusuna değinilmiştir (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “değer aktarımı” dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Yazar, Nermin’in bir yetişkin olduktan sonra kadınlara ait değer yargılarının şekillenmesinde yanlış değerlerin aktarıldığı, sağlıksız bir aile ortamında büyümesinin etkileri olduğunun mesajını verir” (Aydoğdu, 2015:393).

Aydoğdu çalışmasında Murathan Mungan romanlarında kadınlara ait değerlerin şekillenmesinde yanlış değerlerin aktarıldığından bahsetmiştir. Ayrıca sağlıksız bir aile ortamında büyümenin de değer yargılarının şekillenmesinde rolü olduğunu söyler. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında değer aktarımına yer verir (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4’e bakıldığında edebiyat bilgisi ile ilgili sıradaki kod “çocuk eğitimi” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“M. Mungan’ın eserlerinde çocuk kavramı çok sık işlenen bir unsur değildir. Ancak bazı eserlerinde çocuk karakterlere, onların eğitime ve yetişme tarzlarına çeşitli göndermeler söz konusudur” (Aydoğdu, 2015:393).

Aydoğdu, Murathan Mungan eserlerinde çocuk kavramına az değinildiğini söyler. Ancak bazı eserlerde çocuk eğitime, yetiştirme tarzına çeşitli göndermeler yaptığını dile getirir.

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “çağdaş çocuk eğitimi” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Yazar, Ali’nin yaşadıkları üzerinden aile eğitiminin önemine, geleneksel değerlerin yetersizliğine, bilginin ve aydınlanmanın önemine vurgu yapar” (Aydoğdu, 2015:394).

Murathan Mungan eserlerinde çağdaş çocuk eğitimi adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu, Murathan Mungan eserinde kahramanlar üzerinden aile eğitiminin önemine, geleneksel değerlerin yetersizliğine bilginin ve aydınlanmanın önemine vurgu yaptığını söyler. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında bilgi ve aydınlanmanın öneminden bahsetmiş değerleri konu edinmiştir. Lâkin geleneksel değerlerin yetersizliğinden bahsetmemiştir (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4’te görüldüğü üzere edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod ise “çocuk eğitiminde popüler kültürün etkisi” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Tuğde’nin kendi akranları ile oynayan, insanlara saygılı, sevgi dolu, yaşının özelliklerini yansıtan bir çocuk olmasını ister. Günümüzde çocuk yetiştirmenin zorluklarını Tuğde üzerinden değerlendiren yazar, çocukların popüler kültürün, magazin birer objesi olmalarını eleştirir. Onların kendi yaşlarına uygun davranışlar sergilemelerini, kendi akran çevreleriyle oynamaları gerektiğini

belirtir. Özellikle hızla değişen dünyanın yarattığı tüketim çılgınlığı ve popüler kültürün çocukların sağlıklı yetişmesini engellediğini dile getirir” (Aydoğdu, 2015:394).

Aydoğdu, Murathan Mungan eserlerinde günümüz çocuklarının kendi akranları ile oynayan, insanlara saygılı, sevgi dolu, yaşının özelliklerini yansıtan bir çocuk olması gerektiğini dile getirmiştir. Çocuk eğitiminde günümüzde yaşanan zorlukları roman kahramanı üzerinden belirtmiş, çocukların popüler kültürün, magazin bir objesi olmalarını eleştirmiştir. Çocukların kendi yaşlarına uygun davranışlar sergilemeleri, akranlarıyla oynamaları gerektiğini dile getirmiştir. Çocukların sağlıklı yetişmesini engelleyen öğelerin başında tüketim çılgınlığı ve popüler kültür olduğunu da belirtir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programının da amaçlarından biri çocukların saygılı, sevgi dolu olmasıdır (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “Murathan Mungan romanlarında çokkültürlülük” dür. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Murathan Mungan’ın hem öyküleri hem de romanları, toplumun hemen hemen her kesiminden karakterlerin yer aldığı, çok sesli, çokkültürlülüğe açık eserlerdir” (Aydoğdu, 2015:395).

Yukarıdaki bulgu cümlesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu, Murathan Mungan eserlerinin toplumun her kesiminden karakterlerin yer aldığını çokkültürlülüğe açık ve çok sesli eserler olduğunu dile getirmiştir. Öğretim programı farklı kültürlere saygıyı da esas almıştır (TDEDÖP, 2018). Bu yönüyle programa kısmen de olsa hizmet ettiği söylenebilir. Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “hoşgörü” dür. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Yazar postmodernizmin de önemseydiği, bütün farklılıkların aynı çatı altında birlikte yaşatılma fikrini eserleri yoluyla sık sık ele alır ve bu yönde çeşitli mesajlar verir. Onun eserlerinde Türk toplumunun her rengini görmek mümkündür. Anılarını anlattığı Paranın Cinleri (1997) adlı eserinde farklı kültürlere, inançlara saygıyı Mardin’de doğmasına, oradaki farklı kültürleri öğrenmesine borçlu olduğunu dile getirir. Örneğin Kadından Kentler adlı öykü kitabında Türkiye’nin on altı şehrinden farklı kimliklere sahip kadınların hikâyeleri aktarılır. Özellikle Kırk Oda, Üç Aynalı Kırk Oda, Yedi Kapılı Kırk

Oda gibi eserlerinde farklı etnik kimliğe sahip bireylerin iç içe yaşadığını görürüz” (Aydoğdu, 2015:395).

Yukarıdaki bulgu cümlelerinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu, Murathan Mungan eserlerinde hoşgörüyü nasıl ele aldığını tespit etmiştir. Murathan Mungan eserlerinde postmodernizm için de önemli olan bütün farklılıkların aynı çatı altında birlikte yaşatılma düşüncesini sık sık ele aldığını ve bu yönle çeşitli mesajlar verdiğini söyler. Paranın Cinleri adlı eserde farklı kültürlere, inancalara saygıyı dile getirir. Kadından Kentler adlı öykü kitabında ise farklı kimliklere sahip kadınların hikâyesini anlatır. Kırk Oda, Üç Aynalı Kırk Oda, Yedi Kapılı Kırk Oda adlı eserlerde farklı etnik kimliğe sahip bireylerin iç içe yaşadığını söylemiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında kök değer olarak hoşgörü verilmemiştir ama alt değer olarak programda vardır (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “tarih kavramının değişmesi”dür. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“M. Mungan da eserlerinde sıklıkla tarihe yönelmektedir ancak; yazarın tarihi ele alış biçimi modern yazarlardan farklıdır. Mungan, gelecek nesillere tarihin sorgulanması gereken, farklı yorumlara ve bakış açılarına açık bir alan olduğu mesajını verir” (Aydoğdu, 2015:396).

Murathan Mungan eserlerinde tarih kavramının değişmesi adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu, Murathan Mungan eserlerinde çok sık tarihe yöneldiğini dile getirmiştir. Fakat tarihi ele alış biçimi modern yazarlardan farklı yaklaşmış tarihin sorgulanması gereken farklı yorumlara ve bakış açılarına açık olduğu mesajını verir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında da Türk edebiyatının tarih içinde gösterdiği gelişimi ele alır (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “yeni tarihselcilik”dür. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Daha çok postmodernizmden ve Yeni Tarihselcilik (New Historicism) anlayışından beslenen yazar, tarihin yeniden ele alınması gereken bir alan olduğu mesajını verir. Yazar, tarihin sorgulanması gereken bir unsur olduğu kadar keşfedilmesi gereken, bireye ve topluma önemli mesajlar veren bir unsur olduğunu da dile getirir” (Aydoğdu, 2015:396).

Aydoğdu, Murathan Mungan eserlerinin postmodernizm ve Yeni Tarihselcilik anlayışından beslendiğini, tarihin sorgulanması gereken bir unsur olduğunu belirtmiştir. Sorgulandığı kadar keşfedilmesi gereken bireye ve topluma önemli mesajlar veren bir unsur

olduğunu dile getirir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında 12. Sınıfta postmodernizmden bahseder ayrıca Yeni Tarihselcilik kavramını ele almasa da tarih kavramını ele alır (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “Mungan romanlarında tarih” dür. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Mungan’ın kimi hikâyelerinde ise tarih, tarihi değerler sahip çıkılması gereken unsurlar olarak işlenir. Özellikle Mardin ve İstanbul’a ait birçok tarihi değer, hikâye ve romanlarda ele alınır. Yazar bu tarihi imgelerin, mekânların sahip olduğu değeri okura aşlamaya çalışır. Betonlaşmayla birlikte bozulan şehirlerin tarihsel dokusunun korunması gerektiğini dile getirir” (Aydoğdu, 2015:397).

Yukarıdaki bulgu cümlesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu, Murathan Mungan kimi eserlerinde ise tarihi, tarihî değerlere sahip çıkılması gereken unsurlar olarak işler. Özellikle Mardin ve İstanbul’a ait birçok tarihî değeri eserlerinde dile getirir ve bu değerleri okura aşlamaya çalışır. Betonlaşarak bozulan şehirlerin tarihsel dokusunun korunması gerektiğini belirtmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında tarihi değerlere sahip çıkılmasından bahsetmiştir. Ayrıca metinlerin tarihsel zamanından, zaman ve mekân arasındaki ilişkiden bahsetmiştir (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “deyimler ve atasözleri” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Geleneksel anlatının sahip olduğu zengin kültürel birikimi günümüz dünyasına taşır ve bu anlatılar üzerinden geleneğin sahip olduğu edebi mirasın değerini okura yansıtmaya çalışır. Ayrıca sıkça başvurduğu deyimler, atasözleri, halk söyleyişleri üzerinden de geleneksel anlatının sahip olduğu zengin dil imkânlarını yeniden kullanarak yaşatmaya çalışır” (Aydoğdu, 2015:397).

Yukarıdaki bulgu cümlesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu, Murathan Mungan eserlerinde deyimler ve atasözlerinin olduğunu belirtmiştir. Eserlerinde deyimler, atasözleri, halk söyleyişleri ile zengin dil fırsatlarını yeniden kullanarak geleneksel anlatıyı yaşatmaya çalıştığını dile getirmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında da metinlerin türüne göre terim, deyim, atasözü, ağız özelliklerine yer verildiği görülmektedir (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4’te görüldüğü üzere edebiyat bilgisi kategorisine ait bir diğer kod “geleneksel anlatılar” dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“M. Mungan da eserlerinde sıklıkla geleneksel unsurlardan beslenir. Onun özellikle hikâyelerinde halk anlatılarına, masallara, efsanelere yöneldiğini görmekteyiz” (Aydoğdu, 2015:397).

Aydoğdu, Murathan Mungan eserlerinde geleneksel anlatının da var olduğunu tespit etmiştir. Özellikle halk hikâyeleri, halk anlatıları, masallar ve efsaneler olduğunu söylemiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı bu türleri Öyküleyici Edebî Metin başlığı altında toplamıştır (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4’te görüldüğü üzere edebiyat bilgisi kategorisine ait bir diğer kod “metinlerarasılık” dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Mungan, metinlerarasılığın sunduğu imkânlarla daha önce yazılmış olan “Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler”, “Külkedisi”, “Yüzyıllık Uyuyan Güzel”, “Şahmeran Masalı”, “Binbir Gece Masalları”, “Dede Korkut Hikâyeleri” gibi çeşitli masalları ve halk anlatılarını yeni bir bakış açısıyla, farklı bir kurgulamayla yeniden yazar” (Aydoğdu, 2015:397).

Murathan Mungan eserlerinde metinlerarasılık adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu, Murathan Mungan eserlerinde metinlerarasılığın olduğunu söylemiştir. Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler”, “Külkedisi”, “Yüzyıllık Uyuyan Güzel”, “Şahmeran Masalı”, “Binbir Gece Masalları”, “Dede Korkut Hikâyeleri” gibi çeşitli masalları ve halk anlatılarını yeni bir bakış açısıyla, farklı bir kurguyla yeniden yazmıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında 9 sınıf 4. ünite de masal ve fabl konusu ele alınmıştır. Farklı eserler verilerek fabl türü ile ilişkisi üzerinde durulur (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “geleneksel anlatının zamana direnmesi” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Yazar, hikâyelerinde geleneksel değerleri zaman zaman da eleştirir. Onların değişmezliğine, katılığına, acımasızlığına çeşitli eleştirilerde bulunur. Değişen dünyayla birlikte var olan bazı geleneksel değerlerin de değişmesi gerektiğini eserleri yoluyla dile getirir” (Aydoğdu, 2015:398).

Aydoğdu bu bulgusunda Murathan Mungan eserlerinde geleneksel değerleri bazen de eleştirdiğini söylemiştir. Onların değişmezliğine, katılığına acımasızlığına eleştirilerde bulunur. Mungan’a göre geleneksel değerlerin değişmesi gerektiğini eserleriyle dile getirmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında geleneksel değerlerden bahsetmiştir ama onların değişmesi gerektiğini ele almamıştır (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğerkod, Tablo 4'te görüldüğü üzere “M. Mungan romanlarında ideal insan” dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Murathan Mungan, eserleri yoluyla dünyayı okuyabilen, değişime açık, farklı fikirlere, kimliklere hoşgörülü, din, dil, ırk ayrımı yapmadan, bütün farklılıkları zenginlik olarak gören bireyler yetiştirmeyi amaçlar” (Aydoğdu, 2015:398).

Aydoğdu, Murathan Mungan eserlerinde ideal insan tipini dünyayı okuyabilen, değişime açık, farklı fikirlere, kimliklere hoşgörülü, din, dil, ırk ayrımı yapmadan bütün farklılıkları zenginlik olarak gören birey olarak nitelendirmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında liseyi tamamlayan kişilerin özellikleriyle benzerdir (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4'te görüldüğü üzere edebiyat bilgisi kategorisine ait bir diğerkod “evrensel değerlerin birleştiriciliği” dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Yazarın özellikle hikâyelerinde birbirinden farklı dünyalara, ülkelere, toplumlara ait karakterleri bir araya getirerek, birbirinden farklı değerlere sahip olmalarına rağmen aynı evrensel değerlerin onları bir arada tuttuğu hikâyeler yazar” (Aydoğdu, 2015:398).

Aydoğdu, Murathan Mungan eserlerinde farklı dünyalara, ülkelere, toplumlara ait karakterleri bir araya getirerek, birbirinden farklı değerlere sahip olmasına rağmen onları bir arada tutan evrensel değerlerin olduğunu belirtmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında yer alan şiirde evrensel değerleri belirler kazanımıyla ilişkilendirilebilir (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4'te görüldüğü üzere edebiyat bilgisi kategorisine ait bir diğerkod “evrensel değerlerin vurgulanması” dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Evrendeki bireylerin yaşadıkları sorunların, acuların ortaklığı üzerinden çeşitli göndermeler yapan Mungan'ın hikâyelerinde Batı dünyasına ait masal, roman ve tiyatro karakterleri ile Doğu dünyasına ait masal karakterleri aynı eserlerde buluşturulur. Böylece insanlığın evrensel değerlerinin, sorunlarının ortaklığı vurgulanır” (Aydoğdu, 2015:398).

Yukarıdaki bulgu cümlesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu, Murathan Mungan eserlerinde bireylerin yaşadıkları sorunların evrenselliğine dikkat çekmek için hem Batı dünyasına ait masallardaki kahramanları hem Doğu dünyasına ait masallardaki kahramanları aynı eserde buluşturur. Böylece insanlığın evrensel değerlerinin sorunlarının ortaklığını vurguladığını dile getirir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı yer alan şiirde

evrensel değerleri belirler kazanımıyla ve masal, tiyatro, roman konusuyla ilişkilendirilebilir (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4'te görüldüğü üzere “sevgi, arkadaşlık, bağlılık, aşk gibi manevi değerler” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Murathan Mungan’ın özellikle öykülerinde arkadaşlık, sevgi, aşk, sadakat ve bağlılık gibi manevi değerler ön plana çıkarılır” (Aydoğdu, 2015:398).

Murathan Mungan eserlerinde sevgi, arkadaşlık, bağlılık, aşk gibi manevi değerler adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu, Murathan Mungan öykülerinde arkadaşlık, sevgi, aşk, sadakat ve bağlılık gibi manevi değerleri ön plana çıkardığını söylemiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında sevgi, kök değer, arkadaşlık, bağlılık, aşk gibi manevi değerleri alt değer olarak ele alınmıştır (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4'te görüldüğü üzere “törelere katılığı” dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Arkadaşlığın ve dostluğun ele alındığı bir diğer öykü “Ensar ile Civan” adlı öyküdür. Yazar, bu öyküsünde de Ensar’ın ölümü üzerinden gelenekleri eleştirir. Yazar, bu olay üzerinden aile baskısını, toplumsal baskıların aşk, sevgi gibi manevi değerler önünde birer engel oldukları mesajını verir. Yazar, öykü boyunca bu iki âşğın törelere karşı verdikleri mücadeleyi över, geleneklerin katılığını eleştirir” (Aydoğdu, 2015:399).

Yukarıdaki bulgu cümlesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu, Murathan Mungan’ın Civan adlı öyküsünde gelenekleri eleştirir, aile baskısını, toplumsal baskıların aşk, sevgi gibi manevi değerler önünde birer engel olduklarını dile getirmiştir. Geleneklerin katılığını eleştirdiğini söylemiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında gelenekleri eleştirmez ama alt metin olarak geleneklerden ve değerlerden bahseder (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4'te görüldüğü üzere “insani değerlerin önemi” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Çeşitli çatışmalar üzerinden oluşturulan öykü, sevginin, aşkın sınıf, zümre, gelenek, töre tanımadığını, bu insanî değerlerin her şeyden önemli olduğu mesajı verilir” (Aydoğdu, 2015:400).

Aydoğdu, Murathan Mungan öyküsünde sevginin aşkın, sınıf, zümre, gelenek, töre tanımadığını belirtir. İnsanî değerlerin her şeyden önemli olduğunu belirtmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında yer aldığı gibi eğitim sistemimizin temel amacı

yetkinliklerle ve değerlerle bütünleşmiş beceri, bilgi ve davranışlara sahip öğrenciler yetiştirmektir (TDEÖP, 2018:5).

Tablo 4’te görüldüğü üzere edebiyat bilgisi kategorisine ait bir diğer kod “sadakat” tır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Karamanlı Mehmet Paşa ile dilsiz ulağın ilişkisi üzerinden, sadakatin, bağlılığın bedeli ölüm de olsa vazgeçilmeyecek önemli değerler oldukları temel izlek olarak işlenir” (Aydoğdu, 2015:400).

Aydoğdu, Murathan Mungan eserinde kahramanlar üzerinden sadakatin önemi üzerinde durduğunu belirtmiştir. Sadakatin bedeli ölüm bile olsa vazgeçilmeyecek temel izlek olarak kaydetmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında sadakat kök değer olarak ele alınmamıştır alt değer olarak karşımıza çıkar (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4’te görüldüğü üzere edebiyat bilgisi kategorisine ait bir diğer kod “değerlerin üstünlüğü”dür. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Yazarın birçok öyküsünde, arkadaşlık, sevgi, bağlılık, aşk gibi değerlerin var olan bütün değerlerden daha önemli ve kutsal olduğu sürekli tekrarlanan bir izlektir” (Aydoğdu, 2015:400).

Yukarıdaki bulgu cümlesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu, Murathan Mungan öykülerinde arkadaşlık, sevgi, bağlılık, aşk gibi değerlerin var olan bütün değerlerden daha önemli ve kutsal olduğunu sürekli belirttiğini dile getirmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında değerlerin üstünlüğünden bahsetmez ama alt metin olarak değerlerden bahseder (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “edebiyat yoluyla insanların olgunlaşması”dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“O, birçok eserinde edebiyatın insanı olgunlaştırdığını ve bir insan olarak yücelttiğini, edebiyat yoluyla bireylerin farkındalıklarının, hayata bakış açılarının değiştiğini dile getirir” (Aydoğdu, 2015:400).

Murathan Mungan eserlerinde edebiyat yoluyla insanların olgunlaşması adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu, Murathan Mungan eserlerinde edebiyatın insanı olgunlaştırabilmesi üzerinde durmuştur. Edebiyatın bir insanı yücelttiğini, farkındalıklarının arttırdığını ve hayata bakış açılarını değiştirdiğini dile getirmiştir (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “toplumsal gelişme için edebiyat” tır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“M. Mungan, toplumların gelişmesinde edebiyatın aktardığı değerlerin önemine vurgu yapar” (Aydoğdu, 2015:400).

Aydoğdu, Murathan Mungan’ın eserlerinde toplumun gelişmesi için edebiyat yoluyla aktarılan değerlerin önemine vurgu yaptığını belirtir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında değer aktarımına ve değerlere yer verir (TDEDÖP, 2018). Bu yönüyle programa hizmet ettiği söylenebilir.

Edebiyat bilgisi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “sanat ve sanat unsurlarına övgü” dür. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Yazar, eserlerinde toplumu iyiye ve güzele, hoşgörüye, farklı değerlere ve kimliklere saygıya, sanata ve edebiyata yönlendirmeye dair çeşitli mesajlar verir. Mungan’ın birçok eserinde sanata, sanatçıya ve bunun gibi çeşitli estetik unsurlara övgü söz konusudur” (Aydoğdu, 2015:400).

Aydoğdu bu çalışmasında Murathan Mungan’ın eserlerinde toplumu iyiye ve güzele, hoşgörüye farklı değerlere ve kimliklere saygı, sanata ve edebiyata yönlendirmeye dair okurlarına çeşitli mesajlar verdiğini belirtir. Ayrıca eserlerinde sanata ve sanatçıya ve bunun gibi çeşitli estetik unsurlara övgülerin yer aldığını söyler. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında 9.sınıf 1. ünite de edebiyat ve güzel sanatlar arasındaki ilişki ele alınmıştır (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4’e bakıldığında edebiyat bilgisi kategorisi ile ilgili son kod “edebiyat yoluyla doğa ile ilgili değerler” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır:

“Mungan’ın eserlerinde doğa kavramı, özellikle Şairin Romanı adlı eserinde çok yönlü şekilde ele alınmıştır. Bu romanda doğa tüm yönleriyle övülür. Yazara göre, doğa sanatın kaynağıdır. Roman baştan sona doğa sevgisini doğaya duyulan hayranlığı ön plana çıkarır. Böylece edebiyat yoluyla topluma sanat ve doğa sevgisi aşılarmaya çalışılır” (Aydoğdu, 2015:401).

Murathan Mungan eserlerinde yukarıdaki koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Aydoğdu, Murathan Mungan’ın eserlerinde doğa kavramını çok yönlü şekilde ele aldığını belirtmiştir. Doğa tüm yönleriyle övülür, doğanın sanatın kaynağı olduğunu belirtmiştir. Ayrıca edebiyat yoluyla topluma sanat ve doğa sevgisini aşılarmaya çalıştığını belirtmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında doğa kavramını alt değer olarak ele almıştır (TDEDÖP, 2018).

Bulgulara yönelik içerik analizinde Tablo 4’te görüldüğü üzere edebiyat bilgisi kategorisinden sonra sıklık değeri açısından “edebiyat öğretimi” (f=24) kategorisi

gelmektedir. Bu kategori yirmi dört koddan oluşmaktadır. “Nazariyyât-ı Edebiyye’nin çeviri yazımı” adlı bu koda ilişkin bulgular şu şekildedir:

“Ahmet Reşid Rey’in yazmış olduğu Nazariyyât-ı Edebiyye adlı kitap Tanzimat döneminde rüştiyelerde okutulmak için yazılmış bir ders kitabıdır. Bu bölümde Türkçe çevirisi mevcuttur”(Odacı,2016)

Odacı bu çalışmasında Tanzimat döneminde rüştiyelerde okutulması için yazılan Ahmet Resid Rey’in yazmış olduğu Nazariyyât-ı Edebiyye adlı ders kitabının Türkçeye çevirisi mevcuttur. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında kitap çevirilerine rastlanılmamıştır (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4’te bakıldığında edebiyat öğretimi kategorisi ile ilgili bir diğer kod ise “Nazariyyât-ı Edebiyye’nin Talîm-i Edebiyat, Nazariyyât-ı Edebiyye Dersleri, Islahat-ı Edebiyye ve Edebiyat adlı ders kitapları ile karşılaştırılması”dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği gibidir.

“Kitabın başlıklar açısından tertibi şahsına münhasır olup sınıflandırması ve ele alışı da farklıdır. İncelediğimiz diğer dört kitapta aynı konuların farklı alt başlıklar için kullanıldığını görmekteyiz. Ancak hiçbirinin temas etmediği üslûb-öz tabakalaşması, edebî tenkid ve tenkid yöntemi, edebî türlerin “destan, neşîde ve temaşa” olarak sınıflandırılması ve bunlarda anlatıcı kavramı ve bu kavrama bağlı olarak kullandıkları -tahâyyül çeşidi: tahâyyül-i müteşâib, tahâyyül-i mübdî- gibi edebiyata ait birçok önemli konuya ilk defa yer vermesi bakımından kitap önem arz etmektedir. Eski edebiyatın şekilciliğini yıkarken şekle bürünmüş öz olarak değerlendirilebilecek “üslûbu” yerine getirmesi çağı için önemli bir adımdır” (Odacı, 2016:376).

Yukarıdaki bulgu cümlesinden anlaşılacağı üzere Odacı çalışmasında Nazariyyât-ı Edebiyye’nin Talîm-i Edebiyat, Nazariyyât-ı Edebiyye dersleri, Islahat-ı Edebiyye ve Edebiyat adlı ders kitapları ile karşılaştırılmasını yapmıştır. Nazariyyât-ı Edebiyye’nin düzeni ve sınıflandırılması farklıdır. Bu kitapta birçok konuya ilk defa yer vermiştir. Bunlar, üslûb-öz tabakalaşması, edebî tenkid ve tenkid yöntemi, edebî türlerin “destan, neşîde ve temaşa” olarak sınıflandırılması ve bunlarda anlatıcı kavramı ve bu kavrama bağlı olarak kullandıkları -tahâyyül çeşidi: tahâyyül-i müteşâib, tahâyyül-i mübdî- gibi edebiyata dair birçok konuya yer vermişlerdir. Ayrıca bu kitap eski edebiyatın şekilciliğini yıkmış, üslûba yeni bir anlam katmıştır. Üslûbu şekle bürünmüş öz olarak değerlendirmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında ders kitabı yazımında dikkat edilecek hususları ayrıca dile getirmiştir.

Günümüz öğretim programında edebî tenkid, edebî türler ve onların sınıflandırılmasına yer verilmiştir (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat öğretimi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “Nazariyyât-ı Edebiyye’nin diğer ders kitaplarıyla içindekiler bakımından karşılaştırılması” dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır.

“Yazar kitabını üç ana bölüm halinde düzenlemiştir. Bunlar: Beyân, meâni ve bedî’. Diğer kitaplardan bu ele alış sırasında bir farklılık görülmektedir. Yazar eğitim açısından daha etkili olacağını düşünerek kendisinden önce aynı konuyu ele alan yazarların bedii, meâni ve beyân sıralamasının değiştirmiştir. Böylece önce yazılacak düşüncenin düzenlenmesi, sonra anlamın sıralanması ve en son olarak da süslenmesi ve güzelleştirilmesi ele alınmaktadır”(Odacı, 2016:377).

Odacı, Nazariyyât-ı Edebiyye’nin beyân, meâni ve bedî’ olmak üzere üç ana bölüm hâlinde düzenlendiğini dile getirmiştir. Diğer kitaplarda bedii, meâni ve beyân şeklinde ele alınmıştır. Yazar eğitim açısından kendi sıralamasının daha etkili olduğunu düşünmüştür. Ahmet Reşid Rey kendi sıralamasıyla yazılacak düşüncenin düzenlenmesi, sonra anlamın sıralanması ve en son olarak da süslenmesi ve güzelleştirilmesini ele almıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında ders kitabı yazımında dikkat edilecek hususları ele alırken günümüzde nasıl olması gerektiğini ele almıştır (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4’e bakıldığında edebiyat öğretimi kategorisi ile ilgili bir diğer kod ise “Nazariyyât-ı Edebiyye’nin diğer ders kitaplarıyla içerik olarak karşılaştırılması” dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği gibidir.

“Beyân, fesâhat, levâzım-ı fesâhat, mehâsin-i fesâhat, meziyyât-ı hususiye, aheng-i taklîdî, nazım, kafiye, eşkâl-i nazım, vezin ve kâfiyenin fevâidi, sec’i ve tarsî, nidâ, tekrar, inşâd”(Odacı, 2016:376)

Yukarıdaki bulgu cümlesinden anlaşılacağı üzere Odacı, Nazariyyât-ı Edebiyye’nin diğer ders kitaplarıyla içerik olarak karşılaştırırken şu başlıklar altında incelemiştir. Beyân, fesâhat, levâzım-ı fesâhat, mehâsin-i fesâhat, meziyyât-ı hususiye, aheng-i taklîdî, nazım, kafiye, eşkâl-i nazım, vezin ve kâfiyenin fevâidi, sec’i ve tarsî, nidâ, tekrar, inşâd. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında nazım, kafiye, eşkâl-i nazım, vezin ve kâfiyenin fevâidi, sec’i, nidâ, tekrare yer verilmiştir (TDEDÖP, 2018). Bu açıdan programa kısmen de hizmet ettiği söylenebilir.

Tablo 4’e bakıldığında edebiyat öğretimi kategorisi ile ilgili bir diğer kod ise “meânî ” dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği gibidir.

“Belâgatın usûl-ı umûmiyyesi, belâgatın usûl-i husûsiyyesi, mübalağa, mecâzât, temasül, teşhis, istibdâl, istiâre, teşbih, telmih, tezâd, kinâye, hüsn-i ta’lil, mecâz-ı mürsel, zerâfet, tevriye, îhâm, muşâkale, tecnîs, levâhik-i belâgat-ı mecâzât-ı tebliğîyye, terdîd, tecahül-i ârif, tedriç, tensik-i sıfât, rücu, kat’, sükût-i belîğ, iltifat, aks, edebî kelâm” (Odacı, 2016:376).

Odacı, çalışmasında Nazariyyât-ı Edebiyye’yi meânî kısmını Belâgatın usûl-ı umûmiyyesi, belâgatın usûl-i husûsiyyesi, mübalağa, mecâzât, temasül, teşhis, istibdâl, istiâre, teşbih, telmih, tezâd, kinâye, hüsn-i ta’lil, mecâz-ı mürsel, zerâfet, tevriye, îhâm, muşâkale, tecnîs, levâhik-i belâgat-ı mecâzât-ı tebliğîyye, terdîd, tecahül-i ârif, tedriç, tensik-i sıfât, rücu, kat’, sükût-i belîğ, iltifat, aks, edebî kelâm başlıkları altında incelemiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında teşhis, istiâre, teşbih, telmih, tezâd, kinâye, hüsn-i ta’lil, mecâz-ı mürsel, tevriye, tecnîs, terdîd, tecahül-i ârif edebî sanatlarına yer verilmiştir(TDEDÖP,2018).

Edebiyat öğretimi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “üslûb” dur. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır.

“Mezziyyât-ı üslûb, vuzuh, icâz,-münakkahiyyet, mümtâziyyet, tabiiyyet, üslûbun envâi” (Odacı, 2016:376).”

Odacı, bu çalışmasında üslûb kodu altında Mezziyyât-ı üslûb, vuzuh, icâz,-münakkahiyyet, mümtâziyyet, tabiiyyet, üslûbun envâi incelemiştir. Öğrencilerin kelime dağarcığını genişletmek için Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına baktığımızda metinde bulunan bazı sözcük gruplarını anlamını öğrenir ifadesiyle ilişkilendirebiliriz (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat öğretimi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “şiiir” dur. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır.

“Tahayyül, Tahayyül-i mübdî, tahayyül-i müteşâib, teessür, hissiyât-ı umûmiyye, hissiyât-ı bediyye, güzellik hissi, hüsn-i bedii, bedâat-ı edebiyyenin envâi, mezûa nisbetle üslûp, zevk-i edebi, intikad, edebiyat sahası, edebiyatın gayesi” (Odacı, 2016:376)

Odacı, çalışmasında şiiiri tahayyül, tahayyül-i mübdî, tahayyül-i müteşâib, teessür, hissiyât-ı umûmiyye, hissiyât-ı bediyye, güzellik hissi, hüsn-i bedii, bedâat-ı edebiyyenin envâi, mezûa nisbetle üslûp, zevk-i edebi, intikad, edebiyat sahası, edebiyatın gayesi başlıkları altında incelemiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında her sınıf

kademesinde şiir konusu anlatılmıştır. Ama bu başlıklar altında incelenmemiştir (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat öğretimi kategorisine ilişkin sıradaki kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “Nazariyyât-ı Edebiyye’nin bir ders kitabı olarak eğitim bilimleri açısından değerlendirilmesi” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır.

“Kitabı bir ders kitabı olarak eğitim bilimleri açısından değerlendirirsek, günümüzün öğretim tekniği açısından son derece zayıf bir kitap olduğunu söyleyebiliriz, ancak yazıldığı ve ders kitabı olarak okutulduğu dönemde dil ve edebiyat öğretimiyle ilgili bilgi birikimi son derece sınırlıdır” (Odacı, 2016:495).

Yukarıdaki bulgu cümlesinden anlaşılacağı üzere Odacı, Nazariyyât-ı Edebiyye’yi bir ders kitabı olarak eğitim bilimleri açısından değerlendirmiştir. Kitabın günümüz öğretim tekniği açısından son derece zayıf, kendi dönemine göre ise dil ve edebiyat öğretimiyle ilgili bilgi birikimi son derece sınırlıdır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında dil ve edebiyat öğretimi, ders kitabı olarak incelenmesi kısmen de olsa ilişkilendirilebilir (TDEDÖP, 2018). Bu açıdan bakıldığında programla kısmen de olsa örtüşüğünü söyleyebiliriz.

Tablo 4’e bakıldığında edebiyat öğretimi kategorisi ile ilgili bir diğer kod ise “diğer ders kitaplarıyla karşılaştırılması ” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği gibidir.

“Tanzimat’tan kitabın okutulduğu döneme kadar yazılmış olan dil ve edebiyat öğretimine baktığımız zaman benzerleriyle eğitim-öğretim açısından bir farklılık göstermemektedir” (Odacı, 2016:495).

Odacı, Nazariyyât-ı Edebiyye’nin okutulduğu dönemde dil ve edebiyat öğretimine baktığımız zaman benzerleriyle eğitim-öğretim açısından bir farklılık göstermediğini dile getirmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında ders kitabı, dil ve edebiyat öğretimi (TDEDÖP, 2018) başlıkları programda vardır.

Edebiyat öğretimi kategorisine ilişkin sıradaki kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “Nazariyyât-ı Edebiyye’nin bir ders kitabı olarak eksiklikleri” dur. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır.

“Kitap edebiyat öğretiminin olmazsa olmaz unsurları arasında olan metne dayalı olan bir öğretim planı içerisinde değildir. Bu yüzden dil ve edebiyat öğretiminde son derece önemli olan öğrencilerin anlamaya ve anlatmaya dayalı becerilerini geliştirme konusunda ciddi eksikleri vardır. Ne var ki döneminde yazılan ders kitaplarının tümünde aynı kusur bulunmaktadır”(Odacı, 2016:495).

Yukarıdaki bulgu cümlesinden anlaşılacağı üzere Odacı, Nazariyyât-ı Edebiyye'nin bir ders kitabı olarak eksikliklerini belirtmiştir. Bunlar; metne dayalı bir öğretim planı olmaması, öğrencilerin anlamaya ve anlatmaya dayalı becerilerini geliştirme konusundaki eksiklikleridir. Ayrıca şunu da belirtmiştir bu eksiklikler o dönemde yazılmış tüm ders kitaplarında vardır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında metne dayalı öğretim programı vardır ve eksikliklerden öğretim programında bahsedilmemiştir (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4'e bakıldığında edebiyat öğretimi kategorisi ile ilgili bir diğer kod ise "öğrenciye görelilik ilkesinin göz önünde bulundurulmaması" dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği gibidir.

"Mekteb-i Sultanî öğrencilerinin dil ve edebiyat öğreniminden elde etmesi gereken kazanımlara hiç temas edilmemektedir. Günümüzde hedef kitle araştırması dediğimiz ihtiyaç analizi çalışmalarını kitabın yazıldığı dönemden beklemek doğru değildir. Ancak kitabın hiçbir yerinde Mekteb-i Sultanî öğrencilerini hedef alan, onların istek ve ihtiyaçlarını vurgulayan bir bilgiye rastlamadık" (Odacı, 2016:495).

Odacı, Nazariyyât-ı Edebiyye'nin Mekteb-i Sultanî öğrencilerine dil ve edebiyat öğretiminde elde etmesi gereken kazanımlara hiç temas etmediğini dile getirmiştir. İhtiyaç analizi çalışmalarını o dönemde beklemenin doğru olmadığını belirtmiştir lakin kitabın hiçbir yerinde de Mekteb-i Sultanî öğrencilerini hedef alan, onların istek ve ihtiyaçlarını vurgulayan bir bilgiye de rastlanılmamıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında öğrenciye görelilik ilkesi göz önünde bulundurulmuş program hazırlanmıştır (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4'e bakıldığında edebiyat öğretimi kategorisi ile ilgili sıradaki kod ise "öğretmen adaylarının makalelerinin değerlendirmesinden bulunan bulgular" dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği gibidir

"Genel özellikler boyutundan elde edilen bulgular, özet boyutundan elde edilen bulgular, giriş boyutundan elde edilen bulgular, yöntem boyutundan elde edilen bulgular, bulgular ve yorumlar boyutundan elde edilen bulgular, sonuç ve öneriler boyutundan elde edilen bulgular, kaynakça boyutundan elde edilen bulgular, akademik makale değerlendirme rubriğinde yer alan yedi temel boyutun birbiri ile karşılaştırmasından elde edilen bulgular, temel boyutların öntest sonuçları ve karşılaştırılması, temel boyutların sontest sonuçları ve karşılaştırılması, temel boyutların öntest ve sontest sonuçlarının karşılaştırılması sonucunda öğretmen adayları başarılı bulunmuştur"(Aydın,2015).

Aydın, öğretmen adaylarının makalelerinin değerlendirmesinden elde edilen bulguları başarılı bulmuştur. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında öğretmen adaylarına makale yazımı ile ilgili herhangi bir çalışma yoktur. Fakat alt metine baktığımızda lise öğrencilerine Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında öğrencilere ünite sonlarında yazı çalışmaları yaptırılmaktadır (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat öğretimi kategorisine ilişkin sıradaki kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere sıradaki kod “ öğretmen eğitiminde yansıtıcılık” tır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır.

“Öğretmen adayları bazı konularda zaman zaman tedirginlikler yaşasalar da yansıtıcı öğretim uygulamalarıyla akademik makale yazmaya yönelik eğilimleri önemli ölçüde olumlu olmuştur. Öğretmen adaylarının çok yorulmalar da sürecin başından itibaren çok ileri bir düzeye taşındıklarına yönelik olmuştur. Kısacası sürecin akademik yazmaya karşı olumlu tutum geliştirdiği söylenebilir” (Aydın,2015).

Öğretmen eğitiminde yansıtıcılık adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Aydın, zaman zaman bazı konularda öğretmen adayları endişe yaşasalar da akademik makale yazmaya yönelik eğilimleri olumlu olduklarını dile getirmiştir. Adaylar kendilerini süreç başından itibaren ileri bir düzeye taşımış, sürecin akademik yazmaya karşı olumlu tutum geliştirdiğini dile getirmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında ise öğrencilere yazı çalışması yapılmaktadır. Burada da öğrenciler yazdıkları metinleri yüksek sesle okuyarak, panoda sergileyerek, elektronik ortamda yayımlayarak başkalarıyla paylaşır (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4’e bakıldığında edebiyat öğretimine ait sıradaki kod “araştırmacı günlüğünden (video kayıtları/araştırmacı gözlem formu) elde edilen veriler” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği şekildedir:

“Araştırmacı sınıftan aldığı dönütler ve derse katılımdan dolayı ders işleyiş şeklinin etkili olduğunu düşünmektedir. Akademik makalenin her bir bölümüyle ilgili ödevler teslim edildikçe, araştırmacı, ödevlerdeki eksiklikler doğrultusunda yeni etkinliklerle sınıfa gitmeye yönelik ifadelerde bulunmuştur. Öğretmen adaylarının akademik makalelerin tam metnini araştırmacıya teslim etmeleriyle birlikte, elde edilen veriler, araştırmacının süreç içindeki gayretlerinin karşılığını aldığı hissini yaşamasını sağlamıştır” (Aydın,2015).

Araştırmacı günlüğünden (video kayıtları/araştırmacı gözlem formu) elde edilen bulgular adlı koddan anlaşılacağı üzere Aydın, araştırmacı günlüğünden elde ettiği bulguları

şu şekilde dile getirmiştir. Araştırmacı ders işleyiş şeklinin etkili olduğunu sınıftan aldığı geri bildirimlerle, ödevlerin bölümleri teslim edildikçe öğrencilerin eksikliklerine göre sınıfa yeni etkinlikler gidilmesini dile getirmiştir. Adayların ödevlerini tamamlayıp verdikten sonra uygulayıcının da bu sonuç karşısında emeklerinin boşa gitmediğini hissini yaşadığını ifade edebiliriz. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında öğrenciler yazma çalışmalarında görüntü kayıtları, fotoğraf, resim gibi görsel ve işitsel unsurları kullanabilir. Ayrıca öğrencilerin eleştirilere açık olma, gerekirse eleştiriler cevaplanmaya çalışması gerektiğini savunmuştur (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat öğretimi kategorisine ilişkin sıradaki kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere sıradaki kod “akademik yazmada ön bilgi eksikliği” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır.

“Süreç başında öğretmen adaylarının akademik yazmaya karşı ön bilgilerinin neredeyse hiç olmadığına anlaşılması araştırmacının ümitsizliğe kapılmasına sebep olmuş, bunu aşabilmek için çok fazla etkinlik ve uygulamalar yapmaya yönelmiştir” (Aydın, 2015:209).

Yukarıdaki bulgudan anlaşılacağı üzere Aydın çalışmasında uygulamanın başında öğretmen adaylarına çok fazla etkinlik ve uygulamalar yapılmaya başlamıştır. Çünkü öğretmen adaylarının bu konuda yetersiz olduğu görülmüştür. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında öğrenciler ön bilgi eksiklerini kapatmak için yazacağı konuyla ilgili hazırlık yapar. Konuyu okur, araştırma yapılır, not alır, özetleme tekniği kullanır, kaynak kullanır (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4’e bakıldığında edebiyat öğretimine ait sıradaki kod “akademik yazma eğitiminde eylem planı” dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği şekildedir:

“Araştırmacı, öğretmen adaylarının araştırma yapmayı sevmemesinden rahatsızlık duymuş, bunu aşabilmeleri için daha fazla akademik metinle haşır neşir olmalarını sağlayacak kaynaklar sunma yoluna gitmiştir” (Aydın,2015:209).

Akademik yazma eğitiminde eylem planı adlı koddan anlaşılacağı üzere Aydın, öğretmen adaylarına çok fazla akademik kaynaklar sunmuştur. Bunun nedeni ise öğretmen adaylarının araştırma yapmayı sevmediğini dile getirmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında da bir yazma eylem planı vardır (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat öğretimi kategorisine ilişkin sıradaki kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere sıradaki kod “mikro öğretim” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır.

“Araştırmacı, sınıfta kamera kayıtlarından rahatsız olan öğretmen adaylarıyla ilgili bazen sıkıntı yaşasa da, kamera kayıtları sayesinde kendisini değerlendirme fırsatı bulmuştur (ses tonu, ders işleyiş, öğrenciyle etkileşim vb.)” (Aydın,2015:209).

Yukarıdaki bulgu cümlesinden anlaşılacağı üzere Aydın, bazı öğretmen adaylarının kamera kayıtlarından rahatsız olduğunu dile getirmiştir. Ama kamera kayıtları sayesinde öğretmen adayları kendilerini değerlendirme fırsatı bulduklarını dile getirmiştir. Mikro öğretimin faydalarından bahsetmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında mikro eğitime dair bir bulguya rastlanılmamıştır. Ama öğrenciler metni başkalarıyla paylaşarak kendilerini değerlendirme fırsatı yakalamıştır (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4’e bakıldığında edebiyat öğretimine ait sıradaki kod “ makalenin bölümlerinin yazımında adaylarının eksiklikleri” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği şekildedir:

“Akademik makale yazmayı öğretme esnasında özellikle giriş (öğretmen adaylarının literatür taramayı sevmemelerinden) ve kaynakça (öğretmen adaylarının ayrıntılı kurallara olumsuz bakmalarından) bölümlerinde derse karşı ilginin daha az olduğunu hissetmiş, bunu aşabilme konusunda zaman zaman çaresiz kalmıştır” (Aydın,2015:209).

Makalenin bölümlerinin yazımında öğretmen adaylarının eksiklikleri adlı bulgudan anlaşılacağı üzere Aydın, öğrenciler dersin başlangıç aşamasında derse karşı ilgisiz kalmışlardır. Bunun nedenini ise kaynakça ve alanyazın araştırmayı sevmemeleri olduğunu ifade etmiştir. Aydın, bu konudaki yargıyı yıkabilmek için kendisinin ara ara çaresiz kaldığını ifade etmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında yazma konusuyla ilgili hazırlık yaptıkları aşamalarından biri de kaynak kullanma ve alıntı yapmanın hukuki ve etik boyutları belirtilir (TDEDÖP, 2018:26).

Tablo 4’e bakıldığında edebiyat öğretimine ait sıradaki kod “Dinî-Tasavvufî Türk Şiiri, Anonim Halk Şiiri, Öğretici Metinler, Anlatmaya Bağlı Edebî Metinlerde öğretiminde öğretmen faktörü” dür. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği şekildedir:

“Katılımcıların Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı’nda yer alan İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı ünitesindeki Dinî-Tasavvufî Türk Şiiri, Anonim Halk Şiiri, Öğretici Metinler, Anlatmaya Bağlı Edebî Metinlerde cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olunan bölüm, katılımcıların görevli oldukları okul türü ve hizmet içi eğitim alma durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir” (Kurtoğlu, 2015).

Dinî-Tasavvufî Türk Şiiri, Anonim Halk Şiiri, Öğretici Metinler, Anlatmaya Bağlı Edebî Metinlerde öğretiminde öğretmen faktörü adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Kurtoğlu, çalışmasında İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı ünitesindeki Dinî-Tasavvufî Türk Şiiri, Anonim Halk Şiiri, Öğretici Metinler, Anlatmaya Bağlı Edebî Metinlerde cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olunan bölüm, katılımcıların görevli oldukları hizmet içi eğitim alma durumu ve okul türü değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediğini dile getirmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı ünitesindeki Dinî-Tasavvufî Türk Şiiri, Anonim Halk Şiiri 10. sınıf 3.ünite konusu İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı ünitesindeki Öğretici Metinler, Anlatmaya Bağlı Edebî Metinler ise 10.sınıf 2.ünite konusudur (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat öğretimi kategorisine ilişkin Tablo 4’te görüldüğü üzere sıradaki kod “Coşku ve Heyecanı Dile Getiren Metinlerin Öğretiminde öğretmen faktörü” dür. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır.

“Katılımcıların Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı’nda yer alan İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı ünitesindeki Coşku ve Heyecanı Dile Getiren Metinler (Şiir; İlâhi, Nefes, Gazel) konusuna yönelik kazanımlara ilişkin görüşleri ile ilgili toplam puanları cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olunan bölüm ve katılımcıların görevli oldukları okul türü değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermezken, katılımcıların hizmet içi eğitim alıp almama durumları arasında anlamlı farklılık görülmektedir” (Kurtoğlu, 2015).

Yukarıdaki bulgu cümlesinden anlaşılacağı üzere Kurtoğlu, çalışmasında İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı ünitesindeki Coşku ve Heyecanı Dile Getiren Metinler (Şiir, İlâhi, Nefes, Gazel) ünitesinde görülen kazanımlara ilişkin görüşleri ile ilgili toplam puanları cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olunan bölüm ve katılımcıların görevli oldukları okul türü değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediğini dile getirmiştir. Fakat katılımcıların hizmet içi eğitim alıp almama durumları arasında anlamlı farklılık gösterdiğini dile getirmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı ünitesindeki Coşku ve Heyecanı Dile Getiren Metinler 10.sınıf 3.ünite konusunda ele alınmıştır (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat öğretimi kategorisine ilişkin sıradaki kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “Olay Çevresinde Oluşan Edebî Metinlerin öğretiminde öğretmen faktörü” dür. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır.

“Katılımcıların İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı ünitesindeki Olay Çevresinde Oluşan Edebî Metinler (Battalnâme, Dede Korkut Hikâyeleri, Dânişmentnâme, Mesneviler) konusuna yönelik kazanımlara ilişkin görüşleri ile ilgili toplam puanları cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olunan bölüm ve hizmet içi eğitim alma durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermezken, katılımcıların görevli oldukları okul türü arasında anlamlı farklılık görülmektedir” (Kurtoğlu, 2015).

Yukarıdaki bulgu cümlesinden anlaşılacağı üzere Kurtoğlu, bu çalışmasında İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı ünitesindeki Olay Çevresinde Oluşan Edebî Metinler (Battalnâme, Dede Korkut Hikâyeleri, Dânişmentnâme, Mesneviler) ünitesine yönelik kazanımlara ilişkin görüşleri ile ilgili toplam puanları cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olunan bölüm ve hizmet içi eğitim alma durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediğini dile getirmiştir. Fakat katılımcıların görevli oldukları okul türü arasında anlamlı farklılık gösterdiğini dile getirmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı ünitesindeki Öğretici Metinler, Anlatmaya Bağlı Edebî Metinler ise 10.sınıf 2.ünite konusudur (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4’e bakıldığında edebiyat öğretimine ait sıradaki kod “Âşık Tarzı Halk Şiiri öğretiminde öğretmen faktörü” dür. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği şekildedir:

“Katılımcıların Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı’nda yer alan İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı ünitesindeki Âşık Tarzı Halk şiiri (Koşma, Semaî) konusuna yönelik kazanımlara ilişkin görüşleri ile ilgili toplam puanları cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olunan bölüm ve katılımcıların görevli oldukları okul türü değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermezken, katılımcıların hizmet içi eğitim alıp almama durumları arasında anlamlı farklılık görülmektedir” (Kurtoğlu, 2015).

Kurtoğlu bu çalışmasında katılımcıların Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı’nda yer alan İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı ünitesindeki Âşık Tarzı Halk şiiri (Koşma, Semaî) ünitesine yönelik kazanımlara ilişkin görüşleri ile ilgili toplam puanları cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olunan bölüm ve katılımcıların görevli oldukları okul türü değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediğini dile getirmiştir. Ayrıca katılımcıların hizmet içi eğitim alıp almama durumları arasında anlamlı farklılık gösterdiğini dile getirmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında İslam Uygarlığı Çevresinde

Gelişen Türk Edebiyatı ünitesindeki Âşık Tarzı Halk şiiri (Koşma, Semaî) konusu 10.sınıf 3.ünite konusudur (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4'e bakıldığında edebiyat öğretimine ait sıradaki kod "Türk edebiyatı dersi kazanım öğretimindeki süre yetersizliği" dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği şekildedir:

"Katılımcıların Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'ndaki kazanımların sayısını fazla; bunları gerçekleştirmek için ayrılan ders saatlerini az buldukları görülmektedir" (Kurtoğlu, 2015).

Türk edebiyatı dersi kazanım öğretimindeki süre yetersizliği adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Kurtoğlu bu çalışmasında katılımcıların Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'ndaki kazanımların sayısını fazla ayrılan ders saatinin ise bunları gerçekleştirebilmek için az olduğunu dile getirmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında konu, kazanım, açıklama ve süresiyle ilgili bilgiler verilmektedir(TDEDÖP, 2018).

Edebiyat öğretimi kategorisine ilişkin sıradaki kod, Tablo 4'te görüldüğü üzere "Türk edebiyatı dersi kazanımların öğretimi" dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır.

"Katılımcılar, nitel araştırma bulgularında kazanımların gerçekleşmesi için bunların öğrenciye görelilik ilkesine uygun olması, sınıf dışı etkinlikler ve ek materyallerle desteklenmesi, programdaki konu yoğunluğunun azaltılması, ders saatlerinin artırılması, orijinal (içerik ve uzunluk bakımından öğrenci seviyesine uygun, edebi değeri olan) metinlerin seçilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir" (Kurtoğlu, 2015).

Yukarıdaki bulgu cümlesinden anlaşılacağı üzere Kurtoğlu, katılımcıların kazanımların gerçekleşmesi için sınıf dışı etkinliklerle ve materyal seçeneklerinin fazla olması gerektiğini dile getirmiştir. Ayrıca kazanımların öğrenciye göre olmasını, konuların sadeleşmesi gerektiğini, daha kısa metinlerin seçilmesi ve ders saatlerinin azaltılması gerektiğini ifade etmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında konu, kazanım, açıklama ilgili bilgiler verilmektedir (TDEDÖP, 2018).

Edebiyat öğretimi kategorisine ilişkin sıradaki kod, Tablo 4'te görüldüğü üzere sıradaki kod "Türk edebiyatı dersi kitapları ve süresi" dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır.

"Nitel araştırma bulgularında, katılımcıların büyük bir çoğunluğunun kazanımların gerçekleştirilmesinde mevcut ders kitaplarıyla ders saatlerini"

yetersiz bulduğu; bir grup katılımcının ise ders kitaplarını yeterli, ders saatlerini yetersiz bulduğu görölmüştür” (Kurtoğlu, 2015).

Türk edebiyatı dersi kitapları ve süresi adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Kurtoğlu, katılımcıların çoğunun kazanımların gerçekleştirilmemesinden ders saatinin ve kitapların eksik bulduğunu ifade etmiştir. Diğer katılımcılar ise ders saatinin yetersiz ders kitaplarının yeterli bulduklarını dile getirmişlerdir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında ders kitabına alınacak metinlerin niteliklerine kazanım sürelerine yer vermiştir (TDEDÖP, 2018).

Bulgulara yönelik içerik analizinde Tablo 4’te görüldüğü üzere edebiyat öğretimi kategorisinden sonra sıklık değeri açısından ‘Türkçe öğretimi’ ($f = 16$) kategorisi gelmektedir. Bu kategori on altı koddan oluşmaktadır. Bu koda ilişkin ilk bulgu “kültür ve kalıp ifade ilişkisi” adlı koddur. Bu koda ilişkin ilk bulgu şu şekildedir:

“Yeni bir dil öğrenirken ihtiyaç duyduğumuz kalıp ifadeler, öğrendiğimiz dilin kültürünü taşımaktadır. Kalıp ifadeler, kültürle hem-hâl olmuştur. Kalıplaşmış dil birimleri olan atasözleri, deyimler, ikilemeler, kalıp sözler, bir dile ait kültürü, düşünce tarzını nesilden nesile aktarmaktadır” (Yeşilyurt, 2016).

Kültür ve kalıp ifade ilişkisi adlı koddan anlaşılacağı üzere Yeşilyurt, yeni bir dil öğrenirken ihtiyaç duyduğumuz kalıp ifadeler, öğrenilen dilin kültürünü de taşıdığını da ifade etmiştir. Kalıp ifadelerle kültür iç içe geçmiştir. Atasözleri, deyimler, ikilemeler, kalıp sözler, bir dile ait kültürü ve düşünce tarzını nesilden nesile kalıplaşmış dil birimleriyle aktarıldığını ifade eder. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında atasözleri, deyimler, ikilemeler, kalıp sözlere ve kültür aktarımına yer verilmiştir (TDEDÖP, 2018).

Türkçe öğretimi kategorisine ilişkin sıradaki kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “Türkçe öğretiminde kalıp ifadelerin etkisi” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır

“Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kalıp ifadelerin kullanılması ve sağladığı faydalar konusunda alınan uzman görüşleri doğrultusunda, kalıp ifadelerin Türkçe öğretiminde avantaj ve kolaylık sağladığı, bu ifadelerin kültürümüzün bir parçası olduğu sonucu elde edilmiştir” (Yeşilyurt, 2016).

Türkçe öğretiminde kalıp ifadelerin etkisi adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Yeşilyurt bu bulgusundan uzmanlardan aldığı görüşlerle Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kalıp ifadelerin kullanılmasında sağladığı fayda doğrultusunda kalıp ifadelerin Türkçe öğretiminde avantaj ve kolaylık sağladığını ve bu ifadelerin kültürümüzün bir parçası olduğu sonucunu elde etmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine ait herhangi bir bilgiye rastlanılmamıştır. Ama kalıp ifadelerin kullanılması programda yer almaktadır (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4'e bakıldığında Türkçe öğretimine ait sıradaki kod "yabancı öğrencilerin kalıp ifadelerle ilişkin hazırbulunuşlukları" dır. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği şekildedir:

"Araştırmaya katılan kontrol ve deney grubu öğrencilerinin uygulama öncesinde kalıp ifadeler konusuna yönelik başarı düzeylerinin anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiş" (Yeşilyurt, 2016).

Yabancı öğrencilerin kalıp ifadelerle ilişkin hazırbulunuşlukları adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Yeşilyurt, araştırmaya katılan kontrol ve deney grubu öğrencilerinin uygulama öncesinde kalıp ifadelerle yönelik hazırbulunuşlukları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında da öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyelerine bakılır (TDEDÖP, 2018).

Türkçe öğretimi kategorisine ilişkin sıradaki kod, Tablo 4'te görüldüğü üzere "uygulama öncesi öğrencilerin kalıp ifadeleri bilme seviyesi" dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır.

"Uygulama öncesinde hem kontrol hem de deney grubundaki öğrencilerin başarı düzeylerinin beklenildiği gibi düşük olduğu sonucuna varılmıştır" (Yeşilyurt, 2016).

Uygulama öncesi öğrencilerin kalıp ifadeleri bilme seviyesi adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Yeşilyurt, uygulama öncesinde hem kontrol hem deney grubundaki öğrencilerin kalıp ifadeleri bilme başarı düzeylerine bakmış beklediği gibi başarı düzeylerinin düşük olduğu sonucuna varmıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında da öğrencilerin ünite öncesinde bilme seviyelerine bakılır (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4'e bakıldığında Türkçe öğretimine ait sıradaki kod "kalıp ifadelerle ilişkin öğretimin olumlu etkisi" dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği şekildedir:

"Uygulama sonrasında kontrol ve deney grubundaki öğrencilerin kalıp ifadeler son test başarı puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca deney grubundaki öğrencilerin araştırma öncesinde kalıp ifadeler konusundaki başarı puanları ile uygulama sonrasındaki puanlarının anlamlı bir şekilde değişiklik gösterdiği görülmektedir" (Yeşilyurt, 2016).

Yukarıdaki bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Yeşilyurt, uygulama sonrasında kontrol ve deney grubundaki öğrencilerin kalıp ifadelerle ilişkin son test başarı puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiğini belirlemiştir. Ayrıca deney grubundaki öğrencilerin

araştırma öncesinde kalıp ifadeler konusundaki başarı puanları ile uygulama sonrasındaki puanlarının anlamlı bir şekilde değişiklik gösterdiğini dile getirmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında da öğrencilerin ünite sonunda başarı düzeylerine bakılır (TDEDÖP, 2018).

Türkçe öğretimi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “kalıp ifade öğretiminde kısa filmler” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır.

“Duygu durumlarına uygun kalıp ifadeler konusunun öğretiminde kısa filmler izlettirmenin, programın ön gördüğü farklı şekillerde ders işlemeye göre öğrencilerin başarısını arttırmada daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır” (Yeşilyurt, 2016).

Kalıp ifade öğretiminde kısa filmler adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Yeşilyurt, duygu durumlarına uygun kalıp ifadelerin öğretiminde kısa filmler izlettirmenin, programın ön gördüğü farklı şekillerde ders işlemeye göre öğrencilerin başarısını arttırmada daha etkili olduğu sonucuna ulaştığını dile getirmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında metin türlerine göre görsel ve işitsel unsurları kullanması gerektiğinden bahseder (TDEDÖP, 2018).

Türkçe öğretimi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “kalıp ifadelerle ilişkin öğrencilerin başarısızlıkları” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır.

“Uygulama öncesinde hem kontrol hem de deney grubundaki öğrencilerin başarı düzeylerinin beklenildiği gibi düşük olduğu sonucuna varılmıştır” (Yeşilyurt, 2016).

Kalıp ifadelerle ilişkin öğrencilerin başarısızlıkları adlı koddan anlaşılacağı üzere Yeşilyurt, uygulama öncesinde hem kontrol hem de deney grubundaki öğrencilerin başarı düzeylerinin beklenildiği gibi düşük olduğu sonucuna varmıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında da öğrencilerin ünite öncesinde başarı düzeylerine bakılır (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4’e bakıldığında Türkçe öğretimine ait sıradaki kod “kontrol ve deney grubundaki kişilerin bilgi düzeyindeki eşitliği” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği şekildedir:

“Araştırmaya katılan kontrol ve deney grubu öğrencilerinin uygulama öncesinde kalıp ifadeler konusuna yönelik başarı düzeylerinin anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiş böylece araştırmada grupların seçiminde yanlı davranılmadığı, eş grupların seçildiği tespit edilmiştir” (Yeşilyurt, 2016).

Yeşilyurt bu çalışmasında, araştırmaya katılan kontrol ve deney grubu öğrencilerinin uygulama öncesinde kalıp ifadeler konusuna yönelik başarı düzeylerinin anlamlı bir farklılık göstermediğini belirtmiş böylece araştırmada grupların seçiminde yanlı davranılmadığını, eş grupların seçildiği tespit edildiğini söylemiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında kontrol ve deney gruplarına ve onların nesnel seçimiyle ilgili bir bulguya rastlanılmamıştır (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4'e bakıldığında Türkçe öğretimine ait sıradaki kod "kısa filmlerin kalıp ifade öğretimindeki pozitif etkisi" dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği şekildedir:

"Uygulama sonrasında kontrol ve deney grubundaki öğrencilerin kalıp ifadeler son test başarı puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca deney grubundaki öğrencilerin araştırma öncesinde kalıp ifadeler konusundaki başarı puanları ile uygulama sonrasındaki puanlarının anlamlı bir şekilde değişiklik gösterdiği görülmektedir. Bu durumda, duygu durumlarına uygun kalıp ifadeler konusunun öğretiminde kısa filmler izlettirmenin, programın ön gördüğü farklı şekillerde ders işlemeye göre öğrencilerin başarısını arttırmada daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır" (Yeşilyurt, 2016).

Yeşilyurt, uygulama sonrasında kontrol ve deney grubundaki öğrencilerin kalıp ifadeler son test başarı puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği belirtmiş, deney grubundaki öğrencilerin araştırma öncesinde kalıp ifadeler konusundaki başarı puanları ile uygulama sonrasındaki puanlarının anlamlı bir şekilde değişiklik gösterdiğini dile getirmiştir. Bu durumda, duygu durumlarına uygun kalıp ifadeler konusunun öğretiminde kısa filmler izlettirmenin, programın ön gördüğü farklı şekillerde ders işlemeye göre öğrencilerin başarısını arttırmada daha etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında metin türlerine göre görsel ve işitsel unsurları kullanması gerektiğinden bahseder (TDEDÖP, 2018).

Türkçe öğretimi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4'te görüldüğü üzere "kalıp ifade öğretiminde dil sayısı" dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda yer almaktadır.

"Uygulama sonrasında öğrencilerin kalıp ifadeler başarı son test puanlarının sadece öğrencilerin bildikleri dil sayısına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği; 2 dil bilen öğrencilerin 4 dil ve üzerinde dil bilen öğrencilere göre kalıp ifadeler başarı son test puanlarının daha düşük olduğu belirlenmiştir" (Yeşilyurt, 2016).

Kalıp ifade öğretiminde dil sayısı adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Yeşilyurt, öğrencilerin uygulama sonrasında kalıp ifadeler başarı son test puanlarının sadece öğrencilerin bildikleri dil sayısına göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini dile getirmiştir. 2 dil bilen öğrencilerin 4 dil ve üzerinde dil bilen öğrencilere göre kalıp ifadeler başarı son test puanlarının daha düşük olduğu ifade etmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında öğrencilerin bildikleri dil sayısı ile ilgili bir bulguya rastlanılmamıştır (TDEDÖP, 2018).

Türkçe öğretimi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “bireysel farklılıkların nötr etkisi” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği şekildedir:

“Çalışmamızda bireysel farklılıklar gözetilmiştir ve öğrencilere kısa filmler uygulandıktan sonra öğrencilerin bazı özellikleri: 1. Cinsiyetleri, 2. Yaşları, 3. Türkiye’de bulunma süreleri, 4. Eğitim düzeyleri, 5. Bildikleri dil sayıları, belirlenerek duygu durumlarına uygun kalıp ifadeler başarı testi puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiş; kısa filmlerin, öğrencilerin özelliklerine bağlı olmadan onların başarılarını arttırdığı sonucu elde edilmiştir” (Yeşilyurt, 2016).

Yeşilyurt, bireysel farklılıkların çalışmasını etkilemediğini dile getirmiştir. Fakat çalışmasını yaparken bireysel farklılıklara dikkat ettiğini dile getirmiştir. Öğrencilere kısa filmler uygulandıktan sonra öğrencilerin cinsiyet, yaş, Türkiye’de bulunma süreleri, eğitim düzeyleri, bildikleri dil sayıları özelliklerine göre duygu durumlarına uygun kalıp ifadelerin başarı testi puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. . Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında yetkinlikler başlığı altında yabancı dillerde iletişim yetkinliğinde bireysel farklılıkların pozitif etkisinden bahsetmiştir (TDEDÖP, 2018).

Türkçe öğretimi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “farklı duylara hitap eden kısa filmlerin etkisi” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği şekildedir:

“Bireysel farklılıklar gözetilerek hazırlanmış, hem göze hem kulağa hitap edebilen kısa filmlerin öğrenci başarısını arttırmada etkili olduğunu ortaya koymuştur” (Yeşilyurt, 2016).

Yukarıdaki bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Yeşilyurt bu çalışmasında, bireysel farklılıklar gözetilerek hazırlanmış, hem göze hem kulağa hitap edebilen kısa filmlerin öğrenci başarısını arttırmada etkili olduğunu ortaya koymuştur. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi

Öğretim Programında metin türlerine göre görsel ve işitsel unsurları kullanması gerektiğinden bahseder (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4'e bakıldığında Türkçe öğretimine ait sıradaki kod "materyal seçimi" dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği şekildedir:

"Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine yönelik eğitim materyalleri, hedef kitlenin değişik duyularına hitap ederek onlara çoklu öğrenme imkânı sunmalı, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerine uygun seçilmeli, bireysel farklılıkları dikkate almalı, öğrenciyi aktifleştirmeye yönelik, yaşayarak öğrenme ilkesine göre tasarlanmalı, dikkat çekiciliği yanında kolay kullanılabilir ve kolay anlaşılır olmalıdır" (Yeşilyurt, 2016).

Materyal seçimi adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Yeşilyurt, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde materyal seçerken şunlara dikkat edilmelidir. Çoklu öğrenme ortamı sunacak, hazırbulunuşluk düzeylerine uygun, farklı duyulara hitap edebilecek, öğrencinin aktif olacağı, bireysel farklılıkları dikkate alan kolay ve kullanılabilir materyaller olmalıdır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında yetkinlikler başlığı altında yabancı dillerde iletişim yetkinliğinde bireysel farklılıkların bahsetmiştir. Ayrıca programda metin türlerine göre çeşitli görsel ve işitsel unsurları tamamlayıcı ya da destekleyici unsur olarak kullanılması vardır (TDEDÖP, 2018).

Tablo 4'e bakıldığında Türkçe öğretimine ait sıradaki kod "deney grubunda dersten sorumlu öğretim elemanlarının kısa filmlere yönelik olumlu görüşleri" dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği şekildedir:

"1. Eğlenceli, ilgi çekici olmaları, 2. Birden fazla duyu organına hitap edebilmeleri, 3. Kolay öğrenmeyi sağlamaları, 4. Kültüre hâkimiyet sağlamaları, 5. Somut dönütler almayı kolaylaştırmaları" (Yeşilyurt, 2016).

Deney grubunda dersten sorumlu öğretim elemanlarının kısa filmlere yönelik olumlu görüşleri adlı koda ilişkin bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Yeşilyurt, çalışmasında deney grubundan sorumlu öğretim elemanlarının kısa filmlere yönelik olumlu görüşlerini şu şekilde sıralamıştır. Eğlenceli, ilgi çekici olmaları, birden fazla duyu organına hitap edebilmeleri, kolay öğrenmeyi sağlamaları, kültüre hâkimiyet sağlamaları, somut dönütler almayı kolaylaştırmaları. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında öğretim elemanlarına ait olumlu görüşler rastlanılmamıştır (TDEDÖP, 2018).

Türkçe öğretimi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “deney grubundaki öğrencilerin kalıp ifadelerin öğretimine ve kısa filmlere yönelik olumlu görüşleri” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği şekildedir:

“1. Eğlenceli ve dikkat çekici olmaları, 2. Hızlı bir şekilde öğrenmeyi kolaylaştırdığı 3. Kelime öğrenimine katkısı olduğu, 4. Günlük dilde gerekli olan kalıp ifadeleri öğrenmek için çok faydalı olduğu, 5. Telaffuza, kelimelerin nereden-nasıl kullanılacağına yardımcı olduğu, 6. Türklerin duygu ifadelerinde beden dili kullanımlarına dair bilgi sahibi olmaya yardımcı olduğu sonuçları elde edilmiştir” (Yeşilyurt, 2016).

Yukarıdaki bulgu ifadesinden anlaşılacağı üzere Yeşilyurt, çalışmasında deney grubundaki öğrencilerin kalıp ifadelerin öğretimine ve kısa filmlere yönelik olumlu görüşlerini şu şekilde sıralamıştır. Eğlenceli ve dikkat çekici olmaları, hızlı bir şekilde öğrenmeyi kolaylaştırdığı, kelime öğrenimine katkısı olduğu, günlük dilde gerekli olan kalıp ifadeleri öğrenmek için çok faydalı olduğu, telaffuza, kelimelerin nereden-nasıl kullanılacağına yardımcı olduğu, Türklerin duygu ifadelerinde beden dili kullanımlarına dair bilgi sahibi olmaya yardımcı olmuştur. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında deney grubundaki öğrencilerine ait olumlu görüşler rastlanılmamıştır (TDEDÖP, 2018).

Türkçe öğretimi kategorisine ilişkin bir diğer kod, Tablo 4’te görüldüğü üzere “kontrol grubundaki öğrencilerin kalıp ifadelerin öğretimine yönelik olumlu görüşleri” dir. Bu koda ilişkin bulgu aşağıda gösterildiği şekildedir:

“Kontrol grubundaki öğrencilerin de duygu durumlarına uygun kalıp ifadelerle hazırlanmış diyaloglarla dersi işlerken hem eğlendikleri hem de bu kalıp ifadeleri işlevsel buldukları öğretim elemanlarının ve öğrencilerin görüşleri doğrultusunda tespit edilmiştir” (Yeşilyurt, 2016).

Yeşilyurt bu çalışmasında, kontrol grubundaki öğrencilerin de duygu durumlarına uygun kalıp ifadelerle hazırlanmış diyaloglarla dersi işlerken hem eğlendikleri hem de bu kalıp ifadeleri işlevsel buldukları öğretim elemanlarının ve öğrencilerin görüşleri doğrultusunda tespit ettiğini dile getirmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programında kontrol grubundaki öğrencilerine ait olumlu görüşler rastlanılmamıştır (TDEDÖP, 2018).

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın amacı Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (2018) uygulamaya geçtikten sonra yapılan lisansüstü tezlerinin (doktora) programın amaçlarına yönelik edebiyat öğretimine ne yönden hizmet ettiğini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda incelenen doktora tezlerinin araştırma amaç cümlelerinin Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı içeriğiyle benzer ve farklı yönleri, araştırma sorularının benzer ve farklı yönleri, bulgularının benzer ve farklı yönleri incelenmiştir. Bu bölüm araştırma soruları dikkate alınarak üç başlık altında ele alınmıştır.

5.1 Araştırma Amacına Yönelik Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde incelenen doktora tezlerinin amaçlarına yönelik bulgulara ilgili sonuç ve tartışmaya yer verilmiştir.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, yazar ve metin ilişkisi bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi yazar ve metin ilişkisi bulgusuna ait çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu yönüyle çalışmanın bu sonucunun alanyazına katkıda bulunduğu düşünülmektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında programın amaç bölümünde yazar metin ilişkisi üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, yazar ve postmodernizm bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi yazar ve postmodernizm (Tanyeri, 2007; Özot, 2014) alanında çalışmalar bulunmaktadır. Çalışmalar postmodern roman ve özelliklerini ele almıştır. Bu yönüyle araştırmanın bu sonucunu desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı açısından programın kazanım bölümünde yazar ve postmodernizm ilişkisi üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, yazar ve değerler eğitimi ilişkisi bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi yazar ve değerler eğitimi (Aydın ve Gürler, 2013; Akbaş, 2008; Elbir ve Bağcı, 2013) çalışmaları bulunmaktadır. Çalışmalarda değerler eğitiminin okullarda nasıl yapılacağı bunlarla ilgili etkinlikler ve değerler tanıtılmıştır. Yapılan çalışmalar öğretim programını merkez alarak yapılmıştır. Öğretim programı açısından değerler bölümünde yazar ve değerler ilişkisi üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, Nazariyyât-ı Edebiyye adlı ders kitabı bağlamında sınırlandırılmıştır. Her ne kadar bu çalışmalar edebiyat öğretimiyle ilgili olduğu düşünülse de Nazariyyât-ı Edebiyye adlı ders kitabı Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programını merkeze alarak gerçekleştirilmemiştir. Alanyazında edebiyat öğretimi ile ilgili olarak Nazariyyât-ı Edebiyye (Can, 2018) adlı çalışma bulunmaktadır. Bu çalışma Nazariyyât-ı Edebiyye'nin Türkçeye çevrilmiş kitabıdır.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, kazanımlar bağlamında sınırlandırılmıştır. Alanyazında edebiyat öğretiminde kazanımlar (Tahaoğlu, 2014) adlı çalışma bulunmaktadır. Çalışmada kazanımları bilişsel açıdan ele almıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, akademik yazma bağlamında ele alınmıştır. Her ne kadar bu çalışmalar edebiyat öğretimiyle ilgili olduğu düşünülse de akademik yazma Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programını merkeze alarak gerçekleştirilmemiştir. Alanyazında edebiyat öğretimi akademik yazma ile ilişkili olarak (Azizoğlu, Tolaman ve Tulumcu, 2019; Kan ve Gedik, 2016) adlı çalışmalar bulunmaktadır. Yapılan çalışmalarda akademik yazma eğitimini yansıtıcı öğretim modeline göre alınmamış, Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde akademik yazma becerisi ve yüksek lisansını tamamlayan öğrencilerin akademik yazma sürecine göre düşüncelerini ele almıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı açısından programda yazma eğitimi ve yansıtıcı öğretim modeli ilişkisi ele alınmıştır.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde materyal eksikliği bağlamında ele alınmıştır. Alanyazın da edebiyat öğretimi Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminiyle bütünleştiren herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu yönüyle çalışmanın bu sonucunun alanyazına katkıda bulunduğu düşünülmektedir.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kalıp ifadelerin öğretimi bağlamında sınırlandırılmıştır. Alanyazın da edebiyat öğretimiyle Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini bütünleştiren herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Çünkü ilgili konu TDEDÖP'nin içerisinde çalışma alanına girmemektedir. Türkçe Dersi Öğretim Programıyla ilgili bir konudur.

5.2 Araştırma Sorusuna Yönelik Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde incelenen doktora tezlerinin araştırma sorularına yönelik bulgulara ilgili sonuç ve tartışmaya yer verilmiştir.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, Türk dili ve edebiyatı dersi öğretmen adaylarının eğitimiyle sınırlandırılmıştır. Her ne kadar bu çalışmaların edebiyat öğretimiyle ilgili olduğu düşünülse de Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının eğitimi Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programını merkeze alarak gerçekleşmemiştir. Alanyazın da edebiyat öğretimi, Türk dili ve edebiyatı dersi öğretmen adaylarının eğitimiyle ilişkisi olan (Koçak, 2010; Saraç, 2002) çalışmalar bulunmaktadır.

Çalışmalarda öğretmen yeterlilikleri, tutumları incelenmiştir. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında öğretmen adaylarının yetiştirilmesi üzerine herhangi bir bölüm yoktur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı adlı üniteyle sınırlandırılmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatıyla ilişkisi olan (Cin, 2012; Aydın, 2014) çalışmalar bulunmaktadır. Çalışmalarda metin ve kazanım ilişkisini, öğretmen görüşlerine göre işlevselliğini ele almıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında programda İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı ilişkisi üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, edebiyat teorisi kitabıyla bağlamında ele alınmıştır. Alanyazın da edebiyat öğretimi edebiyat teorisi kitaplarıyla ilişkisi olan (Argıt, 2006) çalışma bulunmaktadır. Çalışmada Tanzimat ve Cumhuriyet dönemleri arasındaki kitaplar incelenmiştir. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmanın sonucu bu çalışmanın bulgusunu desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında ders kitabı yazımında dikkat edilecek hususlar bölümünde edebiyat teorisi ilişkisi üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kalıp ifadelerin öğretimi bağlamında sınırlandırılmıştır. Alanyazın da edebiyat öğretimiyle Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini

bütünleştiren herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Çünkü ilgili konu TDEDÖP'nin içerisinde çalışma alanına girmemektedir. Türkçe Dersi Öğretim Programıyla ilgili bir konudur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, postmodern eğitim modeli açısından ele alınmıştır. Alanyazın da edebiyat öğretimi ilişkisi olan (Aslanargun, 2007) çalışma bulunmaktadır. Çalışmasında postmodern eğitimi ele almıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında programda postmodern eğitim modelinin değerleri üzerinde durulmuştur.

5.3 Bulgulara Yönelik Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde incelenen doktora tezlerin bulgularına yönelik bulgulara ilgili sonuç ve tartışmaya yer verilmiştir.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, modernizm bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi (Işıksalan, 2019; Kesim, 2015) ile ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Çalışmalar estetik değerler ve edebi akımlar açısından ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında programda modernizm kavramı üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, postmodernizm bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi (Yıldız, 2015; Tüzen, 2018) ile ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Çalışmalarda postmodernizm ilkeleri ve nasıl ortaya çıktığı ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında programda postmodernizm kavramı üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, postmodernizmin unsurları bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi (Bingöl, 2016; Bayram, 2015; Kerimov, 2011) ile ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda şiirlerde postmodernizm unsurlar ve estetik anlayış açısından ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında programda postmodernizmin unsurları üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, Türk edebiyatında postmodernizm açısından ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi (Ecevit, 2016; Işıksalan, 2007; Kıran, 2011; Üstün, 2013) ile ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda postmodern roman çözümlemesi, romanlardaki postmodern yansımalar üzerinden ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında programda Türk edebiyatında postmodernizm üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, Murathan Mungan'ın hayatı ve edebi kişiliği açısından ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi Murathan Mungan (Ay, 2018; Sayım, 2018; Sabaş, 2014) ile ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda Murathan Mungan ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında Murathan Mungan üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, öykülerdeki postmodern unsurlar açısından ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi öykülerdeki postmodern unsurlarla (Aydoğdu, 2017; Baş, 2015; Kurt, 2015) ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Çalışmalarda öykülerdeki postmodern yansımalar ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında öykülerdeki postmodern unsurlar üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, romanlardaki postmodern unsurlar açısından ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi romanlardaki postmodern unsurlar (Yaprak, 2012; Özot, 2014; Karabulut ve Sarıtaş, 2018) ile ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda romanlardaki postmodern yansımalar ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında romanlardaki postmodern unsurlar üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, toplumsal değerler açısından ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi toplumsal değerler (Özden, 2005; Karatay, 2007; Karatay, 2011) ile ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda eğitimde yeni değerler, karakter eğitimde edebî eserler ve masal öğretiminde değerlerin işlevi ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu

çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında toplumsal değerler üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, kadın algısı açısından ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi kadın algısı (Balıkçı, 2016; Alver, 2006) ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda kadın algısının romanlardaki yansımaları ve aile kavramı üzerinden ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında kadın algısı üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, edebiyat ve sosyoloji ilişkisi açısından ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi edebiyat ve sosyoloji ilişkisi (Aydın, 2009; Alver, 2012; Çelik, 2013; Alver, 2011) olan çalışmalar bulunmaktadır. Çalışmalarda edebiyat ve toplum ilişkisi, edebî eserlerde toplumsal olayların yansımaları ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında edebiyat ve sosyoloji üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, olumsuz kadın algısı açısından ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi olumsuz kadın algısına (Martı, 2009; Millas, 2011) ilişkin olan çalışmalar bulunmaktadır. Çalışmalarda edebî metinlerde kalıp yargıların olumsuz yansıması ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında kadın algısı üzerinde durulmuştur. Fakat olumsuz açıdan ele alınmamıştır.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, toplumsal değerlerin bazı olumsuz yönleri açısından ele alınmıştır. Alanyazına bakıldığında edebiyat öğretimini toplumsal değerlerin olumsuz yönlerini birleştiren herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu yönüyle çalışmanın bu sonucunun alanyazına katkıda bulunduğu düşünülmektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında toplumsal değerlerden bahsedilmiş ama toplumsal değerlerin olumsuz yönleri üzerinde durulmamıştır.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, kadınların olumsuz farkındalığı açısından ele alınmıştır. Alanyazına bakıldığında edebiyat öğretimini ve kadınların olumsuz farkındalığını birleştiren herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu yönüyle çalışmanın bu sonucunun alanyazına katkıda bulunduğu

düşünülmektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında kadınların farkındalığı üzerinde durulmuş ama kadınların olumsuz farkındalığı üzerinde durulmamıştır.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, erkeklerin gözünde kadın bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi erkeklerin gözünde kadın (Kandemir, 2013) ilişkisi olan bir çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmada Leyla Erbil öykülerinde ataerkil ailelerde kadın kavramını eleştirir. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında kadın algısına yer verilmiştir ama erkeklerin gözünde kadın algısına yer verilememiştir.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, kadın ve eğitim bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi kadın ve eğitim (Özaydınlık, 2014) ilişkisi olan çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmada cinsiyet temelinde kadın ve eğitim sorununu ele almıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında kadın ve eğitim üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, kadın ve kültür bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi kadın ve kültür (Atagök, 1993) ilişkisi olan çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmada 20.yy.dan sonra kadın kavramını kültürel değişimini ele almıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında kadın ve kültür üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, modern hayatta kadın açısından ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi modern hayatta kadın (Özkan, 2014) ilişkisi olan çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmada kadın kavramının değişimini modern hayatla birlikte kadın kavramının da değiştiğini ele almıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında modern hayatta kadın üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, ideal kadın açısından ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi modern ideal kadın (Işıkören, 2015) ilişkisi olan çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmada zamanla değişen ideal kadın algısını ele almıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın

bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında ideal kadın üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, romanlarda aile kavramı ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi romanlarda aile kavramı (Özer, 2012; Alver, 2013) ilişkisi olan çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalarda Karabibik romanında aile kavramını ve modern hayatta aile kavramı ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında romanlarda aile kavramı üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, değer aktarımı açısından ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi değer aktarımı (Karatay, 2011) ilişkisi olan çalışma bulunmaktadır. Bu çalışma karakter eğitiminde edebî eserlerin etkisini ele almıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında değer aktarımı üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, çocuk eğitimi açısından ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretiminde çocuk eğitimi (Güzel, 2006; Çallı, 2015; Ateş, 2005) ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda edebiyat eğitimi, çocuk dergilerinin incelenmesi ve çocuk edebiyatı ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında çocuk eğitimi üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, çağdaş çocuk eğitimi açısından ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretiminde çağdaş çocuk eğitimi (Yağcı, 2007; Şirin, 2016) ilişkisi olan çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalarda çağdaş çocuk eğitiminde kitapların rolü ve çağdaş çocuk eğitimi ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında çağdaş çocuk eğitimi üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, popüler kültür açısından ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretiminde popüler kültür (Kaya ve Tuna, 2010) ilişkisi olan çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmada aile içi ilişkilerde çocukların popüler kültürden etkilenmesini ele almıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer

çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında popüler kültür üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, romanlarda çokkültürlülük açısından ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretiminde romanlarda çokkültürlülük (Aras, 2018; Sazyek, 2013; Küçükaydın, Arslan ve Sağır, 2014) ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda çokkültürlülük çalgıcı romanlar, tasavvuf şeklinde ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında romanlarda çokkültürlülük üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, hoşgörü bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretiminde hoşgörü (Tosun ve Erdoğan, 2013; Karaismailoğlu, 1999) ilişkisi olan çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalarda Mevlana ve eserlerinde hoşgörü ve doğu edebiyatında hoşgörü ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında hoşgörü üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, edebiyat ve tarih bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretiminde edebiyat ve tarih (Tural, 1986; Erol, 2012) ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda edebiyat ve tarih kavramından, tarihî romanlar ve edebiyat tarih ilişkisinden bahsetmiştir. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında edebiyat ve tarih üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, yeni tarihselcilik bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretiminde yeni tarihselcilik (Çavuş, 2002) ilişkisi olan çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmada yeni tarihselcilik kavramından bahsetmiştir. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında yeni tarihselcilik üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, romanlarda tarih bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretiminde romanlarda tarih (Çelik, 2002; Argunşah, 2002) ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda tarih roman ilişkisini ve postmodernizm açısından ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki

diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında romanlarda tarih üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, atasözleri ve deyimler bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretiminde atasözleri ve deyimler (Demir, 2013; Bulut, 2013) ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda Atebetü'l-Hakâyık'ta geçen atasözleri ve deyimler, dil kültür aktarımı açısından ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında atasözleri ve deyimler üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, geleneksel anlatı bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretiminde geleneksel anlatı (Safran ve Şimşek, 2011; Uslu, 2012) ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda geleneksel anlatıyı tarih yazımı arasındaki ilişki ve roman, geleneksel anlatı türleriyle ilişkisi ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında geleneksel anlatı üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, metinlerarasılık bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretiminde metinlerarasılık (Hüküm, 2017; Çakır, 2009) ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda İhsan Oktay Anar'ın romanlarına metinlerarasılık, Yılanların Öcü romanında metinlerarasılık incelenmiştir. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında metinlerarasılık üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, geleneksel değerlerin eleştirilmesi açısından ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretimi geleneksel değerlerin eleştirilmesi ilişkisi olan çalışmalar bulunmamaktadır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında geleneksel değerler üzerinde durulmuştur. Fakat olumsuz açıdan ele alınmamıştır.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, ideal insan bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretiminde ideal insan (Kara, 2016; Doğan, 2013) ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda Fârâbî ve Yunus Emre'ye göre ideal insan ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu

bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında ideal insan üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, insanî değerler bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretiminde insani değerlerle (Kulaksızoğlu ve Dilmaç, 2000; Doğan, 2013) ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda insani değerlerin eğitiminden ve Niğde eğitim fakültesi öğrencileri üzerinden insani değerlerin çeşitli değişkenlere göre değişip değişmediğini ele almıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında insani değerler üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, Nazariyyât-ı Edebiyye adlı ders kitabı bağlamında sınırlandırılmıştır. Her ne kadar bu çalışmalar edebiyat öğretimiyle ilgili olduğu düşünülse de Nazariyyât-ı Edebiyye adlı ders kitabı Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programını merkeze alarak gerçekleşmemiştir. Alanyazında edebiyat öğretimi Nazariyyât-ı Edebiyye (Can, 2018) adlı çalışma bulunmaktadır. Bu çalışma Nazariyyât-ı Edebiyye'nin Türkçeye çevrilmiş kitabıdır.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, edebî sanat bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretiminde edebî sanat (Gönel, 2011) ilişkisi olan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmada divan şiirinin estetik duruşundan nükteli söyleyişlerde edebi sanatlardan faydalandığı dile getirilmiştir. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında edebî sanat üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, kitapların daha iyi anlaşılması için bölümlere ayrılmış ve kitap içeriklerinin karşılaştırılması bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretiminde kitap içeriklerinin karşılaştırılması bağlamında (Eskimen, 2016) ilişkisi olan çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmada lise grubundaki edebiyat kitaplarıyla Amerika'daki ders kitaplarının içerik yönünden karşılaştırılması dile getirilmiştir. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında kitap içerikleri üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, ders kitabı eksiklikleri bağlamında ele alınmıştır. Alanyazında edebiyat öğretiminde ders kitabı eksiklikleri bağlamında (Ocak, 2013) ilişkisi olan çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmada

edebiyat ders kitaplarını yapılandırmacı ders kitapları ölçeklerine göre değerlendirmiş ve eksiklikleri dile getirilmiştir. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında ders kitaplarının eksiklikleri üzerinde durulmamıştır.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, akademik yazma bağlamında ele alınmıştır. Her ne kadar bu çalışmalar edebiyat öğretimiyle ilgili olduğu düşünülse de akademik yazma Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programını merkeze alarak gerçekleşmemiştir. Alanyazında edebiyat öğretimi akademik yazma ile ilişkili olarak (Azizoğlu, Tolaman ve Tulumcu, 2019; Kan ve Gedik, 2016) çalışmalar bulunmaktadır. Yapılan çalışmalarda akademik yazma eğitimi yansıtıcı öğretim modeline göre alınmamış, Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde akademik yazma becerisi ve yüksek lisansını tamamlayan öğrencilerin akademik yazma sürecine göre düşüncelerini ele almıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı açısından yazma eğitimi ve yansıtıcı öğretim modeli ilişkisi ele alınmıştır.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, öğretmen eğitimi bağlamında ele alınmıştır. Her ne kadar bu çalışmalar edebiyat öğretimiyle ilgili olduğu düşünülse de öğretmen eğitimi Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programını merkeze alarak gerçekleşmemiştir. Alanyazında edebiyat öğretimi öğretmen eğitimi ilişkisi ile ilgili olarak (Saraç, 2006) bir çalışma bulunmaktadır. Yapılan çalışmada öğretmen eğitiminde daha öğrenciyken mesleklerine karşı tutumları incelenmiş ve kendilerini yeterli görüp görmedikleri araştırılmıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı açısından öğretmen eğitimi ele alınmamıştır.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, mikro öğretim bağlamında ele alınmıştır. Her ne kadar bu çalışmalar edebiyat öğretimiyle ilgili olduğu düşünülse de mikro öğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programını merkeze alarak gerçekleşmemiştir. Alanyazında edebiyat öğretimi mikro öğretim ilişkisini ele alan bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu yönüyle çalışmanın bu sonucunun alanyazına katkıda bulunduğu düşünülmektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı açısında mikro öğretim ele alınmamıştır.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı üniteyle sınırlandırılmıştır. Alanyazın da edebiyat öğretimi İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatıyla ilişkisi olan (Cin, 2012; Aydın, 2014) çalışmalar bulunmaktadır. Çalışmalarda metin ve kazanım ilişkisini,

öğretmen görüşlerine göre işlevselliğini ele almıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında programda İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı ilişkisi üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, kazanımlar açısından sınırlandırılmıştır. Alanyazın da edebiyat öğretimi kazanımlar açısından ilişkisi olan (Tahaoğlu, 2014; Baş ve Ucuzsatar, 2019) çalışmalar bulunmaktadır. Çalışmalarda kazanımlar bilişsel açıdan incelenmiş ve öğretmenlerin etkinlik yaparken kazanımlarla uyumu ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında programda kazanımlar üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, ders kitapları ile sınırlandırılmıştır. Alanyazın da edebiyat öğretimi ders kitapları ile ilişkisi olan (Bulut ve Orhan, 2012; Kepenekçi ve Aslan, 2011) çalışmalar bulunmaktadır. Çalışmalarda kitaplardaki dil ve kültür aktarımı ve insan hakları açısından ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazındaki diğer çalışmaların sonucu bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programına bakıldığında programda ders kitapları üzerinde durulmuştur.

Çalışmaların bulgularından hareketle doktora tezlerinin bazılarında edebiyat öğretimi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kalıp ifadelerin öğretimi bağlamında sınırlandırılmıştır. Alanyazın da edebiyat öğretimiyle Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini bütünleştiren herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Çünkü ilgili konu TDEDÖP'nin içerisin de çalışma alanına girmemektedir. Türkçe Dersi Öğretim Programıyla ilgili bir konudur.

5.4 Öneriler

- Çalışmanın amacına yönelik bulgulara bakıldığında Türk Dili ve Edebiyatı öğretimine yönelik daha çok edebiyat bilgisi, edebi metinler öne çıkmaktadır. Benzer durum araştırma sorusu ve doktora tezlerinde de belirlenmiştir. Bu durumun gerekli olduğu; fakat program dikkate alındığında yeterli olmadığı düşünülmektedir. Bu yüzden Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programı (2018) doğrultusunda Edebiyat öğretimini amaçlayan uygulamalı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

- Meta-sentez bulgularına genel olarak bakıldığında sadece edebiyata yönelik bulguların edebiyat öğretiminin önüne geçtiği görülmektedir. Bu açıdan alanyazında Türk Dili ve Edebiyatı öğretimine program merkezli yönelimde bir eksiklik olduğu düşünülmektedir.
- Meta-sentez bulgularına bakıldığında benzer zaman dilimlerinde yazılmasına rağmen doktora tezlerinin ana bir tema altında toplanmadığı göze çarpmaktadır. Tezlerin her ne kadar yenilik ve farklılık ortaya koymak için yazıldığı bilinen bir gerçekse de genel bir amaç etrafında toplanan doktora tezlerine ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir. Bu genel çerçevenin Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programı (2018) olması gerekir. Böylece alanyazında aynı eğilimde ve belli amaca hizmet eden çalışmalar artabilir.
- Meta-sentez bulgularından hareketle Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programı'nın (2018) önceki programdan oldukça farklı olan temel yeterliklerine doğrudan hizmet eden bir bulguya rastlanılmamıştır. Bu yeterlikler programın temelini ve farklılığını ortaya koymaktadır. Bu yüzden ilgili yeterlikleri, Türk Dili ve Edebiyatı öğretimi ile ilişkilendiren doktora tezlerine ihtiyaç duyulmaktadır.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, F. Burgul. (2019). Orta öğretim Türk dili ve edebiyatı dersi öğretim programlarının konuşma eğitimi açısından incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı 2, Sayfa 451-476.
- Akbaş, O. (2008). Değer eğitimi akımlarına genel bir bakış. *Değerle Eğitimi Dergisi*, Cilt: 6, Sayı 16, Sayfa 9-27
- Alver, A. (2013). Karabibik romanında gayri (müslim) karakterler bağlamında aile ve cinsellik olgusu. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 28, Sayfa 195-206
- Alver, K. (2012). Edebiyat sosyolojisi incelemeleri. Hece Yayınları, Sayı 28, Sayfa 195-206
- Aras, T. (2018). Çoklu kültürün bir ifade biçimi olarak çalgıcı romanlar. <https://www.researchgate.net/publication/322387169>.
- Argıt, C. Eren. (2006). Tazminattan Cumhuriyete edebiyat ders kitapları. *Türkiye Araştırmalar Literatür Dergisi*, Cilt 4, Sayı 7, Sayfa 257-290
- Argunşah, H. (2002). Tarihi romanda post-modern arayışlar. *İlmi Araştırmalar Dergisi*, Cilt: O, Sayı 14, Sayfa 17-27
- Arıcı A. Fuat, ve Başaran M. (2019). K “Milli” eğitim üzerine yazılar. Efe Akademi Yayınları, İstanbul.
- Arseven, A., Konur, E. Yavuzkılıç, S. (2017). Ortaöğretim Türk Edebiyatı dersi programlarının gerçekleşme durumunun incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, Cilt 7, Sayı 14.
- Aslanargun, E. (2007). Modern eğitim yönetimi anlayışına yönelik eleştiriler ve postmodern eğitim yönetimi. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, Sayı 50, Sayfa 195-212
- Aslan, Doc. Dr C. (2017). Örnek eğitim durumlarıyla Türkçe-Türk dili edebiyatı öğretimi. Ankara
- Ataç, N. (1991). Karalama defteri-sözden söze. Can Yayınları, İstanbul.
- Atagök, T. (1993). *Kadın, yaşam, kültür*. easiv.anadolu.edu.tr.org.tr.
- Ateş, M. (2005). Ziya Gökalp ve çocuk edebiyatı.
- Ay, Z. (2018). Feminizm ve Murathan Mungan Şiiri. *Ardahan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı ABD*, Yüksek Lisans Tezi
- Aydın, E. (2009). Edebiyat-sosyoloji ilişkisinde sosyolojik kaynak ve ölçütler. *Eastren Mediterranean University Institutional Repository*.

- Aydın, G. (2015). Türk dili ve edebiyatı okul öncesi öğretmen eğitiminde yansıtıcı öğretim uygulamalarının akademik yazma becerilerine etkisi. *Atatürk Üniversitesi Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi ABD Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bilim Dalı*. Doktora Tezi.
- Aydın, M. (2014). 10 Sınıf Türk edebiyatı ders kitabının işlevselliği ve müfredata uygunluğunun öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yüksek Lisans Tezi.
- Aydın, M. Zeki., Gürler, Ş. Akyol. (2013). *Okulda Değerler Eğitimi –Yöntemler-Etkinlikler-Kaynaklar*. Ankara, Nobel Yayıncılık.
- Aydoğdu, Y. (2015). Murathan Mungan'ın kurmaca eserlerinin (öykü-roman) postmodern unsurlar ve eğitsel değerler açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi ABD Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bilim Dalı*. Doktora Tezi.
- Aydoğdu, Y. (2017). Postmodern anlatıda bir imkân olarak üstkurmaca (Metafiction) ve Murathan Mungan öykülerine yansımaları. *Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi*. Cilt 10, Sayı 52,
- Babayiğit, Ö. (2019). Dünya'da ve Türkiye'de anadili eğitiminde güncel yönelimlerin öğretim üyelerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *SAnemon Muş Alpaslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 7(2), 181-190.
- Bayram, R. (2015). Murathan Mungan'ın Kırk Oda adlı eserinde postmodern unsurlar. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Yüksek Lisans Tezi.
- Bilgegil, M. K. (1997). Türk dili ve edebiyatı öğretmeni adaylarının etkinlik geliştirme süreçlerinde kazanım seçimi ve uyumu. *Anadil Eğitimi Dergisi* 7(3), 751-764.
- Baş. B., Ucuzsatar, N. (2019). Türk dili ve edebiyatı öğretmeni adaylarının etkinlik geliştirme süreçlerinde kazanım seçimi ve uyumu. *Ana Dili Eğitim Dergisi*, 7(3), 751-764.
- Baş. S. Türk öykücülüğünde postmodernist eğilimlere bir örnek: Nazan Bekiroğlu'nun masalları. Tez
- Bingöl. U. (2016). Murathan Mungan'ın şiirlerinde postmodern unsurlar. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı ABD*, Doktora Tezi.
- Bulut. S. (2014). Türkçe-Edebiyat ders kitaplarının dil ve kültür aktarımındaki rolü ve önemi üzerine bir inceleme. *The journal of Academic Social Science Studies*, Volume 5, Issue 8, p. 297-311.

- Bulut. M. (2013). Türkçe eğitimi ve öğretiminde dil ve kültür aktarımı aracı olarak atasözleri ve deyimlerin önemi. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8/13, p. 559-575.
- Bozkırlı Çağrı, K., Er O. (2018). Türk dili ve edebiyatı öğretim programının uygulanabilirliğinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Uluslararası Türkçe edebiyat Kültür Dergisi*, Sayı7/3, 1931-1946.
- Calp, M., Aslan F. (2019). 2011 dil- anlatım ve Türk edebiyatı dersleri ile 2018 Türk dili ve edebiyatı dersi öğretim programlarının karşılaştırılması ve değerlendirilmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırma Dergisi*, Cilt 7, Sayı 17, Sayfa 357-393.
- Can, A. (2018). Nazariyatt-ı Edebiyye. Dün, Bugün, Yarın Yayınları, İstanbul.
- Cin, Z. (2012). Ortaöğretim Türk edebiyatı ders kitaplarında yer alan halk edebiyatı metinlerinin Türk edebiyatı öğretim programındaki kazanımlar açısından değerlendirilmesi. *D. Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türk dili ve Edebiyatı Eğitimi ABD*. Yüksek Lisans Tezi.
- Cuthbert, A. Sengal (2019). Literature as aesthetic knowledge; Implications for curriculum and education. *The curriculum Journal*, Pages 181-195.
- Çakır, S. (2009). ‘Toplumsal Tarih’ ekseninde metinlerarasılık: Yılanların Öçü. *Dil ve Edebiyat Dergisi, Journal of Linguistics and Literatura*, 6:2, 31-52.
- Çalık, M., Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Education ve Science. Eğitim ve Bilim*, Cilt 39, Sayı 174, Sayfa 33-48.
- Çall, K. (2015). Çocuk Duygusu dergisinin eğitim bilimleri açısından incelenmesi. *Marmara Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi ABD. Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı*, Yüksek Lisans Tezi
- Çavuş, R. (2002). Edebiyat incelemelerinde tarihe yeni bir dönüş. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Cilt 42, Sayı 1-2.
- Çelik, E. (2013). Edebiyat eseri toplumun aynasıdır: Edebiyat ve sosyoloji ilişkisi üzerine. *Türk Dil ve Edebiyat Dergisi*.
- Çelik, T. (2018). Türkiye’de 1947-2017 arası dil ve edebiyat dersi öğretim programlarına bakış. *Doç. Dr. Niğde Ömer Halisdemir Ü. Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi ABD*. [Elmek:tcelik77@gmail.com](mailto:emek:tcelik77@gmail.com).
- Çelik, Y. (2002). *Tarih ve tarihi roman arasındaki ilişki, tarihî romanda kişiler*. Bilig. dergipark.org.tr.

- Çevirme, H. (2018). EdeTürk dili ve edebiyatı dersi öğretim programının kültürel işlevi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı ABD*. hulya.cevirme@kocaeli.edu.tr.
- Doğan A. (2013). Yunus Emre divanında ideal insan. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 8/13, p. 829-839.
- Demirel, Ö. (2002). *Kurumdan uygulamaya Eğitimde program geliştirme. Öğretim Programının Tanımı Giriş Bölümü*. Ankara, Pegem Akademi Yayınları
- Demir, C. (2010). Türk edebiyatı ders programlarının uygunluğunun öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri ABD*. Yüksek Lisans Tezi.
- Demir, E. (2013). Atebetü'l-Hakayık'ta geçen deyimler, atasözleri ve özdeyişler. *Türkiye Mecmuası* . Cilt 23.
- Demircioğlu, İ. Hakkı., Tokdemir, M.A. (2008). Değerlerin oluşturulma sürecinde Tarih eğitimi: Amaç, işlev ve içerik. *Değerler Eğitimi Dergisi* . Cilt 6, Sayı 15, Sayfa 69-88.
- Deniz, E. (2018). Kaynaştırma eğitimine ilişkin öğretmen görüşleri: Bir meta-sentez çalışması. Yüksek Lisans Tezi. *Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Diyarbakır.
- Derya Eskimen, A. (2016). A comparative study on literature Textbooks (9-12): Turkey-United States (Indiana State) Case. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* Volume 62 pages 35-45.
- DeWitt-Brinks, D., Rhodes, S. C. (1992). Listening instruction: A qualitative meta-analysis of twenty-four selected studies. (Rep. No. Clearinghouse: CS507954). US: Michigan
- Dijk, A. M. (2019). *The Novelty of Graphics: The use and future of graphic novels in the English literature curriculum Secondary Schools in the Netherlands*, Faculty of Humanities Theses.
- Dursunoğlu, H. (2006). Cumhuriyetin ilanından günümüze Türkçe ve edebiyat öğretiminin ortaöğretimdeki tarihi gelişimi. *Milli Eğitim Dergisi*. Cilt 34, Sayı 169.
- Elbir, B., Bağcı, C. (2013) Değerler eğitimi üzerine yapılmış lisansüstü düzeyinde çalışmaların değerlendirilmesi. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 8(1), p. 1321-1333.
- Erdem, C. (2017). Türk Dili ve edebiyatı öğretimi uygulamaları üzerine bazı tespitler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* Cilt 50 Sayfa 99-126.

- Erol, K. (2012). Tarih-Edebiyat ilişkisi ve Tarihi romanların tarih öğretmenine katkısı. *Turkish Studies*. Volume 14, Issue 1, PAges 347-357.
- Eskimen, A. Derya. (2016). Lise dil ve edebiyat derslerinde okuryazarlık çalışmalarının yeri- bir karşılaştırma çalışması-. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*. (20), 349-368.
- Eskimen, A. Derya. (2018). Türk dili ve edebiyatı bölümü ve öğretmenliği programlarında medyanın yeri. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*. (20), 349-368.
- Fraisse, E. (2012) L'enseignement de la littérature: un monde a explorer. *Revue Internationale d'Education Sevres. Dossie Enseignement et Literature dans le Monde* Volume 62 pages 35-45.
- Allan, G., Driscoll, E. Ve Dona Lynn. (July 2014). The three fold benefit of reflective writing: Improving progrma assesment, student learning and faculty Professional development. *Assessing Writing Journal-Elsevier*, Volume 21, Pages 37-55.
- Geoghegan, M. (2019). *The Factors that Influence the Selection of Literature in a High School English Language Arts (ELA) Curriculum*. Honars Theses, Pages 46.
- Göçer, A. (2016). Öğretmen rolleri ve öğrenci etkililiği bakımından Türk Dili ve edebiyatı eğitiminde metin çözümleme süreci. *Afyon Kocatepe Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 8, Sayı 2, Sayfa 115-131.
- Göğüş, B. (1978). *Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi*. Ankara, Gül Yayınevi.
- Gönel, H. (2011). Nükte ve nüktenin aracı olan edebi sanatlar, *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 6(4), 163-182.
- Gücüyeter, B., Yılmaz, İ. (2012). Kazakistan Sovyet Cumhuriyeti örneğinde edebiyat eğitimi ve ideoloji, *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 7(4), 1825-1834.
- Gücüyeter, B. (2009). Türk dili ve edebiyatı derslerinde dinleme eğitimi, *Atatürk Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 13(2), 161-170.
- Güzel, A. (2006). Edebiyat eğitiminde amaçlar ve bu amaçlara yönelik yöntem, teknik ve örnek uygulamalar. *Milli Eğitim Dergisi*, Cilt 34, Sayı 169.
- Hüküm, M. (2017). İhsan Oktay Anar'ın "Puslu Kıtalar Atlası" romanının metinlerarası ilişkiler açısından değerlendirilmesi. *Akademik Matbuat*, Cilt 1, Sayı 1.
- Işıkören, N. Derin. (2015). Kadın imgesi ve tarih boyu değişimi. *STD*, s. 115-131.

- İrem Azizoğlu, N., Demirtaş Toloman, T. ve İdil Tulumcu, F. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde akademik yazma becerisi: Karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*
- Kan, M. Onur., Gedik F. Nur. (2016). Türkçe eğitimi alanında yüksek lisans tezi tamamlayanların akademik yazma ve tez oluşturma sürecine ilişkin görüşleri. *Yüksek Öğretim ve Bilim Dergisi*.
- Kandemir, G. (2013). Leyla Erbil'in öykülerinde kadınlar ve çocuklar. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*.
- Kantemir, E. (1976). *Türkiye'de liselerde Türk dili ve edebiyatı öğretimi*. İstanbul, MEB Yayınevi.
- Kantemir, E. (1994). Ortaöğretimde Türk dili ve edebiyatı öğretimine genel bir bakış. *Nurettin Ergen (Ed.) Ortaöğretim kurumlarında Türk dili ve edebiyatı öğretimi ve sorunları içinde* Ankara, TED Yayınları, Sayfa 33-41
- Kara, N. (2016). Farabi'de ideal insan. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, s. 7-22.
- Karabulut, M., Sarıtaş, U. (1998). Doğu edebiyatında sevgi, hoşgörü ve insan hakları. Bildiri metni.
- Karaismailoğlu, A (2018). Postmodern bir roman incelemesi: Galiz Kahraman. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 20.
- Karakuş, İ. (2002). *Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi*. Ankara, Anıttepe Yayınları.
- Karataş, T. (2011). *Ansiklopedik edebiyat terimleri sözlüğü*. İstanbul, Sütun.
- Karatay, H. (2007). Dil edinimi ve değer öğretimi sürecinde masalın önemi ve işlevi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 5(3), Sayfa 463-475.
- Karatay, H. (2011). Karakter eğitiminde edebi eserlerin kullanımı. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 5(3), Sayfa 463-475.
- Kavcar, C. (2003). Türk dili ve edebiyatı eğitimi üzerine. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 6(1), p. 1439-1454.
- Kaya, K., Tuna, M. (2010). Popüler kültürün ilköğretim çağındaki çocukların aile içi ilişkileri üzerindeki etkisi. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı 21 Sayfa 237-256.
- Keklik, S., Savran, Ö. (2015). *Türk dili ve edebiyatı eğitimi üzerine bir bibliyografya denemesi (1923-2014)*. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages,*

Literature and History of Turkish or Turkic. Volume 10(7), 599-658,
<http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8104>

- Karaman Kepenekçi, Y., Aslan C. (2011). Ortaöğretim Türk edebiyatı ile dil ve anlatım ders kitaplarında insan hakları üzerine bir çözümlenme. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 6(1), p. 476-494,
- Kerimoz Hacızade, Leyla. (2011). Postmodern edebiyatta estetik anlayışı. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. Sayı 26, Sayfa 59-70.
- Kesim, G. Türüt. (2015). Türk ve dünya edebiyatlarındaki örnekleriyle edebi akımların öğretimi. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal alanlar Eğitim ABD Türk Dili Edebiyatı Eğitimi Bilim Dalı*. Yüksek Lisans Tezi
- Kıran, E. (2011). Postmodernizmin dini varsayımlarının 1990 sonrası postmodern Türk romanındaki yansımaları. *Marmara Üniversitesi Felsefe ve Din Bilimleri ABD Din Sosyolojisi Bilim Dalı*. Yüksek Lisans Tezi
- Koçak, N. (2010). Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin yapılandırmacı öğrenme öğretmen yeterliliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi-Kastamonu ili örneği. *Marmara Üniversitesi Felsefe ve Din Bilimleri ABD Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı*. Yüksek Lisans Tezi
- Kulaksızoğlu, A., Dilmaç, B. (2000). İnsani değerler eğitimi programı. *M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. Sayı 12, Sayfa 199-208.
- Kurt, T. (2017). 2000-2010 arası küçürek öyküde postmodern izler. *Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ABD Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı*. Yüksek Lisans Tezi
- Kurtoğlu, F. Süreyya (2015). Türk Edebiyatı dersi öğretim programında yer alan halk edebiyatı konularıyla ilgili kazanımlara ilişkin öğretmen görüşleri (Ankara ili örneği). *Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği ABD*. Yüksek Lisans Tezi
- Kurudayıoğlu, M., Çakıcı E. (2013). Türk Edebiyatı dersinin öğretiminde değerler. *Ana Dili Eğitim Dergisi*. 1(3), 41-57,
- Kurudayıoğlu, M., Çelik G. (2009). Türk Edebiyatı derslerinde eleştirel düşünme eğitimi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2(1), 79-92,

- Küçükaydın, M. Alkış., Arslan, R. ve Sağır, Ş. Uluçınar. (2014). Çok kültürlülüğün medya, edebiyat, oyun ve müziğe yansımaları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Cilt 7, Sayı 34,
- Li, Chunxia. (2019). *Research on the Teaching Reform of Chinese Ancient Literature in Chinese Collegesc and Universities*. ICSSHE⇒ Proceeding of the 2019 5th International Conferance an Social Scisense and Higher Education.
- Luo, N. (2019). Research on the teaching of anvient literatüre from the perspective of culture. *2019 5th International Conferance on Education Tecnology, Management and Humanities Science*.
- Maarif Vekâleti. (1924). *Liselerin İkinci Derece Müfredat Programı*. İstanbul, Devlet Matbaası.
- Maarif Vekâleti. (1929). *Orta Mektep ve Liselerin Türkçe Müfredat Programı*. Ankara, Yenigün Matbaası.
- Maarif Vekâleti. (1939). *I. Maarif Şûrası (17-29 Temmuz 1939)*. İstanbul, Maarif Matbaası.
- Maarif Vekâleti. (1943). *II. Maarif Şûrası (15-21 Şubat 1943)*. İstanbul, Maarif Matbaası
- Martı, H. (2009). Olumsuz kadın algısının uydurma rivayetlerdeki izleri. *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, Cilt 9, Sayı 2, Sayfa 101-106.
- MEB. (1949). *Tebliğler Dergisi*. Sayı 570. S. 1.
- MEB. (1950a). *Tebliğler Dergisi*. Sayı 571. S. 1.
- MEB. (1950b). *Tebliğler Dergisi*. Sayı 585. S. 1.
- MEB. (1952). *Lise Müfredat Programı*. Ankara, MEB Basım Evi.
- MEB. (1962). *Lise Müfredat Programı*. Ankara, Maarif Basım Evi.
- MEB. (1962). *Ortaokul Programı*. İstanbul, MEB Basım Evi.
- MEB. (1974). *IX. Milli Eğitim Şûrası*. İstanbul, MEB Basım Evi.
- MEB. (1976). *Tebliğler Dergisi*. Cilt 39, Sayı 1901. Sayfa 341-349. Ankara, MEB Basım Evi.
- MEB. (1981). *Milli Eğitim: Şûra Özel Sayısı*. Ankara, MEB Basım Evi.
- MEB. (1990). *Orta Öğretimde Yeniden Düzenleme ve Reform Semineri (19-21 Mart 1990)*. Ankara, MEB Basım Evi.
- MEB. (1992). *Ders Geçme ve Kredi Uygulamasına İlişkin Program Kılavuzu*. Ankara, MEB Basım Evi.
- MEB. (1992). *Tebliğler Dergisi*. Cilt 55, Sayı 2363, Ankara, MEB Basım Evi.
- MEB. (1992). *Tebliğler Dergisi*. Cilt 55, Sayı 2370, Sayfa 813-839. Ankara, MEB Basım Evi.
- MEB. (1995). *Milli Eğitim Şûraları (1939-1993)*. Ankara, MEB Basım Evi.

- MEB (2005). *Türk edebiyatı dersi öğretim programı ve kılavuzu*. MEB Yayınevi. İstanbul.
- MEB (2005a). *Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara, MEB Basım Evi
- MEB (2005b). *Dil ve Anlatım Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara, MEB Basım Evi
- MEB. (1962). *Lise Müfredat Programı*. Maarif Basım Evi, Ankara.
- MEB. (2011). *Dil ve Anlatım Dersi 9, 10, 11 ve 12. Sınıflar Öğretim Programı*. Ankara, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- MEB. (2015). *Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi 9, 10, 11 ve 12. Sınıflar Öğretim Programı*. Ankara, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- MEB (2017). *Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı*. Ankara, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- MEB (2018). *Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (9,10,11 ve 12. Sınıflar)*. Ankara, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Millas, H. (2013). Edebiyat ve milliyetçi kalıp yargılar. www.secbir.org
- Miles, M. B., & Huberman, M. A. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. Sage Publication: London.
- Mlcakova, Eva B. (2013). *Teaching Literature in Secondary Schools. Masaryk University Faculty of Arts Master's Diploma Thesis*. Brno; Çekya
- Murat, A. (2005). Ziya Gökalp ve çocuk edebiyatı. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,
- Nilay Işıksalan, S. (2011). 2005 Türk edebiyatı dersi öğretim programının değerlendirilmesi: Eskişehir örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 12, Sayı 1,
- Nilay Işıksalan, S. (2007). Postmodern öğreti ve bir postmodern roman çözümlemesi: Kara Kitap/Orhan Pamuk. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 7, Sayı 2, Sayfa 419-466.
- Noblit, G. W., Hare, R. D. (1988). *Meta-ethnography: Synthesizing qualitative studies*. Newbury Park, Volume 11, Sage.
- Ocak, G. (2013). The evaluation of a Turkish literature coursebook according to the constructivist learning approach. *Kurumsal Eğitim Bilim Dergisi*.
- Odacı, N. (2016). Bir ders kitabı olarak Ahmed Reşid Rey'in Nazariyyât-ı Edebiyyesi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi ABD*, Doktora Tezi. Ankara.
- Oğuzkan, Ferhan A. (2001). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara, Anı Yayınları.

- Oral B., Aşlıoğlu B. (2013). Lise Türk dili ve edebiyatı dersi öğretmenlerinin Türk dili ve edebiyatı programı hakkındaki görüşlerinin değerlendirilmesi. *Dicle Ü. Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü*.
- Özaydınlık, K. (2014). Toplumsal cinsiyet temelinde Türkiye’de kadın ve eğitim. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*. Sayı 33.
- Özdemir, M., Hatipoğlu T. (2019). 2006, 2015 ve 2018 Türkçe öğretim programlarının fantastik öğeler açısından incelenmesi. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*. Cilt 3, Sayı 1, Sayfa 37-46.
- Özden, Y. (2005). *Eğitimde yeni değerler*. Ankara, Pegem Yayıncılık.
- Özer, H. (2012). Eğitim fakültesi öğrencilerinin benimsedikleri temel insani değerler (Niğde il örneği). *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 7/4, p 2533-2546.
- Özkan, D. (2014). Modern sosyal hayatta kadının toplumsal cinsiyetinin ve rollerinin dönüşümü: Geleneğe karşı modernite. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 9(2), 1239-1252.
- Özkan, R. ve Soylu, A. (2014). Eğitim fakültesi öğrencilerinin benimsedikleri temel insani değerler (Niğde il örneği). *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 9(2), 1253-1265.
- Öztürk, K. (1968). *Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri ve Programları*. İstanbul, Baha Matbaası.
- Paterson, B. L., Canam, C. (2001). Meta-study of qualitative health research: A practical guide to meta-analysis and meta-synthesis. Volume 3, Sage
- Pilav S. (2016). 1992 Türk dili ve edebiyatı öğretim programı etrafında yapılan tartışmalar bağlamında 2005 ve 2015 programlarının getirdiği yenilikler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 40, Sayfa 208-226.
- Pilav S. (2016). Türk dili ve edebiyatı öğretmeni adaylarının okurluk profili üzerine bir araştırma. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 11/15, p. 707-726-161.
- Sabaş, E. Polat. (2014). Murathan Mungan’ın öykü ve romanlarında kadın. *Turkish Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yüksek Lisans Tezi.
- Safran, M., Şimşek A. (2011). Anlatım bağlamında tarih yazımının sorunları. *Bilg*, Sayı 59, Sayfa 203-234.

- Saraç, C. (2006). Türkiye'de geometrik düşünme üzerine yapılan araştırmalara ilişkin bir meta-sentez. Doktora Tezi. *Dicle Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, Sayı 24, Sayfa 145-161.
- Saraç, C. (2002). Türk dili ve edebiyatı/Türkçe öğretmeni adaylarının yeterlilikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Ankara Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçenin eğitimi ve öğretimi ABD*, Doktora Tezi.
- Saraçoğlu, M. (2015). Türkiye'de geometrik düşünme üzerine yapılan araştırmalara ilişkin bir meta-sentez. Doktora Tezi. *Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Diyarbakır.
- Savaşkan, V. (2009). Ortaöğretim Türk edebiyatı program ve ders kitaplarının somut olmayan kültürel miras öğeleri açısından incelenmesi, *Erzincan Üniversitesi Eğitim Enstitüsü Dergisi*. 18(2).
- Sayım, E. (2018). *Murathan Mungan'ın Mahmut ile Yezida, Taziye ve Geyikler, Lanetler Oyunlarının Kader Olgusu Bağlamında İncelenmesi*.
- Sazyek, E. (2013). Elif Şafak'ın romanlarında çokkültürlülük aracı olarak tasavvuf, *Bilgi*, Sayı 66, Sayfa 205-228.
- Sever, S. (1986). Türk dili ve edebiyat öğretimi. *Millî Eğitim*, Sayı 69, Sayfa 28-33.
- Seyat, P., Ay, O. (2016). Meta-Sentez: Kavramsal bir çözümleme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi-Journal of Qualitative Research in Education*, Volume 4, Issue 2
- Sever, S. (1985). Türk dili ve edebiyatı öğretimi. *A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara.
- Somuncuoğlu Özot, G. (2014). Postmodern roman: Kurgu, dil ve kişiler kadrosu. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 9(6), p. 973-987.
- Suzanne, S. Choo (2016). Fostering the hospitable imagination thdough cosmopolitan pedagogies: Reenvisioning literature education in Singapore. *Reserch in the Teaching of English*, 50(4), 400-421
- Şahin N. (2019). Karakter ve değerler eğitimi dersinin Türk dili ve edebiyatı öğretmeni adaylarının değer eğitimine yönelik tutumları üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Rumeli'de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (15), 63-78
- Tahaoğlu, A. (2014). Ortaöğretim Türk edebiyatı dersi öğretim programı kazanımlarının b24. Savaşkan, V. (2009). Ortaöğretim Türk edebiyatı program ve ders kitaplarının somut olmayan kültürel miras öğeleri açısından incelenmesi, *Erzincan Üniversitesi Eğitim Enstitüsü Dergisi*. 18(2).

- Tanyeri, Ç. (Çeviren) (2007). *Rainer Funk, Ben ve Biz: Postmodern İnsanın Psikanalizi*. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.
- TEDÖP (2011). Orta öğretim dil ve anlatım dersi 9, 10, 11, 12. sınıflar öğretim programı. *MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı*, Ankara
- Tekin, H. (2014). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara, Yargı Yayınları.
- Thomas, J., Harden, A. (2008). Methods for the thematic synthesis of qualitative research in systematic reviews. *BMC medical research methodology*, Volume 8(1), Pages 1-20.
- Tural, S. (1986). Edebiyat tarihi kavramı etrafında. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cil: 1, Sayı 1, Sayfa 21-28.
- Tüzen, H. (2018). Postmodernizm mitosu. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 17, Sayfa 145-158
- Uslu, A. (2012). Metinlerarasılık bağlamında “LÂ: Sonsuzluk Hecesi” romanının geleneksel anlatı türleriyle ilişkisi. *Turkish Studies*, Cilt 7, Sayı 1.
- Uslu, G. (2014). Hayat bilgisi konularında yapılan nitel çalışmaların incelenmesi: Bir meta-sentez çalışması. *Fırat Ü. Eğitim Bilimleri Temel Eğitim ABD Sınıf Eğitimi Bilim Dalı*, Yüksek Lisans Tezi
- Üstün, K. (2013). Postmodern bir anlatı: Mücerret. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 8(9), p. 2545-2556.
- Veyis, F., Kayar, A. (2019). 1992-2015 yılları arasında uygulanan Türk dili ve edebiyatı öğretim programlarında Divan Edebiyatının yeri. *Atatürk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 3, Sayı 2, Sayfa 553-579.
- Yağcı Y. (2007). Çocuk ve Gençlerin Kitaba ulaşmasındaki köprüler. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, Cilt 21, Sayı 1, Sayfa 62-71.
- Yaprak, T. (2012). Postmodernizmin Orhan Pamuk’un romanlarındaki yansımaları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı ABD Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı*, Yüksek Lisans Tezi.
- Yeşilyurt, Ş. (2016). Türk dili ve edebiyatı eğitimi ana bilim dalı. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Doktora Tezi
- Yetiş, K. (1997). Türk Dili ve Edebiyatı Dersinin Eğitim ve Öğretimdeki Yeri ve Önemi. *Türk Edebiyatı Dergisi*. Sayı 288, Sayfa 13-15.
- Yıldız, E. *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar*.

- Yıldız H. (1997). Postmodernizm nedir? *Dumlupınar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü*, Doktora Tezi.
- Zamyatina, E., Volodina, D. ve Paraeva, A. (2015). Teaching literature to foreign audience at the stage of Pre-University training. *Worldwide Trends in the Development of Education and Academic research*.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Sevinç ULAŞ

Doğum Yeri ve Tarihi: Gebze - 04.09.1989

Eğitim Durumu

Lisans: Uşak Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Yüksek Lisans: Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi, 2019

Bilimsel Faaliyetleri: Halk Kültüründe Eğlence Uluslararası Sempozyumu (KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ) -Katılım Belgesi. (2009)

3. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi (İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ) -Katılım Belgesi. (2010)

1. Uluslararası Türkçe Konuşan Öğrenciler Kongresi (KARAMAN-OĞLU MEHMET BEY ÜNİVERSİTESİ) -Katılım Belgesi. (2011)

İş Deneyimi

Stajlar :

Projeler:

Çalıştığı Kurumlar: Prof. Dr. Cevdet Demirkol Ayhan Demirkol Kız Teknik ve Meslek Lis.

Hacı Ekrem Şerife Yazaroğlu Anadolu İmam Hatip Lisesi

Özel Altın Kanatlar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

Özel Antalya Nesibe Aydın Okulları

Bumerang Özel Öğretim Kursu

İletişim

E-Posta Adresi: ulassevinc@hotmail.com

Tarih : 17.12.2019

İNTİHAL RAPORU

Yüksek Lisans Tezi

ORJİNALLIK RAPORU

%20	%18	%13	%
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	gazi.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
2	www.turkegitimsen.org.tr İnternet Kaynağı	%1
3	dergipark.gov.tr İnternet Kaynağı	%1
4	yayim.meb.gov.tr İnternet Kaynağı	%1
5	www.issas.net İnternet Kaynağı	%1
6	www.turkishstudies.net İnternet Kaynağı	%1
7	PİLAV, Salim. "1992 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETİM PROGRAMI ", Erzincan Üniv. Fen Edebiyat Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bl., 2016. Yayın	%1
8	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	%1